Poštnina plačana v gotovini.

Leto XIV., štev. 108 — Ljubljana, četrtek 11. maja 1933 — Cena 2.— Din

Došlo 11. V. 1933

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica štev. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga čislo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Grmada v Berlinu

Snoči je na Opernem trgu v Berlinu vzplamtela grmada, kakršne svet že dolgo ni videl. Več tednov so hitlerjevski dijaki, združeni v društvu »Wieder den undeutschen Geist« (Proti nenemškemu duhu), pod budnim varstvom udarnikov in s polnim pooblastilom sedanje vlade stikali po berlinskih javnih knjižnicah, knjigarnah, založništvih in izposojevalnicah za spisi pisateljev, ki so bili še pred nastopom Hitlerjeve vlade postavljeni na »nacionalni indeks«. Plenili so knjige najrazličnejše vsebine, vrednosti in značaja, jih zbirali in kopičili, da lahko prirede dne 10. maja knjižni auto da fè.

Želja se jim je izpolnila. Snoči je zgorelo na berlinskem trgu na tisoče knjig: starih in novih, vezanih in nevezanih, židovskih, krščanskih, brezverskih, komunističnih, pacifističnih. Poleg esejev St. Zweiga, ki jih prevajajo v vse svetovne jezike, in spisov Emila Ludwiga, ki je danes najbolj čitan nemški pisatelj na vsem svetu, so gorele komunistične propagandne brošure. Haškov »Vrli vojak Švejk« ali pacifistični spisi Berte Suttnerjeve so se cvrli v ognju obenem z Magnusa Hirschfelda zagovori seksualne razbrzdanosti. Nobelov lavreat Thomas Mann, ki je v očeh kulturne Evrope predstavitelj današnje nemške književnosti, je bil prav tako zastopan na grmadi kakor grof Coudenhove-Kalerghi s svojo knjigo o Panevropi, nemški državnik Rathenau enako kot francoski pisatelj Barbusse.

Ne bomo navajali nadaljnjih imen. Značilno je, kdo vse je »nečist« v nemškem duhu, kdo izobčen in proklet. Žid ali nežid, komunist ali pacifist — za vsakega, kdor ni v tej ali oni obliki pripravljal »tretjega cesarstva« ali kdor je sanjaril o pacifistični zedinjeni Evropi, je bilo prostora na berlinski grmadi, ki pa ni zadnja. Prestolniški zgled nameravajo posnemati tudi v drugih nemških mestih. Fanatizem je nalezljiv in v hitlerjevskih vrstah sedaj kar tekmujejo, kdo bo bolj goreč v »čistem nemštvu«. Zato se dogajajo stvari, ki se jih bo nemški narod še sramoval, kadar se zopet iztrezni.

Grmada, ki je gorela včeraj na Opernem trgu v Berlinu, je značilen pojav v sodobni nemški kulturi. Takega sežiganja knjig ne pomni srednja ali zapadna Evropa, odkar je nekdanja Velika inkvizicija končala svoje delo. Samo v fanatizmu ruske komunistične revolucije so vzplamtele grmade knjig: sežigali so jih v nenormalnih razmerah, v ognju in dimu državljanske vojne.

Skrajnosti se stikajo. Danes sežigajo knjige največji nasprotniki marksistov, in sicer v času, ko se ves svet čudi s kakšnim pohlevnim mirom se vdajajo Hitlerjevi pesti včerajšnji revolucionarji, ki so tolikanj pretili s svojo uporniško silo. Sedaj, ko jih je spravil Hitler popolnoma pod pruski škorenj, ko je v Nemčiji vsaj za dogledno dobo zlomljen vsak resnejši odpor hitlerjevskih nasprotnikov, čutijo zmagovalci potrebo, da tudi z grmado gorečih knjig proglase svoj »Vae victis — Gorje premaganim!«

To psihološko ozadje berlinske grmade je morda značilnejše od grmade same. Nemški narod je še vedno zamotan in nepreračunljiv; ni se čuditi Francozu Henriju Massisu, ki je pred leti na splošno presenečenje v svoji knjigi »Obramba zapada« potegnil mejo prave evropske kulture ob Renu. To stališče je v marsičem pretirano, vendar je dejstvo, da je kultura naroda, ki je sicer dal svetu Goetheja, Beethovna, Kanta, še vedno neuravnovešena in podvržena naglim perturbacijam.

Nikakor nočemo trditi, da geslo narodnega očiščenja ne bi imelo ničesar za se. Med pojavi, ki so se po vojni razpasli v Nemčiji, je bilo marsikaj nezdravega. Ojačila so se destruktivna stremljenja in čitatelju take literature se je zdelo, da sta družba in država igrački, ki ju lahko vzame vsak otrok v roke in poljubno navija ali pa razbije. Ob silnem pomanjkanju avtoritete in v nekaki nervozi, da se dogodki prepočasi razvijajo k nekim meglenim ciljem, ki so o njih pripovedovale zvito sestavljene propagandne knjige, so mnogi ljudje izgubljali najosnovnejši čut za razločevanje med dobrim in zlom, med mogočim in nemogočim, med dopustnim in nedopustnim. Posebno se je pod vplivom nekaterih, pretežno zares židovskih avtorjev in izdajateljev razpasla literatura, ki je zanikavala vsako spolno etiko in istovetila potrebo razdražene čutnosti s človeškimi pravicami, katerim da se upirajo samo nazadnjaški »buržoaski« moralisti. Če je kaj take literature zgorelo na grmadi, ne bo nihče jokal za njo. Toda kaj ima tako čiščenje skupnega z resničnimi umetniškimi in miselno pomembnimi spisi? Kaj ima propaganda skupnega z deli, ki odkrivajo nove socialne in kulturne možnosti, z deli, ki kažejo globino duha — četudi so v svojih končnih posledkih sporna, kakor vse, kar je človeškega?

Fanatiki knjižnih grmad pa se zelo motijo, če mislijo. da bo s sežganimi izvodi knjig nemštvo »očiščeno«. Kar je slabega v knjigah, je tudi v ljudeh. Že samo sežiganje knjig, ki kaže duh nestrpnosti in sovraštva, odpira nov kult slabega, čeprav v drugih formah. Pravo očiščenje ne prihaja z grmad papirja, marveč utegne priti iz novih spoznanj duha in srca. Za taka spoznanja niso hitlerjevci doslej še ničesar storili.

Ideje, ki so zadržane v dobrih knjigah, pa tudi ne bodo zgorele. Niti najhujši inkvizicijski ogenj ni nikdar zaustavil idej, ki so bile dobre, zdrave in napredne. O tem vedo Nemci iz svoje zgodovine prav tako dobro kot vsi ostali narodi, zato je zastrahovalna komedija z gorečo grmado knjig samo žalosten znak popolne odvisnosti nemškega duha od strasti in nagonov. To pa ne priča o njihovi visoki kulturi. Lahko je sežgati kopice knjig, lahko odstaviti profesorje »nearijske rase« na nemških univerzah, lahko v sedanji psihozi izvesti tako zvano »Gleichschaltung« v kulturnih društvih. Posledice, ki bodo nastopile, trenutno res ne bolé onih, ki uživajo v svoji gorečnosti. Toda sodniki, ki ne bodo sežigalci, sodili bosta prihodnost in zgodovina.

Nemški narod se čedalje bolj obdaja z zidom kulturne avtarkije. Njegov duhovni vpliv, ki je bil baš po vojni zelo velik, pač v znatni meri po zaslugi avtorjev, katerih knjige sedaj sežigajo, se bo nujno zmanjšal. To pa bodo Nemci občutili povsod, ne samo na kulturnem področju.

Nov manever rimske vlade

Da reši predlog o direktoriju četvorice, išče Italija zbližanja z Malo antanto — Mednarodni krogi presojajo novo taktiko Italije zelo skeptično

Pariz, 10. maja. M. V tukajšnjih političnih in diplomatskih krogih mnogo komentirajo vesti iz Prage in Budimpešte, ki govore o gotovih znakih, iz katerih se da sklepati, da išče Rim v vprašanju pakta velesil osnove za sporazum z Malo antanto. V prilog teh vesti se predvsem najava dejstvo, da je italijanski tisk nedavni ekspoze dr. Beneša sprejel z dokaj objektivnimi komentarji in mnogo bolj trezno in mirno, kakor pa se je moglo pričakovati. To tolmačijo kot želio Italije, da se ne bi porušili vsi mostovi med Italijo in Malo antanto. Očividno je Italiji mnogo ležeče na tem, da reši rimski pakt, v kolikor je to sploh mogoče ter da so vodilni fašistični krogi pripravljeni tudi na žrtve, da bi dokazali Mali antanti, da je Mussolinijev načrt o direktoriju velesil sprejemljiv tudi za male države. Na vsak način so dogodki zadnjih tednov napravili v fašističnih diplomatskih krogih globok vtis, ki prihaja do izraza v vedno bolj vidnem razpoloženju za pomirjenje z Malo antanto.

Bukarešta, 10. maja. M. »Cuventul«, ki ima zelo dobre zveze z diplomatskimi krogi, sodi po gotovih znakih, da zeli Rim zbližanja z Malo antanto. Italijanski delegat v Ženevi baron Aloisi je izrazil željo, da bi se čimprej sestal s predstavniki Male antante, predvsem pa z dr. Benešem. Tudi v praških krogih potrjujejo informacije, da je Italija pripravljena izpustiti iz načrta rimskega pakta vse, kar je vzbudilo tako odločen odpor pri Mali antanti.

Praga, 10. maja. M. »Lidove Noviny« poročajo iz Ženeve v zvezi z vestmi o izpremembi taktike italijanske diplomacije do Male antante, da je glavni delegat Italije na razorožitveni konferenci, baron Aloisi, izrazil željo, da bi se sestal z dr. Benešem in razpravljal ž njim ne samo o rimskem paktu, nego tudi o vseh onih problemih, ki morejo dovesti do splošnega razčiščenja politične situacije v Evropi. Baron Aloisi je izjavil, da namerava Italija Mali antanti, prav posebno pa Češkoslovaški ponuditi sodelovanje v svrho skupne akcije proti priključitve Avstrije k Nemčiji. Naglasil je tudi, da dela italijanska diplomacija na reviziji rimskega pakta ter da bo Italija revidirala svojo politiko do Jugoslavije.

V ženevskih krogih Aloisijeve izjave sicer živahno komentirajo, vendar pa so dokaj skeptični ter opozarjajo na odmev novega pakta Male antante v italijanskem tisku. V splošnem so v Ženevi prepričani, da je vse to le manever italijanske diplomacije, da bi rešila rimski pakt in s tem tudi prestiž Mussolinija, ki bi silno trpel, če bi pakt propadel v prvi vrsti zaradi odpora Male antante, ki jo je Mussolini doslej vselej skušal omalovaževati. To dokazuje že samo dejstvo, da Italija kljub tem zagotovilom še vedno vzdržuje na vsej črti politiko revizionizma, na katero Mala antanta ne bo in ne more nikdar pristati. Dokler pa se Italija ne odreče revizionistični politiki, o sporazumu z Malo antanto ne more biti govora.

Ameriško sodelovanje za pomirjenje v Evropi

Zedinjene države hočejo aktivno sodelovati pri vseh sklepih za zagotovitev varnosti in preprečenje novih vojn

London, 10. maja. d. Ministrski predsednik Macdonald je včeraj v spodnji zbornici ponovno poročal o svojem posetu v Washingtonu. Posebno dalekosežnega pomena je njegova izjava, **da je ameriška vlada jasno izrazila svojo voljo, da noče le energično sodelovati na razorožitveni konferenci, temveč, da hoče biti aktivno udeležena tudi pri vseh sklepih in paktih, ki jih bo rodila in ki bodo imeli namen, da se zajamči varnost v Evropi ter onemogočijo nove vojne. To politiko je započel že prejšnji ameriški državni tajnik Stimson kratko pred svojim odstopom in predsednik Roosevelt je pripravljen, da gre še dalje in da poda v danem trenutku posebno oficielno izjavo v tem smislu.**

Čeprav Macdonald v tej svoji izjavi ni omenil Nemčije, je vendar v uvodu kakor v zaključnih izvajanjih rabil besede, ki so dovolj jasno namigavale na njeno stališče. Poudarjal je, da je v razgovorih z Rooseveltom o razorožitvi prevladovala skrb zaradi položaja v Evropi, ki so ga izzvali gotovi nedavni dogodki. Svoja izvajanja je zaključil z izrazom upanja, da bo sodelovanje z Zedinjenimi državami rodilo po razorožitveni konferenci uspehe, ki bodo za vselej pregnali bojazen miroljubnih evropskih narodov.

V debati je prvi nastopil poslanec **Lansbury**, ki je očital vladi, da se zlasti noče jasno izraziti v vprašanju dolgov. Za njim je govoril vodja angleških liberalcev Herbert **Samuel**, ki je tudi zahteval več jasnosti in pozitivnosti. Nadaljeval je, da obstoji nasprotje med sprejemom carinskega premirja na eni strani in novimi omejitvami uvoza na drugi strani. Bivši zakladni kancelar sir Robert Horne se je zavzel za zvišanje cen sirovin na debelo in zagovarjal bimetalizem, češ, da bi se trgovina najbolje dvignila, če bi se zvišala kupna moč Indije in Kitajske, kar pa se da doseči le z revalorizacijo srebra.

Precejšnje zanimanje je izzval govor bivšega zunanjega ministra Austena **Chamberlaina**, ki je naglašal, da je prinesel Macdonald iz Amerike sporočilo, da je vlada Zedinjenih držav pripravljena pristati na konzultativni pakt, če se ženevska razorožitvena konferenca zaključi kakorkoli uspešno. Poudaril je, da je to novica, kakršne v zadnjih desetih letih še ni slišal.

Zunanji minister **Simon** je branil stališče vlade v vprašanju carinskega premirja in izrazil nado, da bodo razgovori med Veliko Britanijo in Zedinjenimi državami rodili uspeh.

Končno je bil z 241 glasovi proti 39 odklonjen predlog laburističnega poslanca Lansburyja, naj se proračun zunanjega ministra v znak nezaupanja formalno zniža za 100 funtov. Izid glasovanje pomeni zaupnico vladni zunanji politiki.

Amerika in vojni dolgovi

Washington, 10. maja d. Državni tajnik Hull je včeraj izjavil novinarjem, da je vlada Zedinjenih držav pripravljena pričeti vsak čas z Anglijo in vsako drugo državo dolžnico formalna pogajanja o novi ureditvi vojnih dolgov. To se seveda nikakor ne more zgoditi na svetovni gospodarski konferenci v Londonu, ker se bodo tamkaj obravnavala druga vprašanja tako z državami, ki so dolžne, in z drugimi, ki niso dolžnice.

Potem, ko so se Nemčija, Belgija, Italija in Japonska v polni meri izjavile za ameriški predlog o carinskem premirju in je tudi Anglija pripravljena zanj pod gotovimi pogoji, se more po izjavi državnega tajnika Hulla upati, da se bo tudi Francija pridružila tema načrtu na način, ki praktično ne bo izpremenil statusa quo

Kakor vse kaže, vprašanje pooblastila za pogajanja o ureditvi vojnih dolgov, ki naj bi ga ameriški kongres priznal predsedniku Rooseveltu, še ne bo kmalu ugodno rešeno. Zaradi neprijateljskega zadržanja ameriškega kongresa glede tega vprašanja odlaga Roosevelt dan za dnem predložitev tozadevne poslanice kongresu. Snoči so se razširile govorice, da se bo Roosevelt zadovoljil s pooblastilom, po katerem mu bo priznana le pravica, da obnovi pogajanja glede vojnih dolgov.

Dr. Schachtova misija

Berlin, 10. maja AA. Čeprav je dr. Schacht v Zedinjenih državah izjavil, da se tamkaj mudi kot bančnik in gospodarstvenik, prinaša nemško časopisje v prvi vrsti njegove politične izjave. Vse kaže, da skuša dr. Schacht pojasniti ameriškim finančnikom, da je položaj Nemčije slab in da Nemčija zaradi poslabšanja svoje zunanje trgovine ne bo zmogla transferja deviz za amortizacijo inozemskih posojil. Zato zahteva dr. Schacht predvsem carinske olajšave, devize iz zunanje trgovine pa naj bi se uporabljale za uvoz sirovin v Nemčijo in za obnovo kritja državne banke. Nemčija naj bi bila za dve leti oproščena transferja deviz. Naposled bi dr. Schacht rad dobil v Ameriki kredit v znesku 2.5 milijarde mark.

Ženevska žitna konferenca

Ženeva, 10. maja. AA. Danes se je začela v prostorih Društva narodov konzultativna konferenca za žito. Na konferenci so zastopane Avstralija, Argentina, Kanada in Zedinjene države.

Smrtni udarec marksizmu v Nemčiji

Hitlerjeva vlada je včeraj zaplenila milijonsko premoženje socialnodemokratske stranke ter njenih gospodarskih podjetij

Berlin, 10. maja r. Zvest svoji obljubi, da hoče docela izkoreniniti marksizem v Nemčiji, mu je Hitler zadal danes smrtni udarec. **Davi je docela nepričakovano izšel odlok notranjega ministra, ki odreja zaplembo celokupnega premoženja vseh socialno demokratskih političnih, strokovnih in gospodarskih organizacij. Zaplemba se nanaša na imetje socialno-demokratske politične stranke, republikanskega Reichsbannerja, vseh socialističnih tiskarn in vseh levičarskih listov, kakor tudi na konzume, zadružna in druga gospodarska podjetja. Odlok notranjega ministra je bil že na vse zgodaj izvršen z vso natančnostjo in temeljitostjo, s kakršno se odlikuje Hitlerjev režim pri vseh takih akcijah. Hitlerjevi napadalni oddelki skupno s policijo so zasedli vsa podjetja in zapečatili prostore.**

Hitlerjev režim se je na ta način polastil milijonskega premoženja, ki ga je zbralo nemško delavstvo z dolgoletnimi žrtvami. O premoženju socialno-demokratske stranke in njej priključenih obratov in listov trenutno ni točnih podatkov. Leta 1931. so imeli posamezni okraji socialno-demokratske stranke zbranih okoli 10 milijonov mark, med temi skoraj 7 milijonov mark članskih prispevkov. Predsedstvo stranke je dobivalo od tega približno 3 milijone mark. Iz strankinih obratov je bilo letno približno milijon mark dohodkov. Glavno premoženje stranke so gospodarski obrati, in sicer osrednja strankina založba in pa časopisni obrati. Koncentracijska delniška družba, v kateri so združeni vsi socialno-demokratski listi, je bila leta 1929 cenjena na 40 milijonov mark, toda koncem leta 1932 so cenili njeno vrednost samo še na 20 milijonov mark, ker so bili med tem izvršeni razni odpisi zaradi izgub v poslovanju. Vrednost nepremičnin socialno-demokratske stranke najbrže ni več velika, ker so ta posestva obremenjena z velikimi dolgovi.

V utemeljitvi zaplembe premoženja socialno-demokratske stranke in Reichbannerja se omenjajo tudi poneverbe pri strokovnih organizacijah. Zaenkrat pa sploh ni dognano, v kakšni zvezi so bile te organizacije z obema strankinima organizacijama. Kakor kaže, ima vlada brez dvoma tendenco, da bi funkcionarje bivših marksističnih organizacij rada obdolžila korupcije, četudi za to nima nobenih konkretnih podatkov.

„Čiščenje“ nemške kulture

Opolnoči so v Nemčiji z veliko svečanostjo javno na grmadah sežgali vse knjige, ki niso v skladu z novim nemškim duhom

Berlin, 10. maja d. O polnoči so skoraj po vseh večjih nemških mestih zaplapolale grmade, na katerih je zgorelo na deset in deset tisoče knjig in del nemških in tujih piscev, ki niso »v skladu« z novim hitlerjevskim nemškim duhom.

Posebno v Berlinu so se vršile za to obsežne priprave. Na Opernem trgu so naložili ogromno grmado knjig, ki so jih zaplenili po šolah in po raznih javnih knjižnicah. Uvod v akcijo za »čiščenje nemške kulture« je tvorila svečana bakljada, ki so se je udeležili vsi vodilni prvaki narodno socialističnega režima. Po bakljadi je bilo na univerzi slavnostno predavanje o »čiščenju nemške kulture«, Göbbels pa je govoril po radiju, nakar so o polnoči podtaknili plamenice v pripravljeno grmado.

Vsi današji listi so morali po naročilu vlade posvetiti posebne članke tej akciji hitlerjevskega režima in hočeš nočeš poveličevali ta dogodek, ki vzbuja pri vseh treznih Nemcih, še bolj pa v vsem inozemstvu zasluženo obsodbo.

Odgovor Prage

Praga, 10. maja d. Češki pomočni odbor za nemške emigrante je objavil proglas, v katerem opozarja, da so sedanji nemški oblastniki odredili za danes uničenje na tisoče knjig, ki so bile odstranjene iz javnih knjižnic. Med avtorji teh knjig so izmed Čehov Jaroslav Hašek, Karel Vanek in Ivan Olbracht izmed praških Nemcev Maks Brod in F. F. Kisch ter številni drugi svetovno znani avtorji Kot odgovor na to herostratsko početje poziva pomožni odbor za nemške emigrante na pobudo francoskih pisateljev in v soglasju z vsem kulturnim svetom, naj vsakdo daruje knjige, ki jih v Nemčiji sežigajo, da jih bo odbor po potrebi razdelil raznim javnim knjižnicam v Češkoslovaški. Praška mestna knjižnica je priredila v zvezi s to akcijo javno razstavo vseh knjig, ki so jih v Nemčiji sežgali.

Protest Pariza

Pariz, 10. maja d. V Parizu je danes izdal poseben odbor, v katerem sta med drugim Romain Rolland in Charles Vildrac, proglas na francosko javnost, v katerem jo poziva, naj zbira knjige, ki bodo danes v Nemčiji javno sežgane ter jih daruje francoskim javnim knjižnicam, kjer bodo tvorile posebne dokumentarne oddelke ter bodo dostopne vsej javnosti.

Fiasko Rosenbergove misije v Londonu

Spodnja zbornica je zopet odločno protestirala proti početju Hitlerjevega režima

London, 10. maja. r. Bivanje Hitlerjevega propagandnega šefa dr. Rosenberga v Londonu je dalo povod za številne interpelacije na današnji seji spodnje zbornice. Pri tej priliki je znova prišlo do izraza veliko nerazpoloženje, ki vlada v Angliji proti Hitlerjevemu režimu in ki dokazuje, da Rosenberg ni mogel prepričati angleške javnosti, da je postopanje sedanjega nemškega režima v skladu z interesi Nemčije in splošnimi mednarodnimi interesi.

Na vprašanje o Rosenbergovi akciji je zunanji minister Simon odgovoril, da so **Rosenbergu vsi činitelji, s katerimi je prišel v stike, odkrito obrazložili, kako gleda Anglija na dogodke v Nemčiji ter mu priporočali, naj obvesti nemško vlado, da si s takim postopanjem ne bo nikdar pridobila simpatij in naklonjenosti angleške javnosti. Med govorom zunanjega ministra je ponovno prišlo do protinemških demonstracij in do ostrih vzklikov proti Hitlerjevemu emisarju.** Predsednik zbornice je moral ponovno pozivati ogorčene poslance k redu.

Zunanji minister Simon je obvestil zbornico tudi o demarši, ki jo je napravil angleški poslanik pri berlinski vladi 5. t. m. zaradi aretacije angleškega novinarja Fraserja. Zaprli so ga najprvo zaradi veleizdaje, toda sedaj ga samo obtožujejo, da je napačno poročal o dogodkih v Nemčiji. Zaprt je že nad mesec dni, ne da bi bila razpisana razprava proti njemu. Zaradi tega je angleška vlada odločno zahtevala, naj Fraserja takoj izpuste ali pa postavijo pred redno sodišče.

Pri tej priliki so laboristični poslanci sprožili tudi debato o današnjem sežiganju knjig v Nemčiji in ostro protestirali proti temu, da se na tak barbarski način onečaščajo dela angleških pisateljev in znanstvenikov, poudarjajoč da tega Nemcem ni mogoče nikdar odpustiti.

Američani likvidirajo svoja podjetja

Berlin, 10 maja. AA. Več tujih tvrdk zlasti ameriških, ki imajo v Nemčiji svoje podružnice, se zadnje čase pritožuje nad delovanjem narodno socialističnih celic v njihovih tvrdkah. Več ameriških tvrdk je zato sklenilo, da opuste svoje podružnice v Nemčiji.

Tudi ameriški protestanti za nemške žide

Washington, 10. maja. č. Zaradi preganjanja Židov v Nemčiji se je v protestantovskih krogih sprožila velikopotezna protestna akcija. Poseben odbor je sestavil protesten memorandum, ki ga je podpisalo skoraj že 50 odstotkov vseh protestanskih duhovnikov v Ameriki. Memorandum bodo sedaj predložili še v podpis slušateljem in profesorjem vseh ameriških visokih učilišč, nakar ga bodo poslali nemški vladi.

Nov podban zetske banovine

Beograd, 10. maja. p S kraljevim ukazom je imenovan za podbana zetske banovine dr. Jovan Zec, dosedaj podban vrbaske banovine.

Zaprisega ministra dr. Tomašića

Beograd, 10 maja AA. Novo imenovani minister za kmetijstvo dr. Ljubomir Tomašević je danes prisegel. V razgovoru z novinarji je minister podčrtal pomen tiska

Važna uredba za kvalifikacijo državnih uradnikov

Beograd, 10. maja p. Današnje »Službene Novine« objavljajo uredbo prosvetnega ministra, ki določa rang strokovnih šol v primeri s srednjimi šolami in fakultetami v zvezi s členom 7 uradniškega zakona.

Naši teniški igralci na Dunaju

Dunaj, 10. maja g. V mednarodnem teniškem turnirju, na katerem nastopata tudi jugoslovenska teniška prvaka Schäfer in Kukuljević so bili danes med drugimi doseženi naslednji rezultati: Gospodje v dvoje: Schäfer—Kukuljević : Canfield—Urbanski (Avstrija) 6:2, 6:1. V mešani igri v dvoje sta Grünberger—Metaxa (Avstrija) proti pričakovanju porazila dvojico Deutsch (ČSR) — Kukuljević (Jugoslavija) 9:7, 6:3.

Češkoslovaški fašisti pred sodiščem

59 obtožencev, med njimi bivši general Gajda — Voditelji in zapeljanci — Ponesrečena češka kopija italijanskega fašizma — Kariera in padec generala Gájde

Praga, 9. maja.

Dobra dva tedna že traja razprava proti čsl. fašistom, ki so v noči od 22. na 23. februarja izvršili svoj fantastični in operetni napad na pionirsko vojašnico v Brnu, da na ta način prevrnejo dosedanjo čsl. vlado in prevzamejo vso oblast v svoje roke. Naši javnosti je dobro znano, s kakšnim sramotnim fiaskom se je končal ta brezglavi poskus, saj sta glavna voditelja Kobzinek in Gajdl po porazu iskala zatočišče na našem ozemlju. Na zatožni klopi v brnskem vojaškem krogu sedi vsega 59 obdolžencev; vsi so pristaši čsl. fašistične stranke, blede kopije italijanskega fašizma, ki ni izvozno blago in pod severnim nebom očividno ne uspeva tako bujno, kakor v deželi citron. Dva obtoženca, bivši general Gajda in njegov nečak Gajdl sta rodom iz Korora, ozirroma iz Makarske, eden pa je navedel hrvatsko narodno pripadnost, ker je rodom iz južnovzhodne Moravske, kjer je nekoliko hrvatskih vasi. Vsi obtoženci so češkoslovaški državljani, velika večina Moravci iz najbližje brnske okolice.

Med obtoženci se na razpravi ostro ločita dve skupini: Manjši krog intelektualcev-voditeljev in večja skupina preprostih ljudi, ki so brez preudarka izvrševali smele in brezglave zasnove svojega vodstva. Prvi se napada na vojašnico seveda niso osebno udeležili, marveč so le iz daljave napravili načrt; kolikor pa jih je moralo sodelovati aktivno pri tragikomičnem podjetju, so se držali bolj v ozadju ter tudi prvi planili v beg, ko je napad temeljito izpodletel. Preprosti člani fašističnih vrst, ki so izvršili napad, imajo sedaj vsaj to zadoščenje, da jih je roka prvice izenačila na zatožni klopi z vodstvom, ki jih je spravilo do brezsmiselnega početja. Ti bojevniki so trgovski sotrudniki, obrtniki, delavci, večinoma mladež brez posla, vendar je med njimi tudi nekaj strejših, ki sta jih prignali v podjetje samo beda in obljuba, da jim bo po prevratu zagotovljeno delo. Ves čas razprave je videti, da so ti zapeljani vojaki fašistovskega gibanja spoznali prevaro. Mirko gledajo zlasti na Kobzinecka in Gajdla, ki se jima je tako mudilo z bojišča, da sta lahko zbežala v Avstrijo in odtod v Dalmacijo. Zato je sodišče oba slednje imenovana oddelilo od ostalih obtožencev, da je že v naprej onemogočilo morebitne dejanske izpade proti njima.

Obtožba je naperjena proti fašistom zaradi poizkusa prevrata ter zaradi zločinov vstaje, javnega nasilstva, ropa, zapeljevanja k vojaškemu uporu in zaradi napada na republiko. Vsi ti zločini zahtevajo vsak zase mnogo let robije. Za dogodek sam smatra obtožnica odgovorno organizacijo čsl. fašistov.

Da ni bilo napada na vojašnico v Židenicah pri Brnu, bi bila javnost morda še dolgo potrpežljivo gledala kričavo in paradno početje svojih sodržavljanov, ki so si v svoji smešnosti izposodili iz Rima znani snop palic z liktorsko sekiro in mislili, da so s tem že storili dovolj, da jim pade vlada v naročje kakor zrelo jabolko. Fašizem ima na Češkoslovaškem sicer malo pristašev, vendar bi površen opazovalec, ki sodi le po zunanjem videzu, lahko mislil, da jih je vsaj deset krat več, s tolikim šumom, krikom in vihanjem je nastopala ta brezpomembna stranka. Med njenimi voditelji so po večini nekdanje politične veličine, ki se ne morejo pomiriti z dejstvom, da moderna demokracija odklanja njihovo mišljenje in njihov način delovanja. Tem so se pridružili razni politični pustolovci, večinoma iz premožnejših slojev, ki so zasedli razna vodilna mesta v stranki. Imeli so v načrtu pohod na Prago, po vzorcu »pohoda na Rim«, prirejali so poizkusne vežbe, dokler ni došlo do klavernega napada na vojašnico.

Obtožnica označuje generala Gajdo za središče in izvor vsega tega neresnega prevratnega gibanja. Pri tej priliki so časopisi še enkrat podrobno opisali fantastično življenje fašistovskega vodje, ki je z najvišjih mest vojaške službe padal od stopnje do stopnje, dokler se ni pojavil kot obtoženec, da se zagovarja zaradi oboroženega upora proti državi in napada na vojašnico. Gajdova kariera je nedvomno impozantna, zato je njegov padec tem večji. V Sibirji se je izkazal kot junak; doslužil je do generala in je bil v Kolčakovi vojski. Po njenem porazu je bil samostojen general, ob povratku v domovino pa je najprej služboval kot komandir divizije v Košicah in postal kasneje celo šef generalnega štaba. Na svojo nesrečo pa se je začel zaradi bolne ambicioznosti vmeševati v politiko, kjer je v svoji neizkušenosti nasedal vsakomur, dokler se ni popolnoma onemogočil. Moral je iz vojske ter prepustiti drugim svoja važna mesta. V pokoju se je bil pogajal za vstop v albansko vojsko, ker je kot nekdanji lekarniški asistent v Skadru vsaj nekoliko poznal prilike v tej deželi. Ko so izbruhnili mandžurski nemiri, so mu prijatelji svetovali, naj gre na Kitajsko, da bi organiziral kitajske milijone za boj proti Japoncem. Gajda pa je ostal doma in se z vso silo vrgel v politični metež, kjer je naivni mož kmalu izgubil vsako ravnotežje.

Češkoslovaški neprijazni časopisi so bili raztrobili židenški napad kot znak notranje slabosti države, osobito pa čsl. vojske. Stvar sama pa je taka, da je dotična »vojašnica« ujsto običajna kmetska hiša v brnski okolici, kjer je bilo nastanjenih kakih 30 pionirskih novincev, Nemcev in podkarpatskih Rusov, ki še njso imeli niti pojma o vojaški službi in so v prvi zmešnjavi skoro podlegli napadalcem. Čim pa so dobili poveljnika, so v desetih minutah napravili mir in red. Češkoslovaški fašizem si je z napadom v Židenicah dal izpričevalo svojega v nebo vpijočega siromaštva. Osvojitev države in vlade se menda nikjer na svetu ne začne z napadom na majhen, brezpomemben pionirski detašman.

Glavna senzacija obravnave je bila 8. tega meseca, ko je prišla vrsta na bivšega generala Gajdo, da se zagovarja pred obtožbo. Odločno je odbil svojo sokrivdo na brnskih dogodkih in izpovedal, da je vodja in iniciator napada na vojašnico Kobzinek agent-provokater. To je bilo Gajdi znano že od l. 1930, ko mu je tajnost zaupala neka visoko postavljena oseba. Ako bi Gajda nameraval prevrat s silo, se ne bi poslužil take sumljive osebe, o kateri je vedel, da tudi v vojaškem oziru ni nič prida, saj je Kobzinek pobegnil, brž ko je v vojašnici padel prvi strel.

Obravnava se bo gotovo še zelo zavlekla, ker so doslej zaslišani šele obtoženci, nakar bodo prišle do besede številne priče. Obtoženci imajo celo vrsto braniteljev, ki zastopajo večinoma ex offo svoje klicente. V obrambi se zelo neprijetno opaža Nemec dr. Stark, ki zastopa interese zasebnih udeležencev sorodnikov pri napadu ubitega vojaka. Ta nemški odvetnik povzroča stalne incidente. Seveda se tudi ostali zaščitniki trudijo na vso moč, da bi izpodbili obtožbo. Načeli so tudi vprašanje izročitve Kobzineka in Gajdla, nakar jih je državni tožilec poučil, da se ta izročitev ni izvršila na temelju pogodbe o pravni pomoči. Imenovana obtoženca sta bila izgnana iz Jugoslavije in Rumunije kot nadležna tujca, proti čemer nato obramba ni mogla najti tehtnega ugovora.

Zaščitni ukrepi ČSR

V obrambo demokratičnega in parlamentarnega režima bodo v ČSR poostreni vsi važnejši politični zakoni

Praga, 10. maja. v. Češkoslovaška republika kot sosed Nemčije najbolj občuti rovarjenje, ki ga razvijajo narodni socialisti tudi izven meja nemške države. Ker se tej akciji pridružuje tudi komunistična razdorna propaganda, je vlada po daljšem posvetovanju sklenila predložiti parlamentu v odobritev več zakonskih predlogov v obrambo demokratičnega in parlamentarnega režima v ČSR.

V to svrho bo poostren poslovnik obeh zbornic v tem smislu, da bodo mogli predsedniki obeh zbornic takoj zatreti vse nerede, s katerimi bi skušali gotovi krogi ovirati parlamentarno delo ter strogo kaznovati krivce. Predsednik parlamenta ali senata bo lahko izključil vsakega poslanca ali senatorja, ki bi napadal in žalil republiko, državnega poglavarja ali člane vlade. Poleg izključitve se lahko kaznuje tudi z odvzemom dnevnic za dobo treh mesecev.

Razen tega je predložila vlada parlamentu novelo k tiskovnemu zakonu, s katero se poostrujejo cenzurni predpisi. Znatno je razširjen krog prestopkov, zaradi katerih se more list začasno ali trajno ustaviti. Policija dobi pravico, da takoj ustavi vsak list, ki bi širil neresnične ali alarmantne vesti, ogrožajoč s tem varnost republike in javni red in mir.

Prav tako bodo s posebnim zakonom poostrene določbe uradniškega zakona. Uradniki, ki bi sodelovali v protidržavnih akcijah in bi bili organizirani v takih strankah, se lahko takoj odpuste iz državne službe. Prav tako se lahko tudi vpokojencem odvzame pokojnina, ako se pregreše zoper interese države.

Vlada je objavila tudi seznam listov, katerim se odvzema poštni debit za ČSR. So to večinoma narodno-socialistični listi iz Nemčije, tuji komunistični listi, listi nemoralne vsebine in nekateri madžarski listi.

Vse vladne stranke, med njimi tudi Nemci, se strinjajo s temi zakonskimi predlogi, ki bodo v najkrajšem času odobreni v parlamentu in nato stopili takoj v veljavo.

Računi madžarskih legitimistov

Za združitev Madžarske z Avstrijo pod habsburškim vodstvom kot protiutež Mali antanti

Budimpešta, 10. maja. d. Pri včerajšnji proračunski debati je zbudil precejšnjo pozornost govor člana krščansko socialne gospodarske stranke Bele Turya, ki je poudarjal, da se sicer ne ve, kako se bo razvil hitlerjevski pokret, da pa mora biti vsekakor madžarska vlada v zunanji politiki zelo oprezna. V gibanju za priključitev Avstrije k Nemčiji ne vidi nobene nevarnosti in tudi ni mnenja, da bi bilo aktualno, ker Avstrija sama o tem noče ničesar čuti; mnogo bližje pa je vprašanje avstrijsko-madžarske združitve, ker sta bili obe državi že po Arpadovi dinastiji združeni v svoji usodi. Tudi za Avstrijo bi bilo zbližanje z Madžarsko velikega pomena, ker pomeni ojačenje zvez Male antante tudi za nio ogrožanje. Za Madžarsko bi bilo to zbližanje posebno važno, ker bi mogla samo v zvezi z Avstrijo obdržati svojo dosedanjo postojanko. V nadaljnjih izvajanjih je omenjal, da je antanta velesil svoječasno razpravljala z Andrassyjem, naj bi se dvojna monarhija ne razbila. V zvezi s tem je nato Tury govoril med splošno pozornostjo zbornice o restavraciji Habsburžanov ter je posebno poudarjal, da brez rešitve vprašanja kralja v legitimističnem smislu Madžarska trajno ne more obstojati. Napovedal je, da bo v kratkem predložil parlamentu zakonski načrt o rešitvi te zadeve, da bi prišlo vsaj do kakršnegakoli zakonodajnega sklepa o njej.

Če bo poslanec Tury svojo napoved uresničil, bo to pomenilo, da bo vprašanje madžarskega kralja zopet prišlo na dnevni red aktualnih problemov madžarske politike.

Zborovanje hišnih posestnikov

Nocoj se je v zeleni dvorani hotela Union vršil redni občni zbor Društva hišnih posestnikov, ki se ga je udeležilo znatno število članov, kar priča o trdni stanovski zavesti naših hišnih posestnikov. Otvoril je zbor predsednik društva g. *Frelih*, ki je podal tudi predsedniško poročilo. Društvo šteje v Ljubljani 2066 članov, to se pravi, da so organizirani skoraj vsi ljubljanski lastniki hiš. Predsednik se je s pieteto spominjal v preteklem letu umrlih članov, zatem pa je poročal o živahnem delovanju odbora in o bojih, ki jih imajo hišni posestniki za svoje pravice. Izrazil je upanje, da do stanovanjske zaščite ne bo prišlo. V Ljubljani manjka po uradnih podatkih samo 52 stanovanj. Ob izčrpnem materialu je dokazoval, da se stanarine v zadnjem letu niso zvišale. Finančno ministrstvo zahteva davščine na hišne najemnine po uradnih cenitvah in hišni posestniki, ki oddajajo stanovanja po nižjih cenah, so od zgoraj prisiljeni, da bodo morali v prihodnosti zvišati najemnine. Naglasil pa je g. Frelih uvidevnost davčnih uradov in kulantnost davčnega odbora, zlasti pa še razumno zadržanje mestne občine nasproti hišnim posestnikom.

V debati, ki je sledila poročilu, se je zlasti razpravljalo o konfliktih, v katere prihajajo hišni posestniki s svojimi najemniki zavoljo tega, ker finančna uprava pogostoma ocenjuje stanovanja na višje vsote, kakor jih oddajajo lastniki sami. Dr. Regaly je predlagal, da naj društvo intervenira pri finančni upravi, da se odloži plačilo davščin onim hišnim posestnikom, ki zavoljo gospodarske stiske pri svojih najemnikih ne morejo izterjati najemnin. Na naslov finančne uprave je stavil zahtevo, da se uradne pobotnice v Ljubljani dostavljajo v slovenščini. Ko je predsednik izpregovoril še o potrebi, da se zniža obrestna mera, je občni zbor poročilo soglasno odobril.

Po blagajniškem poročilu, ki ga je podal g. *Bukovic*, in po absolutoriju, ki je bil prav tako soglasno sprejet so sledile volitve. Izvoljen je bil soglasno v glavnem dosedanji odbor z g. Frelihom na čelu. Pri slučajnostih se je vnela precej vroča debata. G. *Kos* je grajal, da se predsednik Frelih v občinskem svetu premalo zavzema za interese hišnih gospodarjev. Mestna občina, da ne bi smela konkurirati s hišnimi lastniki na ta način, da po svojih hišah oddaja njemnikom stanovanja pod ceno. — Predsednik Frelih je nato izjavil, da občni zbor društva hišnih posestnikov ni mesto, kjer bi moral podajati račun o svojem delu v mestnem občinskem svetu, in je med živahnim vznemirjenjem članstva zaključil zborovanje.

Zlati jubilej celjske obrtne nadaljevalne šole

Celje, 10. maja.

Preteklo nedeljo je proslavila celjska obrtna nadaljevalna šola 50-letnico ustanovitve z razstavo šolskih izdelkov v prostorih Obrtnega doma in z akademijo v gledališču. Razstavo je otvoril zjutraj celjski župan in predsednik šolskega odbora obrtne nadaljevalne šole g. dr. Alojzij Goričan ob navzočnosti številnih odličnih gostov in očrtal pomen razstave, ko je plod neumornega dela učiteljstva in obrtniškega naraščaja. Od prevrata se je šola pod spretnim vodstvom g. Jožka Bizjaka razvila do lepe višine. Poleg g. Bizjaka je deloval neumorno tudi učiteljski zbor in vse celjsko obrtništvo in njegove organizacije so podpirale šolo. Vsem tem činiteljem gre zahvala, da je celjska obrtna nadaljevalna šola ena najboljših v dravski banovini. G. dr. Goričan je med govorom pozdravil tudi navzočnega kovaškega mojstra g. Antona Gregla, ki je kot vajenec obiskoval šolo takoj ob njeni ustanovitvi. Naposled je pozval mladino, naj se z ljubeznijo oklene svoje šole, ker je le v izobrazbi in delu napredek.

Kiparski vajenec Podkrižnik Hinko je v imenu vajencev izročil g. Bizjaku sliko »Pozdrav vajencev« s pozdravno deklamacijo, vajenka modistka Anica Strouhalova v imenu vajenk sliko »Mak«, a sreski šolski nadzornik g. Pestovšek v imenu učiteljskega zbora relief »Vir in zahvala dela«. G. Bizjak je vidno ginjen sprejel poklonjena darila in se s prisrčnimi besedami zahvalil za toliko pozornost.

Inšpektor strokovnih šol v dravski banovini g. Mihajlo Presl je čestital g. Bizjaku in učiteljstvu k doseženim uspehom, nato pa je sledil ogled razstavljenih predmetov. Popoldne ob 15. je prispel podban g. dr. Pirkmajer, ki si je ogledal razstavo in se zelo pohvalno izrazil o njej.

V mestnem gledališču se je vršila popoldne ob dobri udeležbi akademija obrtnega naraščaja, ki jo je po uvertiri otvoril župan g. dr. Goričan z lepim nagovorom. Sledile so deklamacije, pevske in telovadne točke obrtniške mladine, ki so spričo lepe izvedbe bile vse deležne obilnega ploskanja. Izredno lepa je bila živa slika vajencev in vajenk, ki je predstavljala delo v šoli in v mojstrovi delavnici. Vmes je tudi predaval g. Bizjak o zgodovinskem razvoju te šole. Pri akademiji je sodeloval orkester Celjskega godbenega društva.

Nova poljska vlada

Varšava, 10. maja. AA. Predsednik republike je poveril mandat za sestavo nove vlade bivšemu voditelju vladnega bloka Jedrzejewiczu, ki mu je že predložil listo nove vlade, v kateri je obdržal dosedanji resor prosvetnega ministrstva. Edina izpremememba razen v predsedništvu vlade je v resoru kmetijskega ministrstva, kjer je prišel na mesto Ludkiewicza Klukowski, državni podtajnik v predsedništvu vlade. Z izpremembo vlade se ne bo v ničemer izpremenila poljska notranja in zunanja politika.

Vlada je sestavljena takole:

ministrski predsednik in prosvetni minister: Januš Jedrzejewicz, vojska: maršal Pilsudski, zunanje zadeve: Beck, finance: Zavadski trgovina: Zarzydski, kmetijstvo: Bronislav Nakonjiecznikov-Klukowski.

Zločin in kazen

Ljudska sodba o zločinih, posebej še o grozodejstvu Andreja Malija

Prva faza v razjasnitvi izrednega strašnega zločina pri Sv. Roku na Dolenjskem se je z izročitvijo bratov Malijev sodišču pred javnostjo zaključila. Umor pri Sv. Roku je za preprostega, duševno zdravega človeka skoraj nekaj nepojmljivega. Pred narodom, ki pošteno dela od jutra do noči in nosi v svojih dušah vest, se je nepričakovano pojavila podoba človeka, ki zlorablja svoj razum, da naklepa umor nedolžne žrtve, ki zlorablja brata, da mu pomaga izvesti najgrši čin in ki nazadnje zlorablja še boga, da bi z igrano pobožnostjo zakril pred svetom vso temoto svoje duše. Podoba tega človeka je zalebdela pred narodom kakor podoba vampirja. Strah je stisnil srca ljudi, strah pred zločincem, čigar roka bi se danes ali jutri lahko stegnila za komerkoli. Iz te groze se tudi poraja enodušna zahteva po najstrožjem plačilu.

Zanimivo je, kako pogosto se ob takšnih izrednih kriminalnih primerih sodba ljudskega glasu sklada s črko paragrafa. Prav kakor zakonik, tako tudi preprosti človek s svojim instinktom ostro loči med ubojem in umorom in med umori spet vse tiste stopnje in variante, ki jih pozna pravosodje. Vsak umor je grd, toda za mero kako trdo ga družba obsoja, je odločilnih tisoč stvari. Staro je ono problematino geslo, da namen posvečuje sredstva, toda ljudski glas se v svoji praksi glede presojanja zločinov precej vestno ravna po tem vodilu. Drugače je presojan umor, ki je izvršen iz idejnih ali političnih motivov, drugače umor iz užaljene ljubezni ali umor v obrambo časti in človeškega dostojanstva in čisto drugače je presojan roparski umor. Vsak umor je v prvem moralnem in naravoslovskem smislu nekaj nenormalnega in vsak zasluži svojo obsodbo, toda noben drug ni tako antisocialen in protinaraven, kakor je roparski umor. Pa roparski umor sam se spet ločuje v nepregledno vrsto različnih stopenj in variant. Ne gre za roparski umor samo tam, kjer se morilec po opravljenem dejanju skloni k svoji žrtvi, da ji iz žepa povleče listnico ali pa ključe do blagajne, temveč gre zanj povsod tam, kjer je nekdo na kakršenkoli način moril, da bi se z odstranitvijo človeškega življenja polastil kakršnikoli materialnih ali življenjskih dobrin. In prav tako pri ljudskem ocenjevanju zločina ni vse eno, ali je nekdo moril, da si je z ropom prilastil en sam desetak ali pa cel milijon. Za sociologa in za psihologa je zanimivo dejstvo, da ima pri ljudski sodbi o roparskem umoru mimo etičnih momentov izredno važen pomen prav vprašanje o uropani vsoti. Tu se človeku zazdi na prvi pogled, kakor da ljudje teoretično moralne norme v praksi postavljajo na glavo. Čikaški bandit, ki mori in ropa povsem nedolžnega bančnega uradnika, ki nosi s seboj 100.000 dolarjev, je v očeh znatnega dela publike skoraj nekakšen junak, revolucionar, ki »demonstrira proti sistemu«. Nasprotno je človek, ki je moril, da si je pripropal en sam desetak, pri občinstvu predmet največjega zaničevanja in ogorčenosti. Toda ta ljudska sodba je, dasi se na prvi pogled zdi malo paradoksna, vendar v živem skladu s samimi zakoni narave. V množici živi jasna zavest, da je človeško življenje ena tistih čudovitih vrednot, ki jih ne more odtehtati noben denar, noben kup zlata. Takšne vrednote naj se uničujejo, da se bo nekdo lahko okoristil za en sam počen groš? Manjša je vsota, zavoljo katere je ropar moril, strahotnejši, brezumnejši je njegov zločin, strahotnejša je njegova človeška podoba.

Motivi, ki so dovedli do umora pri Sv. Roku, doslej še niso do konca dognani, toda vse kaže, da je bil v veliki meri izvršen iz materialnih, egoističnih razlogov. Človek, ki ni bil vreden, da bi pokojni Amalijin trakove zavezal na čevljih, je to mlado plemenito, dragoceno ženo po premišljenem sklepu umoril, da bi sam lahko nemoteno nadaljeval svoje nizko življenje. Prav v tem je zopet ves grozotni stud, ki se vzbuja v človeku nad takšnimi in podobnimi dejanji. Čisti, plemeniti ljudje morajo pasti, da se bo zločin lahko bohotil in košatil da bo lahko živel človek, ki se mu je na duši leto za letom grmadila težja gora krivih dejanj. Zločin, ki ga človek enkrat stori ter je ostal skrit in nekaznovan, se polagoma razrase v njegovem življenju kakor nevidna iskra, ki na tihem tli pod grmado, dokler ne vstane iz nje požar, ki sega do neba. Kdor ima enkrat kri na rokah, je krvi zapadel: strah pred odkritjem ga sili, da spravlja s poti vsakogar, kdor preveč ve o njem, in tako si maže roke zmerom z novo krvjo. Toda brezupen je ta beg iz zločina v nov zločin. Z novimi dejanji se širi kolobar ljudi, ki zanja vedo, zmerom strahotnejše dimenzije bi moral zavzemati ta zločincev »silobran«. In ko pride nazadnje eno samo dejanje na dan, zagrmijo vanj plazovi z vseh strani. Zadnji, tragični smisel vseh smrti, ki jih morilec prizadeva, je pač, da pade tudi sam.

Duševna podoba Malkinega moža se pomalen razjasnjuje pred našimi očmi. Človek, ki je z nožem segel po življenju svoje žene, ne more imeti duše tako storjene, kakor jo imajo drugi, navadni ljudje. Značilno je, kako pogosto se pri zločinskih naturah javlja spolna defektnost. Da, zločinstvo je bolezenski pojav tako v življenju individua, kakor v življenju družbe. Toda o tem debata ni aktualna: kazen je edini lek, ki ga družba dandanes premore zoper zločin.

Umor trgovca Stankovića pojasnjen

Senzacionalna odkritja policije o zagonetni smrti beograjskega trgovca Stankovića

Beograd, 10. maja p. Vsa beograjska javnost je danes pod vtisom senzacionalnega razkritja o zagonetni smrti uglednega beograjskega trgovca inž. Georgija Stankovića. Stanković ima v Knez Mihajlovi ulici eno največjih trgovin otroške konfekcije, ki jo vodi njegova žena, sam pa se je pečal z raznimi drugimi trgovskimi posli. Ko je prejšnji ponedeljek izginil, so njegovi znanci in sorodniki takoj odločno odklonili domnevo, da bi bil Stanković izvršil samomor, ker je živel v urejenih razmerah in je bil njegov zakon zelo srečen. Ker tudi njegovega trupla kljub vsestranskemu iskanju niso nikjer našli, so začeli sumiti, da je postal žrtev zločina. Osumljenega zločinca Nikolo Milkovića še dosedaj niso mogli izslediti. Nadaljnja poizvedovanja so ugotovila, da je bil Stanković v poslovnih zvezah tudi z Mihajlom Markovićem, direktorjem Kosmajske Privredne banke v Smederevu, ki je obenem direktor beograjskega filmskega podjetja »Adria-National-Film«. Policija je imela z njim že večkrat opravka, ker je bil obtožen in obsojen zaradi raznih prevar. Danes je pri ponovnem zaslišanju izpovedal, da je pod pretvezo kupčije z zlatom zvabil Stankovića v atelje svojega filmskega podjetja. Med tem, ko je Stanković pregledoval neke spise, ki mu jih je predložil, sta ga z Milkovićem napadla in s sekiro ubila. Nato sta mu odvzela denar in si ga razdelila. Skrbno sta oprala tla in zabrisala vse sledove svojega zločina, truplo pa sta povezala v pripravljene ovoje, ga spravila v kovčeg in ga v Markovićevem luksuznem avtomobilu odpeljala proti Smederevu, kjer sta ga zakopala v blato na močvirnatem terenu, na takozvanem Kondominskem polju. Tu so truplo res tudi našli in ga danes prepeljali v Beograd. Policijo je spravila na pravo sled Markovićeva ljubica, ki je živela zelo razkošno. Vest o aretaciji direktorja Markovića je vzbudila splošno senzacijo, ker je bil v beograjskem poslovnem svetu zelo znan. (Glej tudi poročilo na 3. strani!)

Občinski nameščenci za svoje pravice

Beograd, 10. maja. p. Minule dni se je vršila v Beogradu seja predsedstva Saveza občinskih nameščencev kraljevine Jugoslavije. Na seji so razpravljali o organizacijskih zadevah, glavni del posvetovanja pa je bil posvečen načrtu uredbe v smislu člena 85. novega občinskega zakona, ki se nanaša na ureditev položaja občinskih nameščencev. Načrt uredbe obsega določbe o splošnih pogojih za sprejem v občinsko službo, o minimalnih kvalifikacijah in prejemkih občinskih nameščencev, o njihovih dolžnostih in odgovornosti, o osnovanju pokojninskega sklada, o disciplinskem postopku in disciplinskem sodišču. Načrt uredbe je danes posebna deputacija predložila notranjemu ministru s prošnjo, da jo priporoči banskim upravam. Deputacija je posetila tudi ministra gg. dr. Kramerja in Puclja ter ju naprosila, naj se v ministrskem svetu o priliki razprave o tej uredbi zavzameta za interese občinskih nameščencev, od katerih je v veliki meri odvisno pravilno poslovanje občinskih uprav.

Železniški popusti za dijake

Beograd, 10. maja. AA. Z najnovejšim odlokom prometnega ministra je izpremenjen čl. 16. v uredbi o potniški tarifi glede potovanja učencev v začetku in na koncu šolskega leta ter med šolskimi počitnicami o božiču, veliki noči, odnosno za bajram pri učencih mohamedanske veroizpovedi. Popusti niso več vezani na termine, ki jih je tarifa doslej določala. Učenci bodo poslej imeli trikrat na leto (po potrebi) popust na vožnji od doma pa do kraja, kjer se šolajo, in nazaj.

Uporaba grških kompenzacijskih bonov

Beograd, 10. maja. AA. Ministrstvo za trgovino in industrijo opozarja gospodarske kroge, ki so v poslovnih zvezah z Grčijo, da se kompenzacijski boni, ki jih je izdala grška Narodna banka, lahko uporabijo za plačilo grškega blaga, uvoženega v Jugoslavijo, samo do 15. maja. Le tisti boni, ki so bili izdani med 15. aprilom in 15. majem, se bodo lahko porabili do 15. junija.

Novi grobovi

V Ljubljani je po daljšem trpljenju umrla gospa Emilija Gerbičeva, vdova po skladatelju in ravnatelju Glasbene Matice. Pogreb blage gospe, katere smrt objokujeta sin in hčerka bo jutri ob 16. iz Čevljarske ulice 1. k Sv. Križu. — V celjski bolnici je umrl včeraj zjutraj v starosti 32 let šolski upravitelj g. Franjo Korbar iz Dramelj pri Št. Juriju ob južni železnici, sin šolskega upravitelja g. Korbarja pri Sv. Petru na Medvedjem selu. Pokojni je bil dober vzgojitelj mladine, zaveden narodnjak in prijeten družabnik. Pogreb bo jutri ob 10. pri Sv. Petru na Medvedovem selu. — V ormoški bolnici je 5. t. m. umrl narednik-vodnik ljutomerskega žandarmerijskega voda g. Franc Pesch. Podlegel je trdovratni pljučni bolezni. Pokopali so ga v nedeljo v Bogojini ob veliki udeležbi zastopnikov oblasti, tovarišev in občinstva. Zapustil je vdovo z enim otrokom. — V Ključarovcih je po dolgi bolezni umrl g. Franc Marinčič, posestnik in trgovec. Podlegel je zavratni sušici, zoper katero je iskal leka tudi na Golniku, ter ostavil žalujočo vdovo z več nedoraslimi otroki. Pokopali so ga 10. t. m. na pokopališču v Križevcih ob velikem spremstvu sorodnikov in stanovskih tovarišev. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Delegati turističnega kongresa na Jadranu

Split, 10. maja. AA. Danes so prispeli iz Dubrovnika delegati Nemčije, Holandske in Švice, ki so se udeležili kongresa AGOT-a. Vsi delegati so navdušeni nad lepoto naše obale in soglasno izjavljajo, da je jugoslovenska rivijera ena izmed najlepših na svetu. Prepričani so, da čaka Jugoslavijo na polju turistike še velika bodočnost.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Precej oblačno, hladno, pozneje vedno. — Situacija včerajšnjega dne: Ciklon nad centralno Evropo se je razdelil na več delov ter se nad Balkanom in Jadranom ustavil.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Pretežno oblačno s padavinami. Temperatura bo še bolj padla.

Naši kraji in ljudje

Nj. Vel. kralj pri blagoslovitvi moderne šole v Gornjem Milanovcu

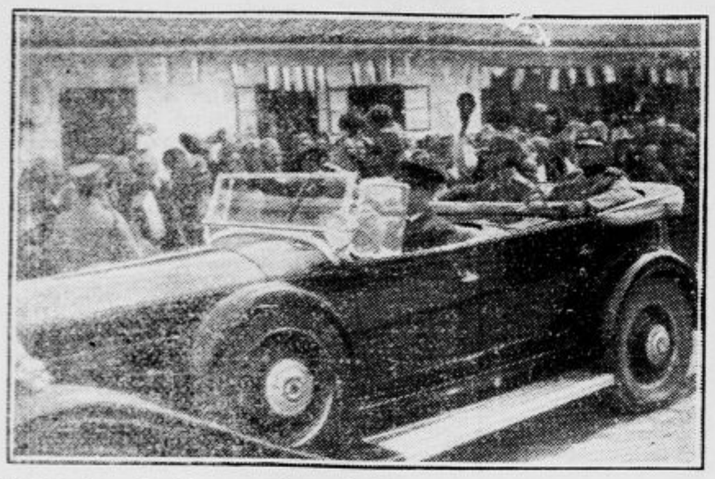

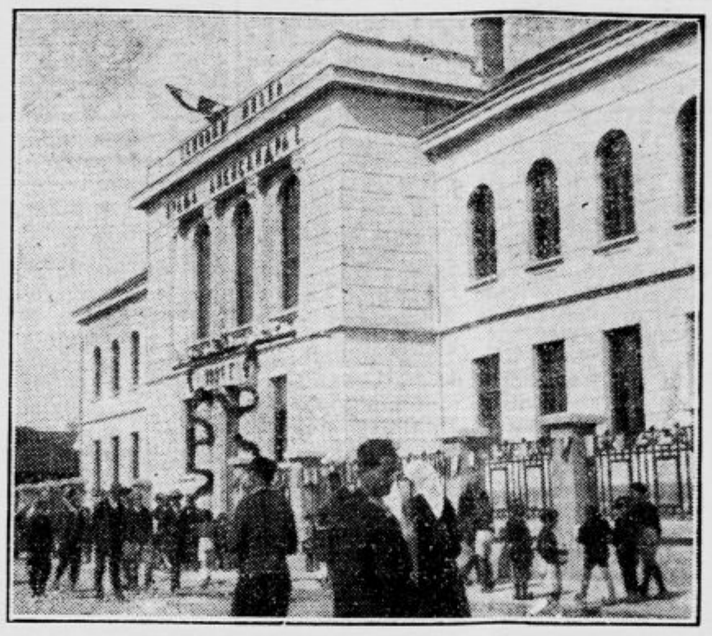

Mlada Jugoslavija posveča največjo pozornost narodni prosveti. Njena skrb ne obsega samo ustanavljanja novih šol, marveč tudi smotreno izpopolnjevanje in izboljšanje že obstoječega šolstva. To prizadevanje vlade je rodilo razveseljive sadove, da se tudi prebivalstvo vse Jugoslavije vedno globlje zaveda velikega kulturnega poslanstva narodne šole, katere se oklepa z vso ljubeznijo. Svetal zgled tega so podali prebivalci Gornjega Milanovca, ki so zgradili moderno šolo in povabili v svojo sredo Nj. Vel. kralja Aleksandra. V nedeljo po Gjurdjevdanu je to prijazno, čisto mesto pod zelenim gorostasom Rudnikom sprejelo vladarja, ki se je radosten odzval povabilu in s svojo navzočnostjo pripomogel, da je blagoslovitev nove šole bila najsijajnejša manifestacija našega hotenja k prosveti in svetli bodočnosti. Narod se je takoj zavedel pomena te veličastne proslave in je iz polnih src izkazal spoštovanje kralju-junaku in ljubezen kralju-prosvetitelju. — Priobčujemo prizor kraljevega bivanja med narodom in sliko lepe, vsem sodobnim zahtevam ustrezajoče nove šole v Gornjem Milanovcu.

Rudarska deca v objemu zlate Prage

Praga, 8. maja.

Telefonsko poročilo o praškem koncertu ste objavili. Nekaj zunanjih podrobnosti o koncertu pa bo vsakega prijatelja naših slavčkov veselo presenetilo. Moram reči, da uspeha, kakršnega smo danes dosegli spričo odlične praške publike, sami nikakor nismo pričakovali. Sicer so nam že ob prihodu v Prago zatrjevali, da je mnogo vstopnic razprodanih, vendar si iz previdnosti nismo delali iluzij. Zato smo bili sami veselo iznenadeni, ko se je pričela ogromna Smetanova dvorana pol ure pred koncertom polniti in je bila ob 20. nabito polna izbrane praške koncertne publike z mnogimi predstavitelji češke glasbe. Med odličnim občinstvom so koncertu med drugimi prisostvovali naš poslanik minister Prvislav Grisogono z rodbino in vsem osobjem našega poslaništva, tako generalnim konzulom Dajčičem, tajnikom dr. Pretnarjem, novinskim atašejem dr. Živkovičem, pomočnikom Majcetom itd. Posebno pozornost je vzbujal poset primatorja dr. Baxes soprogo, ki je istrska rojakinja, in poveljnika Prage generala Klecande. V foyejih doma se je med odmori zbrala publika kakor le pri najodličnejših koncertih, saj je znano, da so Pražani glasbeno visoko kulturni in se vrše v veliki Smetanovi dvorani Besednega doma le koncerti serioznih umetnikov.

Točno ob 20. sta vsak z ene strani stopila na oder naš in IPOSov zbor (pri katerem so bili naši včeraj v posetih, ko so imeli koncert v Mozarteumu). Zapeli so češkoslovaško, oziroma našo himno. Domači dekliški zbor pa je zapel še neko priložnostno kompozicijo. Ko so se zatem naši razporedili na odru, so se v tišini in napetem pričakovanju lili po dvorani srebrni akordi: »Mi smo pa od tam doma«.. Glasovi doré čisto, čudovitega soglasja zvokov ne kali niti najmanjša disonanca. Mali pojo s sigurnostjo, brez vsake treme, pojo iz src v srca, ki so jih namah zavzeli. »Dan za dan za nas trpita« končajo svojo himno v mogočnem zboru, ki je sprožil lavino navdušenja po dvorani. S pobožno pozornostjo ki je ustvarila v dvorani čudovito nastrojenje, sledi občinstvo pesmi za pesmijo. V prvem odmoru obdarujejo male s šopki rdečih rož. Poslanik minister Grisogono je vzhičen nad uspehom, občinstvo dere v garderobe, da od blizu vidi te zaklade kristalnih glasov. Otroci se drenjajo z rožami in darili, da bi obdarovali pevce. Pri vratih so gneče, da ni mogoče mimo. Vse nas prosi, naj bi jim pomagali do malih, ki gorečih lic in živih očí hvaležno sprejemajo vso to iskreno ljubezen. Rezika, naša 14-letna solistka — »prima dona«, je vsa v zadregi. Vsi ji hočejo seči v roko, tisoč pogledov je uprtih v njo. Vendar se dobro drži, tudi, ko jo povabi naš poslanik v svojo ložo. Vse občuduje njen absolutno čisti glas, ki je posebno pri Adamičevi uspavanki izzval navdušenje, ki se ni hotelo poleči. Seveda so jo morali ponavljati, kakor mnogo drugih. Po odmoru v drugem delu je posebno ugajal Osterčev samosvoj »Kvartet«, najtežja pesem sporeda, ki so jo pa peli z največjo sigurnostjo. Nič manjše viharje navdušenja so izzvale Adamičeve in Mokranjčeve narodne, katerih večino so morali ponavljati, a so poslušalci zahtevali še in še. Po drugem odmoru je prišla na oder deputacija praških učiteljic in poklonila pevcem ogromne, razkošno opremljene zavoje daril, ki so med nadaljnjim izvajanjem ležala ob odru kakor darila ob Miklavžu. V našo garderobo se je pridrenjalo mnogo imenitnikov, glasbenikov, kritikov ,odličnih gospa, ki niso mogli najti zadostnih izrazov občudovanja. Vzhičen je bil Bakula in lepo prosil, naj bi zbor jutri njegov gost. Dame bi rade imele vsaj dopoldne vsaka nekaj otrok v gostih; kako težko je, vsem odreči se njihovim dokazom presrečne ljubezni do teh otrok! Nekatere dame so hotele otroke kar z avtomobili odpeljati k sebi domov, vendar naš točni program in najvzornejša disciplina med pevci tega ne dopuščata, kakor tudi bi sicer radi. General Klecanda je vzhičen nagovoril otroke in je njegove besede otrokom tolmačil učitelj Supančič. Otroci so se mu veseli zahvaljevali in je visokega predstavnika bratske armade spremljalo gromko ploskanje, ko je zapuščal našo garderobo.

Narodne pesmi tretjega dela sporeda so brez izjeme na moč užgale in bi jih morali po dvakrat, trikrat ponavljati. Pri poslednji, pri Mokranjčevem »Pazarju živine« je nastal v dvorani hrup, ki se ni polegel, ko je zbor še ponovil istega avtorja »Na ranilu« s solom. Poslušalci so vdrli k odru, dame so se solznih oči zahvaljevale pevcem in dirigentu Šuligoju, ki je moral neštetokrat na oder. Le težko so se poslušalci odločili zapustiti dvorano, ko so otroci morali v avtobuse k večerji. Kakor rečeno, disciplina je stroga, program določen do minute in ga nikakor ne spreminjamo, kakor tudi je to težko spričo te velike naklonjenosti in ljubezni Pražanov do zbora. Po večerji so morali pevci takoj k počitku. Po delu se morajo temeljito spočiti, pot je še dolga.

Moram z zadovoljstvom sporočiti, da so otroci vsi brez izjeme še vedno zdravi in dobro razpoloženi, kar domačini posebno občudujejo. Ugaja jim njihova naturnost, pogum, s katerim nastopajo. Ne pridejo v zadrego pred nikomur in gledajo vsakemu v oči, kar napravlja na vsakega najboljši vtisk.

Praška kritika je enodušna, da takega otroškega zbora še niso čuli. Vsi vabijo zbor na ponovne koncerte in zahtevajo, naj bi ga takoj ponavljali. Kako vendar, naš program je koščen, otroke čaka šola, v naši moči ni, da bi ustregli.

Pred večerjo so se otroci v dveh udobnih mestnih avtobusih peljali po razkošno razsvetljenih mestnih ulicah pred muzej na Vaclavski trg, od koder so vzhičeni občudovali nočni promet in morje žarečih reklamnih luči. Koliko začudenja doživljajo ta mala srca! Zlata Praga jim je pravljični sen, ki jih bo vse življenje opajal. S krono svojih uspehov, s triumfom v tej slovanski metropoli so nam napravili mnogo dobrega. Na najlepši način so z dosedanjimi nastopi manifestirali nerazdružno bratstvo med obema narodoma, ki je dobila v tradicionalni Smetanovi dvorani najkrepkejši poudarek. Bodimo jim hvaležni za to dobro, lepo in koristno delo! Č. Š.

P. S. Otroci pridno pisarijo domov. Lepe razglednice Prage in zgodovinskih krajev ob naši poti je vsem otrokom in spremljevalcem že med vožnjo iz Plzna v Prago razdelil naš najboljši prijatelj urednik g. Strakati, ki je vse te dni med nami in se za nas požrtvovalno trudi. V kuvertah z razglednicami smo prejeli lepe brošure o češkoslovenskem Sokolu, ki jih je darovala Obec Sokolska, Ligin in Sokolov »Vodič skozi Prago« in krasne ilustrirane prospekte Češkoslovaških krajev in Prage, ki so nam jih poklonile češkoslovaške državne železnice. Naša nadaljnja postaja je Hradec Kralové.

Slavje narodnega delavstva

Drevi prispejo z brzovlakom ob 19.35 preko Jesenic prvi gosti na proslavo 25-letnice NSZ. Pripeljejo se naši izseljenci iz Nemčije in Nizozemske, ki jih dovede v Ljubljano znani voditelj naših izseljencev g. Pavel Bolha. Drage goste bo sprejelo na kolodvoru predsedstvo NSZ.

V soboto in nedeljo pa bo prihitelo v Ljubljano na tisoče udeležencev delavske proslave. V soboto dopoldne kakor tudi še popoldne prispejo delegati, ki bodo imeli nato ob 14. uri v dvorani Delavske zbornice svoj delegatski zbor, na katerem bo polagala NSZ račune o svojem delu v preteklem letu. Letošnji delegatski zbor bo slavnosten in mu bodo prisostvovali tudi gosti.

Nadalje dospejo v soboto ob 17.10 delegati Československe obce dělnicke iz Prage. Teh gostov pride 31, med njimi senatorja Panek in Štiastny in narodna poslanca Tučny in Tuma. Češkoslovaškim gostom priredi NSZ sprejem na kolodvoru. Sodelovala bo godba »Sloge«. NSZ poziva tudi drugo nacionalno občinstvo, da se udeleži sprejema na glavnem kolodvoru.

V nedeljo zjutraj bodo z vsemi vlaki prispeli udeleženci iz vseh delov naše prostrane domovine. Iz Maribora bo prispel ob 8.22 poseben vlak, ki bo pripeljal udeležence iz Maribora, Celja in Laškega. Teh gostov bo okrog 1500. Vse udeležence bo sprejela godba »Sloge« na kolodvoru. Točen prihod Srbov in Hrvatov še ni naznanjen in bomo o prihodu teh gostov pravočasno obvestili našo javnost. Tudi njim priredi NSZ sprejem.

Veliko manifestacijsko zborovanje NSZ se bo vršilo v nedeljo dopoldne točno ob 9. uri v veliki dvorani Sokola I. na Taboru. Govorila bosta predsednik NSZ g. Rudolf Juvan in I. podpredsednik NSZ g. dr. Joža Bohinjec. Po zborovanju se bo vršilo svečano razvitje prapora NSZ, kateremu kumuje g. ban banovine dr. Drago Marušič.

Po slavnosti na Taboru bo šla povorka po Vidovdanski cesti, Komenskega ulici, Tavčarjevi ulici, Tyrševi cesti, Prešernovi ulici in Stritarjevi ulici pred magistrat, kjer se bo položil na spomenik kralja Petra venec. Goste bo pred magistratom pozdravil ljubljanski načelnik in župan g. dr. Dinko Puc.

Narodna strokovna zveza poziva vsa nacionalna društva, vso narodno javnost, naj prisostvuje tej proslavi našega delavstva. V nedeljo 14. maja mora vse na Tabor!

Bančni ravnatelj — roparski morilec

Beograd, 10. maja.

Prestolnico je presenetila nepričakovana senzacija. Policija je danes dopoldne aretirala direktorja Privredne banke in družbe »Adria-Nationalfilm« dr. Mihajla Markovića, o katerem se je po celem tednu najvestnejše preiskave preverila, da je s pomočjo zloglasnega zločinca Nikolaja Milkovića prejšnji ponedeljek izvabil v svoj atelje trgovca Stankovića, ga umoril in mu izropal 68.000 Din.

Gjorgje Stanković je imel trgovino »Beba« s potrebščinami za otroke v ulici Kneza Mihajla. Kakor običajno, se je prejšnji ponedeljek podal vanjo okrog 8. zjutraj. Čez pol ure pa je zopet zapustil trgovino, ne da bi sotrudnici Anki povedal, kam je namenjen. Kmalu nato so nekateri znanci videli Stankovića v družbi stasitega moškega, o katerem je policija po opisu sodila, da je to znani zločinec, že večkrat kaznovani trgovski agent Nikola Milković, star 32 let. Nekdo je čul, kako je Milković spotoma na ulici nagovarjal Stankovića: »Z menoj pojdi tjakaj, Boga ti, pa boš videl!« Kaj? Juvelir Radosavljević je policiji navedel, da mu je Stanković že teden dni prej pripovedoval, da mu nekdo ponuja v nakup 2 kg suhega zlata.

Gospa Stankovićeva je svojega moža pogrešila v ponedeljek opoldne in ga je nato do večera zaman iskala po vsem Beogradu. Zglasila se je seveda na policiji, ki je uvedla vsestranske poizvedbe in takoj tudi izdala tiralico za zloglasnim Milkovićem. Takoj se je ugotovilo, da je Stanković zjutraj odnesel s seboj lepo vsoto denarja, okrog 67 do 70.000 Din. To se je dognalo po tem, ker je Stanković tri dni pred nestankom dvignil pri upravi fondov 50.000 dinarjev, usodnega dne zjutraj pa mu je gospa izročila 18.000 ali 20.000 Din. Vsega tega denarja gospa Milica ni našla niti v blagajni trgovine, niti doma na stanovanju. Očitno je torej bilo, da je Milković izmamil Stankovića s seboj zgolj pod pretvezo prodaje zlata, v resnici pa je zasnoval zločin. Sledovi so vodili v stanovanje direktorja dr. Markovića, ki so ga na policiji dolgo zasliševali. Policija je namreč na stanovanju, kjer je še nedavno stanoval Milković, našla na Milkovićevi vizitki zabeleženo številko telefona direktorja dr. Markovića. Direktor je uporno tajil, da bi sploh poznal kakega Milkovića, še manj, da bi kdaj po telefonu govoril z njim. Toda juvelir Laza Radosavljević, prijatelj pogrešanega Stankovića, se je točno spomnil, da je Stanković večkrat klical to telefonsko številko in se pogovarjal s tistim človekom, ki mu je ponujal v nakup dva kilograma zlata.

Milkovića so še dva dni po nestanku trgovca Stankovića videli v Beogradu. Policija ga je tedaj že preganjala, toda znal se je spretno skrivati; naenkrat pa je izginil, kakor bi se pogreznil v zemljo. Doslej ga še niso izsledili. Pač pa je policija po vsestranskem poizvedovanju dognala, da je Milković izvabil Stankovića v prostore filmske družbe »Adria-Nationalfilm«. Tu sta ga direktor Marković in Milković s sekiro ubila, nato pa mu ugrabila 68.000 dinarjev. Ker sta imela dovolj časa, sta lahko skrbno zabrisala krvave sledove. Truplo sta spravila v kovčeg, ga naložila v krasni avto direktorja dr. Markovića in ga odpeljala v okolico Beograda, kjer sta ga hitro skrila v neko grmovje. Ko so danes direktorju Markoviću napovedali aretacijo, *je po daljšem oklevanju klonil in spričo mnogih dokazov priznal, da je on zasnoval gnusni zločin.*

Cela družina obdolžena vloma

Maribor, 10. maja.

Poročilo »Jutra«, da je policija že odkrila vlomilce v pisarno in blagajno carinskega posrednika g. Jakliča na Meljski cesti, je točno. Policija je bila že takoj po izvršenem vlomu na dobri sledi in je tedaj aretirala Jakličevega uslužbenca, delavca v njegovem carinskem skladišču, Franca *Novaka*, ki stanuje v istem poslopju na dvorišču v pritličju. Z Novakom so bili aretirani tedaj tudi vsi trije njegovi sinovi, ki so bili nujno osumljeni vloma. Med njimi je bil tudi nastareši sin, 24letni Oton, ki je po poklicu mesarski pomočnik.

Policijski kriminalni oddelek je delal pod vodstvom svojega šefa, nadzornika gospoda Cajnka s polno paro in največjo previdnostjo. Ker se trenutno ostalim ni dalo nič dokazati, je policija starega Novaka z obema mlajšima sinovoma izpustila, dočim je obdržala v zaporu najstarejšega Otona. Pač pa je obdržala vso Novakovo družino pod najstrožjim, spretno prikritim nadzorstvom. Dolgo časa je izgledalo, da se Novakovi ne bodo udali in prišli s pravo barvo na dan. Pred par dnevi pa je policija zaplenila listek, ki ga je skušal zaprti Oton Novak iztihotapiti svojemu očetu in na katerem ga prosi, naj ničesar ne pove in naj odločno zanika vse, kar bi eventualno policija utegnila spraviti iz njega. Na podlagi tega obtežilnega listka je policija odredila *ponovno aretacijo vse Novakove družine, vendar sta mlajša dva sinova med tem že brez sledu izginila.*

Pri včerajšnjem zaslišanju se je stari Novak deloma vdal in priznal, da so se sinovi v noči vloma res vrnili domov šele okrog 5. ure zjutraj. Nasprotno pa Novakova žena in hčerka, ki sta bili prav tako aretirani, vse odločno tajita in skušata dopovedati policiji, da stari Novak »ne ve, kaj govori«. Na podlagi očetovega priznanja je podal nato delno priznanje tudi zaprti sin Oton. Policija je izvršila natančno hišno preiskavo in *našla v kleti poslopja pod Jakličevo pisarno in Novakovim stanovanjem kakih 40 cm globoko v zemlji zakopanih 17.200 Din v gotovini, dočim sta ostali plen po razdelitvi odnesla s seboj pobegla mlajša Novakova sinova.* Sumi se, da sta fanta pobegnila čez mejo, ni pa seveda izključeno, da se še vedno mudita nekje v naši državi Baje je bil eden izmed beguncev prijet na podlagi zadevne tiralice mariborske policije v Beogradu v trenutku, ko je ponujal v nakup oba ukradena, okrog 30.000 Din vredna briljanta. Ta vest pa zaenkrat še ni potrjena. Policija sumi, da je bil tudi stari Novak točno poučen o vsem vlomu, kakor tudi ostali družinski člani, in da je on zakopal denar v domači kleti. Policijska preiskava se vneto nadaljuje.

Še en vlom

Pri nadaljnjem zasliševanju je policija dognala, da so Novakovi izvršili tudi znani vlom v pisarno stavbnega podjetja inž. Jelenca in Šlajmerja v Vrazovi ulici, kier je navrtala obe blagajni in ukradla 800 dinarjev.

Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljih, živčnih bolečinah, trganju v udih, storite dobro, če poskrbite za vsakdanjo izpraznjenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne **»Franz Josefove« grenčice.** Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje **»Franz Josefova« voda** radi sigurnega učinka pri prijetni uporabi. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kubanskega kozaka zadnja pot

Trbovlje, 10. maja

V torek popoldne smo položili k večnemu počitku ruskega emigranta bivšega štabnega kapetana ruske armije, Dimitrija Vla-

dimiroviča Keševa, doma iz Kubana. Po dolgi odisejadi, po borbah na Krimu, kjer je izgubil oko, ga je zanesla usoda v Jugoslavijo in v Trbovlje, kjer je dobil po prizadevanju obratovodje Widre mesto jamomerca. Svetovna vojna ga je iztrgala iz njegovega študija, ki ga je potem nadaljeval v Jugoslaviji. Splošno je znano, da je bil v svoji stroki eden najboljših. Zaradi ljubeznivosti, dobrosrčnosti in plemenitosti ga je moral vzljubiti vsakdo, ki ga je bliže spoznal. Bil je navdušen slovanofil, nesrečen, ker je bil nesrečna njegova domovina matuška Rusija. Svojo novo domovino Jugoslavijo je iskreno ljubil. Ni je smatral za kak predmet izkoriščanja, temveč ji je hotel biti tudi zvest graditelj. Posebno je oboževal našega vladarja, ki ga je imenoval »heroja vseh herojev«.

Kako priljubljen je bil med prebivalstvom, je pokazal njegov pogreb, katerega so se udeležili v ogromnem številu vsi sloji. Poleg ožjih sorodnikov, stanovskih tovarišev, delavstva in njegovih rojakov so ga spremili do groba rezervni oficirji in zastopniki Sokola. Cerkvene obrede je opravil pravoslavni prota iz Ljubljane. Pred hišo in na grobu mu je zapel trboveljski »Zvon«, ob odprtem grobu pa sta se poslovila od njega inž. Štefe v imenu stanovskih tovarišev, v imenu rezervnih oficirjev in Sokola pa učitelj Pleskovič. Nobeno oko ni ostalo suho, glasno hlipanje se je začulo, ko mu je Delavska godba zaigrala: »Volga, Volga« in koračnico »Moskva«. S tem je bilo ustreženo njegovi hrepeneči želji pred smrtjo. Njegov preran grob je bil pokrit s številnimi venci sorodnikov, prijateljev in stanovskih tovarišev. Umrl si, dragi Dimitrij, in tvoje izmučeno telo počiva v bratski, jugoslovenski zemlji. Tvoja hrepeneča želja, da bi se še kdaj vrnil v svojo ljubljeno Rusijo, se ni izpolnila. Počivaj mirno v bratski zemlji!

Danes ob 4., ¼8. in ¼10. uri
monumentalni velefilm

KRALJ DŽUNGLE

Otrok, ki ga levinja odnese v brlog k svojim mladičem, dorase v družbi levov. Nočni napadi divjih zveri, katere vodi človek-lev. Srdite borbe levov in bika. V gorečem cirkusu. Zbesneli tiger napade bežečo žensko.

Senzacija nad senzacijo!

Najnovejši Foxov zvočni tednik in šaloigra z Micky miško.

Elitni kino Matica
Telefon 2124

Domače vesti

+ **Vsem včlanjenim društvom ZKD.** V smislu § 18. društvenih pravil sklicuje vodstvo Zveze kulturnih društev v Ljubljani za 14. t. m. skupščino Zvezinega odbora, ki naj se vrši v obliki prosvetnega dneva. Zvezin odbor tvorijo vsi redni člani ZKD. Vabimo vsa društva, da sigurno delegirajo na to skupščino zvezinega odbora enega ali več odbornikov, ker je cela vrsta vprašanj, perečih za društveno življenje, ki naj se ta dan obravnavajo in rešujejo javno in ker je ta sestanek namenjen poročilom o dosedanjem delu ZKD, predsednikov govor, tajniško poročilo, blagajniško poročilo in poročila referentov, ter določitvi bodočega delovnega programa ZKD.

+ **Odvetniška vest.** G. dr. Igo Janc, doslej advokat v Kranju, se je s svojo pisarno preselil v Ribnico na Dolenjskem.

+ **Razpis zdravniške službe.** Na državni šolski polikliniki v Ljubljani je razpisano mesto zdravnika-pripravnika. Prosilci morajo imeti dovršeno zdravniško pripravljalno službo. Pravilno opremljene prošnje je vložiti pri banski upravi v Ljubljani do konca t. m.

+ **Izkaznice za četrtinsko vožnjo v Ljubljano** se dobijo pri NSZ v Ljubljani, palača Delavske zbornice, ter pri vseh njenih podružnicah in prijateljih pokreta, ki smo jih včeraj objavili. Izkaznice je treba na odhodni postaji žigosati. Kupi se polovični vozni listek do Ljubljane, ki velja z izkaznico tudi za povratek.

Med neštetimi ponesrečenci

Jutrovega nezgodnega zavarovanja ni bilo niti enega, kjer bi od **Zavarovalnice »Triglav«** izplačana zavarovana vsota po Din 10.000.— ne pomenila za preostale veliko, če ne vsega. Naročite »Jutro«, zagotovite svojcem podporo.

+ **Prihod čeških izletnikov.** Dne 18. t. m. zjutraj prispe v Zagreb izletniški vlak s 340 potniki iz Češkoslovaške. Gostje si bodo ogledali znamenitosti Zagreba, potem pa se s posebnim vlakom odpeljejo v Ljubljano in na Bled. Gostom iz Češkoslovaške pripravljajo v Zagrebu slavnosten sprejem. Seveda jih bomo prisrčno sprejeli tudi pri nas.

+ **Sestanek koroških vojnih oškodovancev.** Iz Prevalja nam poročajo: Glede na poziv sreskega načelstva, ki se je doposlal občinam zaradi povračila vojne škode v smislu finančnega zakona za leto 1933-34., je Odbor vojnih oškodovancev, oddelek za Koroško, smatral za potrebno sklicati sestanek vseh vojnih oškodovancev v nedeljo 7. t. m. v gostilno g. Rozmana v Prevaljah. Sestanku, ki se ga je udeležilo nad 200 vojnih oškodovancev, je prisostvoval tudi narodni poslanec g. inž. Pahernik. Oblastvo je zastopal podnačelnik g. Milač. Poslanec g. inž. Pahernik nam je obrazložil delo, ki ga je v to svrho že napravil pri raznih ministrstvih. Zainteresiral je tudi vse slovenske narodne poslance in senatorje in je bil pravkar v Beogradu v tej zadevi. Obljubil je, da se bo napotil v najkrajšem času zopet tja in napravil še vse korake, da vojni oškodovanci tudi v teh krajih pridejo do svojih pravic. Zborovalci so izvajanja g. poslanca vzeli z odobravanjem na znanje. Predsednik in tajnik odbora sta podala še razna pojasnila ter izjavila, da se finančni zakon za leto 1933-34 tiče morda tudi vojnih oškodovancev iz leta 1919. Ukrenilo se je vse potrebno, da se bodo dobila potrebna pojasnila.

+ **Centralna zadruga jugoslovenskih avtorjev** javlja, da izplačuje od danes dalje tantijeme vsem onim slovenskim skladateljem, ki so bili l. 1932. včlanjeni v Avtorski centrali, odnosno za katere je Avtorska centrala pobirala tantijeme. Gg. skladatelji so naprošeni, da se v svrho izplačila obrnejo na podpisanega, zunaj Ljubljane živeči pa prejmejo denar po poštnih nakaznicah. Izplačane tantijeme veljajo za izvedbe v letu 1932. razen za inozemske, za katere še ni došla reparticija. — Škerjanc, državni konservatorij v Ljubljani.

+ **Nov vozni red za vlake stopi v veljavo ob polnoči od 14. na 15. t. m.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani razglaša: Ob polnoči od 14. na 15. t. m. stopi na vseh progah v veljavo novi vozni red. Podrobni vozni red je razviden na stenskih voznih redih. Potujoče občinstvo se obvešča, da potniški vlak 630 iz Ljubljane 14. t. m. ob 23.15 ne bo vozil. Brzi vlak iz Zagreba gl. kol. bo 14. t. m. vozil ob 23.10 že direktno v Ljubljano, odnosno Trst.

+ **Vlaki v nedeljo zaradi strelske slavnosti na Vrhniki.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani razglaša: V nedeljo 14. t. m. bo na Vrhniki slavnostna otvoritev strelišča strelske družine. Za povratek udeležencev te slavnosti v Ljubljano bosta vozila v nedeljo vlak 8037 z odhodom z Vrhnike ob 20. in vlak 8038 z odhodom iz Ljubljane gl. kol. ob 20.55. Zato izostaneta ta dan na tej progi vlak 8035 (odhod z Vrhnike ob 17.25) in vlak 8036 (odhod iz Ljubljane gl. kol. ob 18.45.).

+ **Nov vozni red na vrhniški progi.** Prejeli smo: Z vrhniškim jutranjim vlakom prihaja v Ljubljano na delo lepo število delavcev in delavk, ki jih vlak pobere nekoliko na vsaki postaji. Ta vlak je do sedaj prihajal na ljubljansko postajo nekaj minut pred sedmo. Zvečer pa je odhajal iz Ljubljane ob 6.45 z njim so se vračali na domovanje vsi ti delavci in delavke. Po novem voznem redu bo pa prišel vlak v Ljubljano zjutraj nekaj minut po sedmi, odšel pa bo kmalu po šesti. Iz tega vzroka bodo vsi oni delavci, ki bi sicer bili zaposleni od 7. zjutraj do 6. zvečer, zgubili približno pol ure delovnega časa. Teh in takih delavcev je na vrhniški progi precej in vsi ti prosijo železniško direkcijo, da bi, če je to mogoče, obdržala na tej progi isti vozni red za jutranji in večerni vlak, kakor je dosedaj v veljavi.

+ **Smučarjem in ljubiteljem planin** javlja podružnica SPD iz Bohinja, da je koča pod Bogatinom do nadaljnjega zaprta. Triglavska podružnica SPD iz Dovja-Mojstrane javlja, da je koča na Zasipški planini v Spodnji Krmi do 1. junija oskrbovana samo še ob sobotah in nedeljah.

+ **Mednarodni lutkarski kongres v Ljubljani.** Mednarodna zveza lutkarskih odrov »Unima« pod predsedstvom profesorja dr. Jindřicha Veselega iz Prage in Jugoslovenska lutkarska zveza v Ljubljani sklicujeta v dneh 4. in 5. julija mednarodni lutkarski kongres v Ljubljani. Ob času kongresa bo otvorjena tudi velika lutkarska razstava JLS priredi od 30. junija do 3. julija lutkarsko šolo in že sedaj opozarja vse člane in prijatelje lutkovne umetnosti, da se pravočasno prijavijo.

+ **Razstava narodnih noš v Dubrovniku.** Ob priliki kongresa Pen-klubov bo tamkajšnja Narodna ženska zadruga priredila veliko razstavo narodnih noš in narodnih vezenin.

+ **Revizija tujih državljanov v Zagrebu.** Policijska uprava v Zagrebu objavlja, da se bo do 30. t. m. vršila v Zagrebu revizija dovolil za bivanje in zaposlitev vseh tujih državljanov, ki stalno bivajo na področju mesta Zagreba. Vsak tuji državljan, ki bi dal napačne podatke bo po obstoječih predpisih strogo kaznovan.

+ **Kje se dobe sejemske legitimacije?** Legitimacije za obisk letošnjega 13. Ljubljanskega velesejma od 3. do 12. junija prodajajo po 3 Din vsi večji denarni zavodi, trgovske korporacije, županstva, župni uradi, prosvetna društva, tujskoprometne ustanove in večje železniške postaje dravske banovine. Kjer bi legitimacij ne bilo na razpolago, naj se zahtevajo direktno od urada Ljubljanskega velesejma. Organizacije in ustanove, katere bi želele prevzeti prodajo legitimacij, se naprošajo, da se obrnejo na urad velesejma. Pri dohodu na velesejem doplača imetnik legitimacije razliko v ceni, t. j. 27 Din pri velesejmski blagajni, kjer dobi potrdilo o obisku velesejma, nakar mu vozni listek velja za brezplačen povratek.

+ **Beg dveh kaznjenk.** Iz zaporov sreskega sodišča v Čakovcu sta pobegnili kaznjenki Katarina Nemčeva in Polona Šrendova. Delali sta na dvorišču sodnega poslopja in neopaženo izginili. Za njima je bila izdana tiralica.

+ **Huda poškodba.** K zdravniku g. dr. Grumu v Zagorju je prišel 27 letni Herman Rejc, po rodu iz Spodnje Idrije, po zdravniško pomoč. Na glavi je imel rane, eno roko zlomljeno, na drugi pa nasekane prste. Kakor je povedal, ga je stepel neki posestnik pod Sv. Planino. Zagorska občina je dala poškodovanca prepeljati v ljubljansko bolnišnico.

+ **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.**

Škandal na bivšem avstrijskem dvoru

PRIDE! PRIDE!

Ljubavni roman nadvojvode Salvatorja, pretendenta na bolgarski prestol. Član habsburške rodbine, ki je izginil tajinstveno kot Johan Orth

Le pojdiva, ljubi Matiček na Slamičev rizling in cviček! Hej, to je vinček kot ti ga želiš, kapljice slajše nikjer ne dobiš!

Pri poapnenju arterij v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine **»Franz Josefove« vode** iztrebljenje črevesja brez hudega pritiska.

Iz Ljubljane

u— **Zahvala ameriških Slovencev ljubljanski občini.** Poročali smo pred tedni, da je ljubljanska občina poklonila Slovencem v Clevelandu Lobodov kip Ivana Cankarja, ki so ga postavili v ondotni jugoslovenski narodni park, ki obsega poldrugi aker in je bil otvorjen lani 1. decembra v navzočnosti poslanika dr. Pitamica. Clevelandski Slovenci so zdaj poslali ljubljanskemu županu dr. Pucu kakor tudi občinskemu svetu pismi, polni iskrene, ganljive hvaležnosti, tembolj, ker je dar prišel iz »središča mile, nepozabne domovine«. Smatrajo ga za poklon vsemu jugoslovenskemu narodu v Zedinjenih državah in za dokaz neminljive bratske ljubezni. Občinskemu svetu sporočajo med drugim: »Naša srca so in bodo vsikdar vaša in vaša borba je vsikdar naša misel. Zdravstvujte nam tisočkrat, brat je v močni nerazdružljivi Jugoslaviji!«

KINO »LJUBLJANSKI DVOR«
Telefon 2730

Danes zadnjikrat

Dolores del Rio

OSVETA

Film strastne ciganske ljubezni.
Ob 4., ½8. in 9. zvečer.

u— **V dneh 13. do 15. t. m. bo v Ljubljani kongres narodnega delavstva.** Mestna občina bo razobesila na svojih poslopjih državne zastave v pozdrav gostom. Vabim prebivalstvo mesta Ljubljane, da se udeleži teh slavnosti v čim večjem številu in da razobesi državne zastave. Župan in mestni načelnik dr. Dinko Puc.

u— **Ljubljanska društva, prijatelji in člani NSZ** se bodo zbirali v nedeljo po končani proslavi v Metelkovi ulici ob vojašnici vojvode Mišića in se uvrstijo za godbo Sokola I. v povorko. Posebni reditelji bodo skrbeli za pravilen vrstni red. NSZ prosi vsa prijavljena društva, da opozorijo svoje članstvo na to skupno zbirališče.

u— **Slavnostna akademija** ob priliki 25 letnice NSZ se bo vršila v soboto ob 20. v dramskem gledališču. Za njo vlada veliko zanimanje in se že pridno kupujejo vstopnice. Kdor želi dobiti boljša mesta, naj si čimpreje oskrbi vstopnice v tajništvu NSZ palača Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Vstopnice se lahko tudi telefonično rezervirajo (telefon 20-77). Od petka dalje bodo vstopnice v prodaji pri gledališki blagajni. Ker je čisti dobiček akademije namenjen podpornemu fondu brezposelnih članov NSZ, pričakujemo, da bo naša nacionalna javnost posetila to delavsko prireditev.

Očesni zdravnik

Dr. R. BASSIN

Aleksandrova cesta 4 6255

zaradi bolezni do nadaljnjega ne ordinira.

u— **Letošnji nastop pevskih zborov ljubljanskih srednjih šol** bo po odredbi ministrstva prosvete v nedeljo 14. t. m. ob 10. dopoldne v veliki dvorani hotela »Unionа«. Nastopijo mladinski mešani zbor in oktet I. realne gimnazije, dekliški zbor gimnazije in učiteljske šole pri uršulinkah, mešani zbor II. realne gimnazije, orkester učiteljske šole, mladinski in mešani zbor klasične gimnazije, dekliški zbor mestne ženske realne gimnazije in moški in mešani zbor učiteljske šole. Opozarjamo občinstvo na ta reprezentančni nastop naših srednjih šol, ki bo zelo zanimiv že zaradi obilnega sporeda in raznolikosti nastopajočih. Prodaja vstopnic po znatno nizkih cenah je v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

u— **Domoznanska fotografija.** Slovenska zemlja ima nešteto posebnosti, ki jo razlikujejo od drugih dežel in odlikujejo pred njimi: svojevrstne, tipične pokrajine, marsikatero edinstveno žival in rastlino, svoje posebne noše in šege, dragocene starožitnosti, svojstvene spomenike, posebne obrti, zgradbe, pokrajinske in druge lepote, stvari, ki jih ne dobiš nikjer drugod na svetu ali pa le redko. Marsikaj je v dobi tehnike in industrializacije zapisano poginu, marsikaj se je že izgubilo za vse večne čase. Vsak narod, ki da nekaj nase, pazi na to, da si ohrani takšne priče svoje zgodovine in kulture, in če jih ne more drugače ohraniti, jim postavlja spomenike v sliki in besedi. Posebno v dobi fotografije se odpira vsakemu fotoamaterju neštevilno možnosti, da doprinese svoj delež k ohranitvi vsega tega, kar si je narod ustvaril v teku stoletij kot zunanji vidni znak svoje duševnosti in delavnosti. Treba je pa sistematičnega dela, treba je pred vsem vedeti, kaj pride za ohranitev v poštev in kje naj to ali ono posebnost iščemo. Tem vprašanjem je namenjen tretji skioptični večer Fotokluba Ljubljana, ki se bo vršil jutri v petek ob 20. v dvorani Delavske zbornice in na katerem bo nastopil s kakšno stotino izbranih diapozitivov naš znani strokovnjak v domoznanskih zadevah g. A. Gaber. Vsak amater, ki ne jemlje fotografije samo za nersno zabavo, in vsakdo, ki ga zanimajo samonikli izrazi slovenske duševnosti, bi se moral udeležiti tega predavanja. Ljubitelje sporta in žive fotografije pa bo moral zanimati drugi predavatelj tega večera, naš priznani športni fotograf g. V. Vodišek.

u— **Taborsko okrožje JRKD** (krajevne org.: Sodni, Kolodvorski okraj, Šentpeter in Vodmat) vabi vse svoje članstvo, da se udeleži rodbinskega majniškega izleta v nedeljo k Pečnikarju, Sv. Jakob ob Savi. Na izlet vabimo tudi druge kraj. organizacije ljubljanske. Odhod: a) s Tabora ob pol 14. — peš dve uri po brezprašnih potih izven glavne ceste, b) z železnico ob 13.43 do Polja in odtod dobre pol ure peš skozi gozd, c) z avtobusom Pečnikar izpred Mestnega doma ob 14.30, 15. in 16. Povratek poljubno, avtobusi na razpolago po 19. Vse druge podrobnosti slede v dnevnem časopisju. Odbor za Taborsko okrožje JRKD.

u— **Rogoz bo gostoval v »Hamletu«.** G. Rogoz, bivši dolgoletni član ljubljanskega gledališča, bo gostoval v sredo 17. t. m. v naslovni vlogi »Hamleta« v naši drami. Opozarjamo že sedaj na ta zanimivi dogodek.

u— **Završanov pevski kvartet** bo sodeloval na proslavi materinskega dne v petek 12. t. m. ob 20. v dvorani Uniona. Slovenci smo imeli že lepo število vokalnih kvartetov, vendar v naši domovini nima zaznamovati noben toliko javnih nastopov kakor prav Završanov pevski kvartet. Na materinskem dnevu, ki ga priredi Kolo jugoslovenskih sester, zapoje Završanov kvartet (Pelan, Završan ml., Završan st. in Skalar) tri znane naše lepe popevke, Maškovo »Pri zibeli« z lepim baritonskim solom, Ipavčevo »Kje so moje rožice« in Ferjančičevo »Sijaj sijaj sončece.« Poleg Završanovega pevskega kvarteta bodo sodelovali še Orkestralno društvo Glasbene Matice pod vodstvom skladatelja Škerjanca, pianist Ivan Noč s pojočo žago, sopranistka Marčec-Olupova in Marčec, član slovenske opere. Začetek točno ob 20. Vstopnice v Matični knjigarni.

u— **Violinistka Vida Jeraj-Hribarjeva** bo izvajala na svojem sonatnem večeru med drugim tudi sonato dr. Danila Švare, ki je občinstvu znan kot spreten dirigent in pianist. V zadnjem času pa srečavamo njegovo ime med avtorji na raznih naših umetniških koncertih. Dr. Švara je zložil že več del za simfonični orkester in razne samospeve s spremljevanjem klavirja. Znane pa so tudi njegove skladbe komornega značaja. Njegova sonata bo sedaj drugič izvajana. Prvič jo je izvajal violinist Rupel na koncertu v ljubljanskem radiu, Jerajeva pa jo bo prvič izvajala na javnem koncertu v ponedeljek 15. t. m. v Filharmonični dvorani. Vstopnice po običajni koncertni ceni v Matični knjigarni.

u— **Redni nabor za mesto Ljubljano** se prične 15. t. m. in bo trajal do vštetega 22. t. m. Pregledali se bodo naborniki letnikov 1907. do 1913. in začasno nesposobni obvezniki letnika 1902 in prostovoljno priglašeni obvezniki starejših letnikov. Pregled bo v Mestnem domu, Krekov trg 2. Naborniki naj se drže določene ure in naj ne pozabijo prinesti potrebnih listin s seboj. Kdor še ni prejel poziva za nabor, naj se takoj zglasi v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu 7-I, kjer se dobe tudi vsa druga pojasnila. Neopravičen izostanek se kaznuje po vojaškem kazenskem zakonu in odgovarjajo zanj poleg obveznika tudi njegovi sorodniki, službodajalci in stanodajalci.

u— **Pregled oficirske uniforme** bo v Mestnem domu, Krekov trg 2, 18. t. m. Za nujno zadržane pa bo pregled istotam in ob isti uri 19. t. m. Vsi reservni oficirji, ki so prejeli uniforme in prebivajo v Ljubljani, naj pridejo določenega dne k pregledu.

u— **Naknadna zaprisega vojaških obveznikov** bo 24. t. m. ob 10. v Mestnem domu, Krekov trg 2. Kdor še ni opravil vojaške prisege, naj se zglasi v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu 7-I., da prejme tozadevno izkaznico.

u— **Vsi podmladkarji Rdečega križa v Ljubljani,** ki so se s svojim zgledno discipliniranim sodelovanjem pri manifestaciji RK na Kongresnem trgu tako lepo izkazali, naj po razjasnilu, ki so ga slišali v šoli, svoje starše in svoje sosede opozore na letošnjo nabiralno akcijo ljubljanskega RK ter jih preprosijo, da bodo v ponedeljek 15. t. m. med 10. in 12. dopoldne na zbiralni tovorni avto oddali za brezposelne in za odrasle in za male siromake čim več odloženih zimskih potrebščin vsake vrste.

u— **Konzorcij mladinske revije »Valas«** bo imel v nedeljo ob 9. v lokalu NAD Jadrana (Tomanova 3) izredni občni zbor. Glavna točka bo pravilnik.

Zvočni kino IDEAL

Danes nepreklicno zadnjikrat

Richard Tauber

v čarobnem filmu krasnega petja

Velika atrakcija

Ob 4., 7. in 9. zvečer.

u— **Jadranaši in Jadranašice!** V petek 12. t. m. ob pol 18. bo predavanje ge. Štebi-Pleškove. Tema predavanja je: »Nadvlada enega spola ali enakopravnost obeh?« Pridite vsi in točno!

u— **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«** bo imelo svoj redni letni občni zbor 16. t. m. ob 20. v društvenih prostorih.

u— **Pevsko društvo »Sava« priredi v nedeljo** izlet z motornim čolnom po Ljubljanici na Vrhniko. Cena vožnji 15 Din. Odhod točno ob 7. uri iz trnovskega pristana. V primeri slabega vremena bo izlet drugo nedeljo 21. t. m. Prijatelji, vabljeni. Legitimacije se dobe pri Dragu Vrhovcu na Poljanski cesti 58

u— **Mojstri v Ljubljani** se opozarjajo, da se udeleže obrtniškega sestanka, ki ga sklicuje Obrtniško društvo za danes 11. t. m. ob 19. v posvetovalnici Zbornice za TOI Razpravljalo se bo glede odškodninskih zahtevkov obrtnim vajencem. Vabljeni sami mojstri!

u— **Strelsko društvo Ljubljana** je nabralo za Ciril-Metodovo družbo 50 Din v gostilni pri Kmetu. Iskrena hvala!

u— **TK »Skala« sporoča članstvu,** da bo v petek 12. t. m. ob običajni uri v klubskih prostorih predavanje predsednika dr. Mirka Kajzelja o snovi: Aktivni alpinistični nazor pri Slovencih.

u— **TKD Atena priredi v dnevih 13., 14. in 15. t. m. v balkonski dvorani »Zvezde«** zanimivo razstavo »Med starinskimi uranu in tulipani«. Razstavo bo aranžiralo društvo pod strokovnim vodstvom g. arhitekta Mesarja s sodelovanjem tvrdke »Oprema«. Poznavalci starinskih ur in ljubitelji cvetja bodo našli vsekakor dosti lepega in zanimivega. Razstava se otvori v soboto zjutraj in bo odprta vse dni od 9. do 19. ure.

u— **Deložacija invalida.** O stanovanjskem sporu med invalidom Josipom Bricljem v Križevniški ulici in njegovim hišnim gospodarjem, zadrugo »Služkinjski dom«, je »Jutro« že svoj čas poročalo. Včeraj dopoldne se je izvršila sodna deložacija Bricljeve družine, ki šteje osem članov, izmed katerih je najmlajši komaj 18 mesecev star Ljudje, ki so hodili skozi Križevniško ulico, so z začudenjem opazovali kup skromnega pohištva, ki se je grmadil v kotu med hišo in križansko cerkvijo. V mesecu maju, ko se zaključujejo številni spori med hišnimi gospodarji in najemniki, deložacija ni nič izrednega. Izredno pa je, da krščanska zadruga socialnih namenov postavi na cesto invalida.

u— **Trije poškodovanci.** V splošno bolnico so včeraj pripeljali 48 letnega Franceta Šarca iz Homca pri Kamniku. Mož je vozil iz gozda hlode pa mu je na Klancu odpovedala zavora. Šarc je skušal voz ustaviti pri tem pa so se zrušili hlodi nanj in ga stisnili. Dobil je hude notranje poškodbe. Prav tako se je poškodoval pri vožnji gramoza 30 letni posestnikov sin Anton Pustovrh iz Skaručne, ki si je pri padcu z voza zlomil levo nogo.

Ne pozabite, kako ste trpeli in hirali pozimi!
Pazite na bodočnost!
Radijoemanacijsko termalno kopališče
DOLENJSKE TOPLICE
Vam sigurno ozdravi revmatizem, išijas, ženske bolezni, arteriosklerozo, starostno oslabelost itd. Vse kopališke naprave so izključno na izvirkih in se polnijo z lastnim pritiskom brez vodovodnih cevi in črpalk. Zaradi tega je neokrnjeno bogastvo emanacije in oglikove kisline. V kopališkem domu so kopeli in sobe pod eno streho. Zaradi tega je stalna zdravilna inhalacija emanacije v vseh sobah in izredno ugodnost pri kuri, zlasti pri slabem vremenu. Pošta, brzojav, telefon. Postaja Straža—Toplice. Zahtevajte brezplačne prospekte!
Sezona od 1. maja do 1. oktobra. 179

Smučarski dom SK Ilirije
PLANICA
1000 m nad morjem. Udoben planinski dom. 15 minut od žel. postaje. Krasni izleti in gorske ture. Prvovrstna oskrba. 53 postelj. V sobah tekoča topla-mrzla voda. Kopelji. Solnčališče. Telefon. Predsezija do 15. junija. Informacije: J. Bitenc, Ratece-Planica.
Višinsko solnce! Mir! Gorski zrak! 179

KULTURNI PREGLED

Poljska proslava v mariborskem gledališču

Dr. Moleta predavanje in Szaniawskega »Mornar«

V soboto zvečer je bila v mariborskem gledališču skromna, a iskrena proslava oživljajočega se bratstva s poljskim narodom. V ta namen se je uprizorila Jerzyja Szaniawskega komedija **»Mornar«**, pred predstavo je pa predaval g. prof. dr. **Molè** iz Ljubljane o zgodovini poljske dramatske literature in poljskega gledališča. Dasi je bilo njegovo predavanje kratko, nas je vendar pregledno seznanilo z bogastvom te panoge bratske umetnosti. Posebno potrebna pa je bila predavateljeva ugotovitev, da so se slovenska gledališča doslej vse premalo ozirala na poljsko slovstvo, ki bi jim moglo nuditi precej krepkejših del, kakor jih najdemo pri Nemcih in drugod, pri katerih si često izposojamo tudi povprečne in podpovprečne stvari. To spoznanje pa bo seveda rodilo uspeh samo tedaj, če nam bo kdo napravil seznam del, ki naj bi se prevedla in spravila v repertoar. Zato pojdimo od teorije takoj tudi k dejanju.

Szaniawskega komedija **»Mornar«** ima več vrlin, a tudi več pomanjkljivosti. Njene vrline so v zamisli, simboliki, rezki satiri in nekaterih posrečenih prizorih, pomanjkljivosti pa v neenaki obdelavi oseb. Dočim so nekatere psihološko dodelane, so druge komaj naznačene in neučinkujoče uporabljene. Prav tako je premalo dvignjen konec. »Mornar« je tipično delo dobe, ko se je porajala moderna, ki je šla v globino, je pa puščala v nemar marsikatero zunanjo potezo. Fabula je romantična in zajeta tako, da pisatelj ob njej lahko razvije svojo misel, ki bi se dala izraziti v stavku. Narod si želi junakov, in če jih ni, si jih ustvari sam! V **»Mornarju«** je narod spletel gloriolo heroizma okoli misterioznega kapitana Nuta, ki sploh ni bil junak in ki sploh ni umrl, marveč je nejunaško pobegnil z goreče ladje, živi pod tujim imenom Pavla Szmidta in prisostvuje »incognito« celo odkritju svojega lastnega spomenika. Z mladim znanstvenikom Janom ki se bori proti tej lažni legendi, je Szaniawski izrekel svojo jedko satirično obsodbo nad »znanstveniki« in »rodoljubi«, ki sesajo iz prstov »znanost« in »resnico«. Toda čuvstvo in moč legende sklonita naposled tudi njega, revolucionarja, da sname klobuk pred slovesnim trenutkom odkritja spomenika, a isto stori tudi sam stari Szmidt - Nut!

Spričo pomanjkljivosti komedije režiserjevo delo ni lahko. G. Hinko **Tomašič** je to čutil in se je zato vestno potrudil, a vseh težkoč vendar ni premagal. Najbolj sta pa kazila, poleg še nekaterih manj izdelanih, najbolj neizdelana lika kiparja in njegove sestre Mede. Igralsko je delo uspelo nekoliko neenako. Najboljše so bili odigrani: Jan g. **Nakrsta**, za katerega je bila ta uloga težka preizkušnja, ki jo je pa splošno dobro prestal, rektor g. **Daneša**, Szmidt-Nut g. Pavla **Koviča**, predsednik g. **Gorinška** in založnik g. **Harastoviča**. Mestoma pogoden je bil kapitan g. **Groma**, a v celoti stari mornar g. **Tovornika**. G. **Crnobori** je kot kipar dobro prestal svoj prvi večji nastop, samo časa, ko mu avtor ni dal besede, ni še znal izrabiti. Prav tako ni vedela gdč. **Starčeva** kot Meda, kaj bi počela s prostim časom in je bila zato neživa. Kolikor so vloge dovoljevale, so sodelovale tudi doktorica ga. **Zakrajškova**, Felicija gdč. **Kraljeva** in Iza gdč. **Udovičeva** ter igralci g. **Medven** kot kapelnik, g. **Verdonik** kot gospod od komiteja in g. **Blaž** kot študent.

Gledališče je bilo skoraj razprodano, le na stojišču in na galeriji je bilo še nekaj prostora. **R. Rehar.**

Kulturne spremembe v Nemčiji

Pruski prosvetni minister dr. Rust, ki si je zastavil nalogo, da »preuredi« vse prosvetne naprave, univerze in druge šole v duhu fašistično pojmovane kulture, je te dni pospešil »razčiščenje« v pruski **pesniški akademiji**. Iz akademije so bili izločeni Alfred Doeblin, Bruno Frank, Ludvik Fulda, Georg Kaiser, Bernhard Kellermann, Jakob Wasserman, Alfred Mombert, Alfons Paquet, Rudolf Pannwitz, Bené Schickele, Fritz von Unruh, Thomas Mann in Franz Werfel. Ta imena so z nekaterimi izjemami znana tudi zunaj Nemčije in spisi navedenih pisateljev, med katerimi niso sami Židje ali marksisti, predstavljajo visoko kvaliteto. Na njihova mesta so bili poklicani med drugimi Friedrich Blunck, Peter Doerfel, Paul Ernst, Agnes Miegel, Wilhelm Schäfer, Emil Strauss itd. Torej pisatelji, ki so v inozemstvu popolnoma neznani in ki tudi v kvalitetni nemški književnosti nič kaj dosti ne pomenijo.

Tudi v berlinskem **PEN klubu** so se izvršile podobne spremembe; prejšnjo upravo in večino članstva so izločili, na izpraznjena mesta pa so pretežno stopili pisatelji, katerih politična opredeljenost je izrazatejša od njihovih literarnih odlik. Sedanjo upravo nemške sekcije mednarodnega PEN kluba tvorijo Hans Hinckel, Hans Johst in dr. Schlösser. Prejšnji predsednik je bil simpatični pesnik Theodor Däubler, ki se je pred leti mudil v Ljubljani kot gost tukajšnjega PEN kluba.

Velike preosnove se izvršujejo na **univerzah**. Minister dr. Rust je minule dni predaval na berlinski univerzi o vprašanju »Dijak in visoka šola«. Ob tej priliki je razložil, kako gledajo sedanji službeni krogi na problem svobodne kulture. Po dr. Rustu imajo visoke šole dve poglavitni nalogi: znanstveno raziskavanje in vzgojo. Glede raziskavanja priznava sedanji režim popolno svobodo, ne priznava pa je glede vzgoje inteligenčnega naraščaja. Duševna svoboda in prosta duševna konkurenca ostanita tudi v bodoče nedotaknjeni, toda mladina se mora vzgajati v duhu nacionalne svetovnonazorske skupnosti. Zaradi tega je treba vpliv profesorjev, ki niso nemške rase, omejiti na najmanjše, odnosno ga sploh onemogočiti.

Hitlerjevsko stališče glede znanosti in univerz je tedaj podobno kot stališče katoliške cerkve: strogo znanstveno raziskavanje je svobodno, njegovi svetovnonazorski posledki pa so podrejeni dogmam. Hitlerjevci so namesto katoliške dogmatike postavili dogmo o naciji kot merilu vseh vrednot. Še brutalnejše so seveda omejili vzgojno in celo raziskovalno delo univerz v sovjetski Rusiji.

Bolgarska narodna duša

Pred tedni smo priobčili na tem mestu daljši izvleček iz studije praškega nemškega slavista prof. Gesemanna o bolgarski narodni duši in o karakterju balkanskih Slovanov sploh. Sedaj poroča v »Srpskem knjiž. glasniku« (prvi majniški zvezek) dr. Nikola Mirković o razpravi bolgarskega filozofa dr. Najdena **Šejtanova**, ki je nedavno izšla v sofijskem »Filozofskem pregledu« z naslovom »Duh't' na otricanie u b'lgarina«. Ta razprava je važen donesek k tako zvani karakterologiji bolgarskega naroda, t. j. k znanstvenemu raziskavanju in proučevanju njegovih skupnih duševnih lastnosti. Šejtanov poudarja važnost proučeva-

Iz Celja

e— **Proračun okoliške občine potrjen.** Banska uprava v Ljubljani je pred dnevi potrdila proračun občine Celje okolica za leto 1933. z nekaterimi spremembami in ga vrnila občini. Občinska doklada na drž. direktne davke, ki je bila v proračunu določena s 100 odst., je sedaj znižana na 80 odstotkov

e— **Proslava Materinskega dne v pravoslavni cerkvi.** V nedeljo dopoldne proslavo Materinskega dne tudi v cerkvi sv. Save. Pri liturgiji bo govoril prota g. Manojlo Čudić o materi. — Včeraj dopoldne je proslavila cerkev sv. Save prvikrat svojo slavo. Ob 10. se je pričela ob asistenci 8 svečenikov liturgija. Sledila je pridiga, procesija okoli cerkve in rezanje kolača. Pri liturgiji je pel ruski cerkveni zbor iz Zagreba, propoved pa je imel prota g. Dragić iz Zagreba. Med liturgijo in med rezanjem kolača je oddala častna četa pred cerkvijo po dve salvi. Proslavi so prisostvovali pravoslavni verniki, oficirski zbor, predstavniki oblastev, uradov, šol, korporacij in Sokola ter številno drugo občinstvo.

e— **Slavko Jan,** priljubljeni član Narodnega gledališča v Ljubljani, bo gostoval v petek 12. t. m. zvečer v Mestnem gledališču v vlogi X-a v Klabundovi komediji »XYZ«.

e— **Smrtna nesreča v tovarni.** V ponedeljek je priletel 48 letnemu delavcu Juriju Dobrajcu pri delu v železarni v Štorah velik kos lesa z vso silo v trebuh. Dobrajc je dobil hude notranje poškodbe. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je včeraj izdihnil.

e— **K poročilu o akrobatskih produkcijah,** ki smo ga objavili 9. t. m., dodajamo, da je priredil produkcijo na enem samem tri metre visokem kolesu v soboto zvečer in nedeljo dopoldne na trgu pred kolodvorom g. Adolf Krajnc iz Celja. Ime je v notici pomotoma izostalo.

e— **Elitni kino Union. Danes ob pol 17.** in pol 21. zvočni velefilm »Inspiracija« (»Yvonne«) in dve zvočni predigri.

Iz Maribora

a— **V proslavo materinskega dneva** priredi v nedeljo 14. t. m. Marib. žensko društvo v mestnem parku koncert, katerega čisti dobiček je namenjen podpori revnih mater. Svira godba »Drave«. Popoldanska proslava v gledališču se je morala preložiti na nedeljo 21. t. m. Nastopila bo II. deklška osnovna šola, ki bo izvedla mično Ribičevo mladinsko igro: »V kraljestvu palčkov«.

a— **Ljudska univerza.** Jutri ob 20. bo predaval profesor g. Škof iz Maribora o plinskih napadih, ki pretijo v primeru vojne civilnemu prebivalstvu. Demonstriral bo razna sredstva. V ponedeljek bo predaval g. dr. Oblak iz Ljubljane o potovanju »Od Dubrovnika čez Boko Kotorsko v Črno goro«.

a— **Drevi ob 20.** bo zaključila Zveza mladih intelektualcev v Mariboru svoj strokovno znanstveni ciklus v dvorani Delavske zbornice s predavanjem glavnega urednika »Večernika« g. Radivoja Reharja, ki bo govoril o razvoju svetovne politike po vojni. Pridite polnoštevilno!

a— **Brezmotorna senzacija v zvočnem filmu.** V nedeljo okrog 15. bo pristalo na Teznem prvo mednarodno sportno brezmotorno jadralno letalo, ki bo preletelo iz Gradca in prineslo s seboj tudi precej pošte, žigosane s posebnim žigom. Pristanek kakor tudi ponovni start letala za polet nad mestom in k povratku v Avstrijo bo filmalo zagrebško »Svetlioton« podjetje. Pošto za ta polet sprejema mariborski Aeroklub v Grajski ulici do sobote zvečer. Priložiti je za pisma po 18 Din v gotovini in za dopisnice po 12 Din.

a— **Prijet pohotnež.** Včeraj okrog 5. je odhajala z doma proti kolodvoru na majniški izlet 10letna učenka Ema G. Ko se je za hip ustavila pred reklamnimi izložbami kinematografov ob vrtni ograji pivovarne Union na Aleksandrovi cesti, je prišel mimo precej vinjen 31letni brezposelni zasebni uradnik E. K. ter izvabil deklico, ki je precej krepko razvita, v bližnjo vežo tvrdke Batá v Prešernovi ulici, kjer ji je hotel storiti silo. Da ne bi mogla kričati, jo je tiščal za usta. V zadnjem hipu je v vežo stopila neka kmečka ženska, zaradi katere je K. pobegnil. Mimo sta se slučajno pripeljala na kolesih gostilničar Karel Pulko s Teznega in strojnik tvrdke »Teksta« Ivan Simič. Ko sta izvedela od jokajoče deklice, kaj je neznanec hotel, sta jo takoj ubrala za njim, ga dohitela in po hudem boju obvladala ter izročila policiji. K. je pri zaslišanju izjavil, da je bil pijan in se ničesar ne spominja.

a— **Dober plen carinskih organov.** V torek so odkrili organi tukajšnje glavne carinarnice pri zasebnici S. T. v Jenkovi ulici znatno zalogo tihotapskega blaga. Iz skladišča so privlekli na dan 4 in pol kg sahарina, več sto zavojčkov cigaretnega papirja, 50 vžigalnikov in večjo množino raznih drugih stvari.

Palma GUMI PETA JUGOSL. IZDELEK varuje živce, trpežna.

a— **Naglo izsleden vlomilec.** V noči na včeraj je bil izvršen vlom v Vidmarjevo gostilno. Vlomilec je odnesel razna jedila in gramofon z 19 ploščami. Policija, ki je bila ob pravem času obveščena, je pričela naglo zasledovati vlomilca in ga zares tudi našla. Imenuje se Vinko Gajšek. Policijski agentje so ga presenetili z aretacijo, ko je bil še v postelji. Izročili so ga sodišču.

Društvo prijateljev pravne fakultete v Ljubljani

vabi pravnike in nepravnike z nastopnim oklicem k pristopu:

Odkar nam je država ustanovila lastno fakulteto (l. 1920.) in je fakulteta začela izdajati svoj »Zbornik znanstvenih razprav« (l. 1921-22.), imamo slovenski pravniki ustvarjeno ustanovo, da gojimo pravoznanstvo. »Zbornik znanstvenih razprav« je poleg »Slovenskega pravnika« edino okno, skozi katero zro pravna področja, domača in tuja, v našo pravno delavnico.

»Zbornika znanstvenih razprav« je izšlo doslej devet letnikov z 59 znanstvenimi razpravami, in sicer s 14 pravnozgodovinskimi, 5 cerkvenopravnimi, 7 kazenskopravnimi, 3 civilnopravnimi, 2 negmotnopravnima, 1 pravdnopravno, 4 državnopravnimi, 2 upravnopravnima, 9 narodnogospodarskimi, gospodarsko-političnimi, 1 finančnopravno, 6 pravnofilozofskimi, občepravnimi, odnosno sociološkimi in 5 razpravami s področja mednarodnega in medpokrajinskega prava.

Podpisani smo z obžalovanjem doznali, da se zborniki naše pravne fakultete preslabo prodajajo in premalo čitajo, tako da ni zagotovljeno njih redno izdajanje v bodočnosti. Prestanek zbornika bi pomenil neodpustno nazadovanje naše pravne kulture, ki se je razvijala doslej solidno in je od leta do leta napredovala. Zato smo sklenili, pridobiti zborniku vsaj toliko naročnikov, da postane gospodarsko samosvoj. Predavatelji pravne fakultete pa, ki pišejo v zbornik, se bodo trudili, da bodo obravnavali v njem v prvi vrsti take probleme, od katerih bo imela naša praksa čim neposrednejšo korist.

V ta namen smo osnovali imenovano novo društvo, katerega člani dobivajo zbornik brezplačno za plačilo članarine, ki je nastavljena tako nizko, da ne sme nikogar odbijati, in da z njo niti niso kriti gotovi izdatki fakultete in društva. Fizične osebe plačujejo letno 40 Din, pravne 100 Din.

Člani društva uživajo ugodnosti tudi pri nakupu prejšnjih letnikov zbornika, pri katerih dobe tretjino popusta; če pa naroče ves komplet (I.—VIII.), ki stane za nečlane 410 dinarjev, ga dobe za 200 Din.

Po tej obrazložitvi skromnega namena novega društva prosimo pravnike in nepravnike, da postanejo z nami vred člani društva, da bo čimprej zagotovljeno izdajanje zbornika. Pristop se izvrši z vpošiljatvijo zneska 40 Din na naslov društva (justična palača v Ljubljani ali na čekovni račun 12.956, nakar takoj pošljemo letošnji zbornik IX.

Predsednik Ivan *Vrančič*, predsednik apelacijskega sodišča; I. podpredsednik dr. Janko *Žirovnik*, predsednik Odvetniške zbornice; II. podpredsednik dr. Otmar *Pirkmajer*, pomočnik bana; III. podpredsednik dr. Andrej *Kuhar*, predsednik Notarske zbornice; IV. podpredsednik dr. Ivan *Slokar*, generalni ravnatelj Zadružne gospodarske banke; tajnik dr. Avgust Munda, namestnik višjega državnega tožilca; blagajnik dr. Jure Adlešič, odvetnik; tajnikov namestnik dr. Lado Vavpetič, odvetnik; blagajnikov namestnik dr. Rudolf Krivic, odvetnik; odborniki: dr. Metod Dolenc, vseučiliški profesor; dr. Edvard Pajnič, sodnik apelacijskega sodišča v p.; Niko Domeniko, vrhovni državni tožilec, dr. Dinko Puc, župan ljubljanski; dr. Alojzij Gradnik, predsednik apelacijskega sodišča; dr. Rudolf Sajovic, sodnik apelacijskega sodišča; dr. Mirko Grasselli, višji državni tožilec; Ivan Škarja, državni svetnik; dr. Josip Kavčič, predsednik okrožnega sodišča; Ivan Šubic, magistratni ravnatelj; Peter Keršič, predsednik okrožnega sodišča; dr. Ljudevit Valjavec, finančni ravnatelj; dr. Stanko Lapajne, dekan pravne fakultete; dr. Franc Vidovič, predsednik okrožnega sodišča; Milan Makar, sreski načelnik; Franc Žiher, predsednik okrožnega sodišča; preglednika: dr Josip Krevl, podpredsednik notarske zbornice; dr. Boris Furlan, odvetnik in privatni docent; razsodniki: Ivan Mohorič, minister na razpoloženju; dr. Hubert Souvan, državni pravobranilec; dr. Ivan Vrtačnik, predsednik upravnega sodišča.

Gospodarstvo

Narodna banka in obrestna mera

Splošno znižanje obrestne mere je danes eden najvažnejših problemov našega gospodarstva, od katerega ni odvisna samo rešitev vprašanja kmečkih dolgov, temveč tudi vprašanje sanacije našega denarništva in vzpostavitve rentabilnosti vsega produkcijskega aparata. Po vzorcu drugih držav, zlasti Češkoslovaške, bo treba tudi pri nas v sporazumu z denarnimi zavodi uvesti nekake norme za obrestno mero, ki bodo za vse obvezne. Seveda pa je za tako rešitev pogoj, da znižajo svojo obrestno mero predvsem privilegirani denarni zavodi, to je v prvi vrsti Narodna banka.

Toda baš pri Narodni banki vidimo največji odpor. Medtem ko so v vseh drugih državah v zadnjem letu po večkrat in znatno znižali oficijelno obrestno mero, drži naša Narodna banka še vedno diskontno mero od 7.5 odst. kakor pred poldrugim letom, ko je kreditna kriza v Evropi dosegla svoj višek. Za lombardna posojila pa računa Narodna banka celo 9 odst., tako da stane tako posojilo s stroški vred skoro 10 odst. Res je sicer, da je naš denarni trg zelo nelikviden in napet, toda visoka obrestna mera novčanične banke ima v napetih časih le tedaj svoj smisel, če banka pri tej obrestni meri eskontira vsako sigurno in za eskont sposobno poslovno menico. V okviru kreditnega sistema, ki velja pri naši Narodni banki, pa nima višina obrestne mere nobenega vpliva, ni ti na višino portfelja niti na potek naravne ozdravitve kreditnih razmer. Menični portfelj Narodne banke ne bi bil prav nič večji, če bi se oficijelni diskont znižal n. pr. za 2 odst.

Naša Narodna banka se ne brani znižati svoje obrestne mere morda iz splošnih gospodarskih razlogov ali iz razlogov, ki so utemeljeni v njeni dolžnosti, regulirati kreditne razmere, temveč edino iz razloga, ker to zahtevajo interesi njenih delničarjev. V času, ko vse gospodarstvo ječi pod pezo gospodarske krize, ko je vsak zadovoljen, če nima v svojem poslovanju izgube, vodi naša Narodna banka čisto priprosto dividendno politiko, kar je v očitnem nasprotju s splošno-koristnimi cilji, ki morajo biti temeljno načelo vsake novčanične banke. Narodna banka ni dobila od države dragocenega monopola za izdajo bankovcev kar na slepo, da lahko ta monopol izkorišča v svoje pridobitne namene brez ozira na interese gospodarstva.

Kakor znano je morala Narodna banka v svoji bilanci za leto 1932. odpisati za nič manj kakor 50.8 milijona Din sumljivih odn. dubioznih meničnih terjatev. To je za novčanično banko, ki teoretično sploh ne more imeti izgub na meničnem portfelju, ogromen znesek in je docela naravno, da so ti odpisi na zadnjem občnem zboru banke tvorili glavni predmet kritike delničarjev, ki je bila precej ostra. Novčanične banke eskontirajo povsod menice s tremi podpisi. Če postane insolventen eden podpisnik, plača menico drugi, če pa postane še ta plačilno nezmožen, mora menico plačati tretji podpisnik. Tako se povsod posluje, zato so izgube na meničnem portfelju pri novčaničnih bankah zelo redke, kajti malokdaj se dogodi, da postanejo insolventni vsi trije podpisniki, seveda če banka pazi, da ne eskontira menic z uslužnostnimi podpisi med podjetji, ki spadajo k istemu ozkemu koncernu, kajti le v takem primeru propadejo s koncernom istočasno vsi trije podpisniki. Da tako postopanje ni neizvedljivo nam pričajo bilance drugih novčaničnih bank, ki takih odpisov ne poznajo. Taki odpisi pa tudi pri nas ne bi bili potrebni, če bi povsod v državi pri eskontiranju tako strogo postopali, kakor n. pr. pri obeh podružnicah Narodne banke v dravski banovini, ki v vseh 14 letih, odkar obstojajo niso zabeležile nobene pomembnejše izgube na meničnem portfelju.

Odpisi sumljivih in dubioznih terjatev pa niso pri nas samo izjema, v letih hude gospodarske krize. Že v letu 1931 je morala Narodna banka odpisati za 11.3 milijona dinarjev sumljivih terjatev, leta 1930 za 6.9 milijona Din in celo v konjunkturnem letu 1929. za 9.7 milijona Din. Tako je Narodna banka samo v zadnjih 4 letih odpisala skoro 80 milijonov Din, pri glavnici, ki znaša sedaj 180 milijonov. Da ne more svojim delničarjem navzlic odpisom plačati visoko dividendo, zato drži Narodna banka visoko obrestno mero.

Zaradi odpisov dubioznih terjatev pa ne trpi samo naše narodno gospodarstvo, ki mora plačevati previsoko obrestno mero (tako Narodni banki kakor tudi na splošno v kreditnem poslovanju), enako trpi tudi **država, ki se je morala lani zadovoljiti z minimalnim deležem na dobičku v višini nekaj nad 4 milijone Din, kar ni niti toliko, kolikor plača srednje podjetje na davkih (Narodna banka je namreč oprošćena davkov), dočim je ta delež na dobičku prejšnja leta znašal vedno več kakor 40 milijonov Din na leto, kakor je to razvidno iz naslednje primerjave (v milijonih Din, razen dividende, ki je izražena v Din):**

	delež države na dobičku	odpisi terjatev	dividenda
1927	42.4	5.0	400
1928	44.6	3.7	400
1929	42.3	9.7	400
1930	38.7	6.9	400
1931	56.4	11.3	400
1932	4.2	50.8	300

Če običajna delniška družba utrpi zaradi slabega gospodarjenja večje izgube, se morajo delničarji pač zadovoljiti s tem, da izgubijo za eno ali več let dividendo. Pri naši Narodni banki pa so mnenja, da mora take izgube kriti vse gospodarstvo v obliki visoke obrestne mere za posojila, samo da se omogoči primerna dividenda delničarjem. Lani je Narodna banka svojo dividendo sicer znižala od 400 na 300 Din na delnico, toda tudi dividenda od 300 Din je zelo visoka, saj pomeni 10 odst. obrestovanje glavnice (češkoslovaška Narodna banka, ki nima nikakih dubioz, je za lansko leto plačala le 7.1 odst. dividende). Prizadeta pa je še država ki lani dejansko ni imela nič dobička od Narodne banke, ker plačuje obrest za blagajniške bone Narodne banke, ki so lani znašali trikrat več nego delež na dobičku, tako da je imela lani država pri Narodni banki še izgubo od 9.4 milijona Din, ki se kaže v povečanju postavke starega državnega dolga od 1799.2 na 1808.6 milijona Din. Iz gornjih številk je jasno razvidno, da ne bi bila pri nas potrebna tako visoka obrestna mera Narodne banke, če bi tam bolje gospodarili in če bi gledali bolj na splošne interese, kakor pa na dividendo.

F. S.

Kujava polt - NIVEA CREME * OLJE

Zračna kopel! Solnčna kopel! Uživajte jo, kolikokrat morete! Poprej se pa morate nadrgniti z Nivea-Creme ali — oljem. To pospeši potemnitev, obenem pa omili nevarnost solnčarice. Odkod ta učinek. Od eucerita. Tega ne vsebuje nobeno drugo sredstvo za negovanje kože na svetu. Nivea je nenadomestljiva.

NIVEA je poceni: Creme: Din 3.50, 6.—, 12.—, 25.—.

Kompenzacijska trgovinska pogodba z Madžarsko

Kakor je »Jutro« že včeraj kratko poročalo, so končana trgovinska pogajanja med našo državo in Madžarsko, ki so trajala skoro dva meseca. Predvčerajšnjim je bil v Budimpešti podpisan dopolnilni sporazum k sedanji pogodbi, ki je v veljavi od 25. dec. 1929. Za našo državo je dopolnilni sporazum podpisal naš poslanik v Budimpešti g. Dučić.

Novi dopolnilni sporazum bo stopil v **veljavo 15. t. m.,** in sicer za **dobo enega leta.** Že v teku pogajanj smo poročali, da je namen dogovora uvedba kompenzacij v medsebojni blagovni izmenjavi. Pri tem gre predvsem za naš izvoz lesa v Madžarsko, ki je pod madžarskim režimom uvoznih dovoljenj hudo trpel. Lani smo izvozili v Madžarsko komaj za 11 milijonov Din lesa nasproti 68 milijonom v l. 1931. Jasno je, da se madžarska uvozna potreba ni v tako ogromni meri zmanjšala in da se je naš izvoz tako hudo zmanjšal predvsem na korist drugih držav, zlasti Avstrije, ki ji je uspelo svoj izvoz lesa v Madžarsko še znatno povečati. Že lani se je izvoz avstrijskega lesa v Madžarsko precej dvignil, letos pa je še bolj narasel. Po pravkar objavljeni avstrijski statistiki je Avstrija letos v prvem četrtletju izvozila za skoro 100% več rezanega lesa v Madžarsko nego lani v prvem četrtletju, namreč 19.446 ton nasproti lanskim 10.181 tonam.

Naše prizadevanje pri pogajanjih z Madžarsko je šlo v prvi vrsti za tem, da si zopet osvojimo madžarski trg za naš les. Kolikor je doslej znano, so v pogodbi določeni za uvoz nekaterih predmetov v Madžarsko posebni kontingenti (v okviru madžarskih predpisov o uvoznih dovoljenjih). **Tako je določen kontingent za uvoz 45.000 ton jugoslovenskih drv, 4800 ton oglja, 4500 ton okroglega lesa, 4800 tesanega lesa in 16.800 ton rezanega lesa. Poleg tega so določeni še posebni kontingenti za lesene klince, za karbid in za sadje.** Kako je urejeno vprašanje likvidacije starih zamrznjenih terjatev, za enkrat še ni znano. Uspešen zaključek pogajanj je vsekakor zelo važen tudi za gospodarske kroge iz dravske banovine, zlasti iz mariborskega okrožja in iz Prekmurja.

Gospodarske vesti

= **Začasna prepoved uvoza svinj v Avstrijo.** Kakor poročajo z Dunaja, je vlada odredila, da se ob 16. t. m. za nekaj časa ne dopusti dovoz inozemskih svinj na tržišča, ker je pričakovati, da bo prišlo prihodnje tedne mnogo domačih svinj na trg, in sicer v zvezi s pomanjkanjem krme. Izjeme bodo dovoljene le za težke svinje. Suspendirani kontingenti se bodo po ukinjenju zapore, toda najkasneje od 1. julija naprej nadoknaditi. Prepoved velja za svinje iz Poljske, Jugoslavije in Rumunije.

= **Švica nadalje oddaja zlato.** Po najnovejšem izkazu od 6. t. m. je morala švicarska Narodna banka v zadnjem tednu oddati za nadaljnjih 51 milijonov frankov zlata, tako da je zlati zaklad od srede aprila padel že za 205 milijonov na 2333 milijonov frankov. Ta padec zlatega zaklada je posledica odtoka inozemskega kapitala. Navzlic temu znaša zlato kritje obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz 96.75%.

= **Predlogi Vinarske zadruge Maribor za občni zbor Vinarskega društva dravske banovine,** ki bo na Vnebohod v Novem mestu so naslednji: 1. Kraljevska banska uprava v Ljubljani naj pravočasno objavi razpis oddaje trsnega materijala in dreves od banovinskih trsnic in drevesnic po časih in v posameznih krajih na običajen način, tako, da bo o razpisu obveščen vsak posamezni vinogradnik tudi v naoddaljenejših krajih. Upoštevajo naj se prošnje po vrsti, kakor prihajajo, predvsem prošnje malih vinogradnikov. 2. Strogo naj se izvaja zakon o pospeševanju vinogradništva glede trsnic oziroma glede pristnosti podlag in cepičev. 3. V tistih krajinah, ki mnogo prerano hereio, naj upravna oblastva ostreje izvajajo zadevne določbe zakona o vinu. 4. Izterjava davkov, posebno v vinorodnih krajih, naj se omili. 5. Kr. banska uprava naj ne predlaga občinam višjih trošarin, kakor jih one same predlagajo. 6. Kontrola o vinu v makolski in savinjski dolini, kjer se po gostilnah in vinotočih še vedno točijo vina samorodnic (šmarnica, izabela), naj se strožje izvaja. Predaja vinske kontrole finančnim organom ni dosedaj imela nikakih uspehov. 7. Vinogradniki dravske banovine odločno odbijajo vsak poizkus, da bi se obremenili vinogradniki s kakršnimi koli taksami na svoje neprodane produkte. Posebej opozarjajo, da je ob sedanjem bednem položaju slovenskega in vsega jugoslov. vinogradništva predlog g. senatorja Šilovića in tovarišev stvarno nemogoč.

= **Uspeh II. vinarske razstave v Dolnji Lendavi.** Vinska razstava, ki se je vršila 7. t. m. je dobro uspela. Razstavljenih je bilo 131 vzorcev. Razstavo je otvoril sreski načelnik g. Trstenjak kot zastopnik g. bana. Komisija, ki je ocenjevala vina, je ugotovila velik napredek od lanskega leta. Pri lanski razstavi je bilo izločenih 15 vzorcev vina, tokrat pa samo 4. Tudi kvaliteta razstavljenih vin je bila boljša. Najbolje ocenjena vina so imeli iz Lendavskih goric Štefan Magdič (muškat), Ida Pepelova (laški rizling in moslavec), Emil Polak (laški rizling), Ivan Ritoper (mešano), veleposestvo (bijelina), iz Ljutomera, Anton Pučnik (souvignon), Admont (rizling) in naposled banovinski razsadnik Vukanovec.

= **V trgovinski register** so se vpisale nastopne tvrdke: Mariborska tvornica perila, družba z o. z. v Mariboru (osn. glavnica 100.000 Din; poslovodja Budimir Bradič, Maribor); Sečko-Tekstil, družba z o. z. v Mariboru (manufakturna trgovina na debelo: osn. gl. 100.000 Din; poslov.: Matija Sečko); »Oprema«, družba z o. z. v Ljubljani (stalna razstava oprave in pohištva, zastopstva, posvetovanja; osn. gl. 6000 Din; poslov.: arh. Dr. Fatur, arh. Jože Mesar, oba v Ljubljani); Delavnica pri Naši Slogi, Žmuc Alojzij & Co. v Ljubljani (komanditna družba; pasarska delavnica, paramenti kipi; družabnika: Al. Žmuc, pasarski mojster, Ljubljana, Ant. Mrkun, župnik, Dobrepolje); Anton Haberman, trgovina s sadjem na debelo v Ptuju.

Borze

10. maja.

V skladu z inozemskimi tečaji je **deviza** Newyork na ljubljanski borzi danes nekoliko popustila. Tudi London je nekoliko slabejši, dočim se je **deviza Trst ponovno dvignila za nekaj točk. Avstrijski šilingi so se v privatnem kliringu precej podražili;** danes so bili zaključeni po 8.80 (v Zagrebu 8.70, v Beogradu 8.80, pozneje pa 9.00 denar).

Na zagrebškem efektnem tržišču notira Vojna škoda nespremenjeno 191—193. Blairovo posojilo je nadalje nekoliko popustilo in je prišlo do zaključka v 8% Blairovem posojilu po 32. Promet je bil še v delnicah Šečerane po 150.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2309.85—2321.21, Berlin 1346.80—1357.60, Bruselj 800.24 do 804.18, Curih 1108.35—1113.85, London 193.08—194.68, Newyork ček 4869.37 do 4897.63, Pariz 225.88—227., Praga 170.90 do 171.76, Trst 302.13—304.53 (premija 285%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.80.

Zagreb. Amsterdam 2309.35—2321.21, Berlin 1346.80—1357.60, Bruselj 800.24—804.18, London 193.08—194.68, Milan 302.13—304.53, Newyork kabel 4891.37—4919.63.

Curih. Pariz 20.3825, London 17.47, New York 441%, Bruselj 72.1750, Milan 27.30, Madrid 44.3250, Amsterdam 208.40, Berlin 121.70, Dunaj 57, Stockholm 90.50, Oslo 89.20, Kopenhagen 78.—, Praga 15.4250, Varšava 58.05, Bukarešta 3.08.

Dunaj. (Tečaji v priv. kliringu.) Beograd 11.73, London 31.26, Milan 48.96, Newyork 787.21, Pariz 36.50, Praga 25.65, Curih 179.05, 100 S v zlatu 131.20.

Efekti.

+ **Ljubljana.** Vojna škoda 190—192, 7% investicijsko 41—43, 4% agrarne 23—25, 6% begluške 32—33. Trbovlje 165 zaklj.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 191—193, 7% investicijsko 42.50—45, 4% agrarne 23.50 den., 7% Blair 29—30.50, 8% Blair 30—31.50, 7% Drž. hip. banka 41—43, 6% begluške 31.50 den.; bančne vrednote: Narodna banka 3550—3650, PAB 199—204; industrijske vrednote: Šečerana Osijek 150—155, Trbovlje 160 den.

Beograd. Vojna škoda 193, 192 zaklj., 7% invest. 42 zaklj., 4% agrarne 24—25, 6% begluške 31.80 zaklj., 7% Blair 30.50—31.50, Narodna banka 3700 zaklj., PAB 203, 201 zaklj.

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 14.40, Staatseisenbahngesel. 15.75, Trboveljska 15.55 Alpina-Mont. 13.40, Šečerana 25.—.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago,** 10. maja. Začetni tečaji: **Pšenica:** za maj 70.50, za julij 72, za sept. 73, za dec. 75; **koruza:** za maj 42.50, za julij 44.75, za sept. 46.50, za dec. 48.125; **oves:** za julij 25.25, za sept. 25.50.

+ **Winnipeg,** 10. maja. Začetni tečaji: **Pšenica:** za maj 58.125, za julij 64, za okt. 62.50.

+ **Ljubljanska borza** (10. t. m.). Tendenca za žito nespremenjena. Nadijo se (vse za slovensko postajo, plačilo 30 dni: **pšenica:** (po mlevski tarifi): baška 76 kg po 277 do 282.50, baška, 77 kg po 295—297.50; **koruza** (po mlevski tarifi): baška promptna po 112.50—115, za maj po 120—122.50; **moka:** baška »0« po 425—430, banatska po 435—440.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (10. t. m.). Tendenca slaba, promet stalen. **Pšenica:** za maj 11.95—11.96, za junij 12.05—12.07, za okt. 11.52—11.53; **rž:** za maj 6.80—6.85, za junij 6.85—6.86, za okt. 7.60—7.62; **koruza:** za maj 7.10—7.15, za julij 7.37—7.40

+ **Novosadska blagovna borza** (10. t. m.). Tendenca mirna, promet 35 vagonov. **Pšenica:** baška, okol. N. Sad, Sombor, srednjebaška, gornjebaška, sremska, baška ladja Begej 215—220; baška potiska, ladja Tisa 217.50—222.50; gornjebanatska 212.50—215.50. **Koruza:** baška in sremska 61—63; za junij-julij 65—67; baška ladja Sava, Begej 64—66; ladja Tisa, Dunav 65—67. **Oves:** baški, sremski, slavonski 90—92. **Ječmen:** baški, sremski, 64/65 kg 95—97.50; pomladni 66/67 kg 100—102.50. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 347.50—362.50; »2« 327.50—342.50; »5« 307.50—322.50; »6« 277.50—287.50; »7« 175—185; »8« 65—67.50. **Otrobi:** baški 52.50—57.50; banatski 52.50—55.50.

nja ljudske seksualne filozofije, ki daje prav pomembne rezultate za spoznavanje ljudske duše. Bolgarski filozof ugotavlja in pojasnuje na osnovi folklornega in drugega gradiva razne **negativne** poteze bolgarskega narodnega značaja.

Predvsem ugotavlja globok prepad med deželo in mestom. Te ostre, težko premostljive razlike segajo najbrž v davno dobo, k začetkom stare bolgarske države, ko se je narod ločil v vladajočo bolgarsko bojarsko kasto (izprva pagansko, nato ortodoksno, bizantsko-krščansko) in v podrejeno slovansko maso, ki je bila pravoslavna pod pagani in bogomilska v dobi, ko je pravoslavje postalo državna vera. Kmet in meščan sta na Bolgarskem dve skrajnosti, ki ju ni mogoče spraviti. V mestu se kaže ta negativizem, ki je sicer ves prežet s surovo sebičnostjo, predvsem v zanikavanju sleherne avtoritete in vsakega tujega uspeha: »Če jaz nisem, naj ne bo nihče!« Iz tega poteka splošen odnos do državne oblasti. O kakšni ljubezni do države sploh ni besede. V nji gledajo z ene strani tirana, z druge pa kravo-molznico in na tej osnovi se razvija vse bolgarsko politično-strankarsko življenje. To pa utegnejo biti posledice nedavnega turškega suženjstva.

Zanimiva je ugotovitev dr. Šejtanova, da v širokih ljudskih slojih ni skoraj nikakega čuta za državno celoto, za neokrnjeno domovino, marveč samo za hišo, njivo, morebiti za vas; vsako drugo pojmovanje jim je vcepljeno umetno ali siloma. Šejtanov razločuje tri tipe bolgarskega negativizma: negativizem ravničarjev (Podunavcev i. dr.) se kaže v popolni toposti in ravnodušnosti do javnih zadev, negativizem planinskih prebivalcev pa v uporu zoper vse in vsakogar, zoper vsako oblast, najsi bo tuja ali domača. Vsi znamenitejši bolgarski revolucionarci so se rodili okrog Balkana in samo planinski kraji so se upirali Turkom. Tretji tip so »emigrantje«.

Prav kakor veliki pesnik Kiril Hristov ugotavlja tudi Šejtanov — in sicer z znanstveno obdelanim gradivom — plemensko raznolikost Bolgarov. Poleg ugrofinskega in slovanskega življa se kažejo v bolgarskem narodnem karakterju tile vplivi: vlaško-cincarski (zahrbtnost), ciganski (verolomnost, laž), židovski (materializem), armenski (hohštaplerstvo). Židje so bili udeleženi s svojim manihejstvom pri postanku bogomilstva, ki je najnacionalnejši izraz bolgarskega negativizma in ki v drugih oblikah živi še danes v bolgarski narodni duši ter delno tudi v duši ostalih balkanskih Slovanov.

Studijo o Miroslavu Krleži iz peresa Milivoja Magdića je napovedala zagrebška založba »Progres« v seriji knjig, ki obsega mimo tega spisa še prevod drame Maksima Gorkega »Jegor Buličev in tovarišic«, roman bolgarskega pisatelja Kr. Velkova »Vas Borovo«, roman S. M. Štedimlije »Ideolog« in knjigo »Problemi socialne književnosti«.

Iz življenja in sveta

Častni pozdrav angleškega kralja

Te dni je obhajal angleški kralj Jurij V. 23-letnico kronanja za angleškega kralja. Topovi pred Towrom so oddali ob tej priliki častno salvo

Sto let brzojava

Pionirji te občekoristne naprave

Te dni bi lahko slavili stoletnico, odkar se je pojavil prvi brzojav v obliki, kakor ga razumemo danes. V široki javnosti velja ameriški slikar Samuel Finley Morse za izumitelja te velevažne priprave, ki je morda bolj nego vsaka druga moderna tehnična pridobitev zrevolucionirala naše življenje in odpravila razdalje med ljudstvi in deželami. V resnici je Morse samo zelo izboljšal brzojavni postopek in mu otvoril pot v široki svet. Prava izumitelja elektromagnetskega brzojava sta namreč bila slavni matematik Karl Friedrich Gauss in Wilhelm Eduard Weben, profesor v Göttingenu.

Že dolgo pred njima so bili ljudje, ki so skušali izkoristiti električni tok za oddajo sporočil. Med njimi je bil n. pr. anatom Sömmering, ki je zgradil originalno pripravo na dejstvu, da električni tok razkraja vodo v vodik in kisik. V posodo, ki je bila napolnjena z vodo, je molelo 27 žicki so predstavljale posamezne črke abecede, piko in vejico. Na oddajniku je bilo treba pritisniti samo na stikalo, ki je vključilo električni tok v ustrezajoči žici, a na koncu te žice se je v sprejemniku sprožil mehurček. Po mehurčkih, ki so odgovarjali določeni črki, je bilo lahko zapisati sporočeni stavek. Aparatura je delovala celo na razdaljo 10 km, a je imela seveda polno nedostatkov, ki so povzročili, da ni mogla prodreti. Pred vsem je zahtevala od postaje do postaje najmanj 27 žic.

Gauss in Weben sta prva uporabila elektromagnetski tok za brzojavne namene. Njiju prva telegrafska proga na tem principu je vezala fizikalni zavod in zvezdarno v Göttingenu na razdaljo kakšnih 2500 m, imela je samo eno žico in vso pripravo za hipno spremembo smeri električnega toka. Učenjaka sta si z njeno pomočjo prav lahko sporočala posamezne besede ali preproste stavke. Seveda pa je bilo treba še dolgega dela, da se je iz te prvotne oblike elektromagnetskega brzojava razvil moderni brzojav.

Oče in mati čestitata hčeri

16-letna Willie de Ouden iz Holandske, ki je izboljšala svetovni rekord v prsnem plavanju na 200 m ter izpodrinila v tej disciplini Američanko Heleno Madisonovo

Želodčne bolečine, pritisk v želodcu, gniloba v črevesu, žolčnat okus v ustih, slaba prebava, glavobol, težak jezik, bleda barva obraza izginejo često po večkratni uporabi naravne **»Franz Josefove« grenčice** s tem, da jo izpijemo kozarec preden ležemo spat. Specialni zdravniki za bolezni v prebavilih izjavljajo, da je **»Franz Josefovo« vodo** toplo priporočati kot v te namene služeče domače zdravilo. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Petdesetletnica Joseja Ortege y Gasseta

»Svoboda je zelo kočljiva stvar zelo dvorezne vrednosti, toda junaštvo, krasna kretnja, s katero odvrže človek svoje življenje, vsebuje nevenljivo življenjsko lepoto.« — V teh besedah je ves mož, ki jih je izrekel in ki je te dni dosegel petdeseto leto svojega rojstva.

Rodil se je v Madridu in je prebil več let na tujih vseučiliščih, ko se je pa vrnil, je postal kmalu po vsem svetu slaven po svojih spisih. Tri leta pred vojno se je habilitiral za profesorja filozofije na vseučilišču svojega rojstnega mesta. Vsa njegova dela odlikuje posebno stremljenje po objektivnem spoznanju in definiranju in po svoji duhovni čistoči so daleč od strankarskih stremljenj naših dni. Noben miselni rezultat se pri njem ne rodi najprvo iz čustva.

Množestveni človek mu ni simpatičen, graditelja novega človeštva vidi v nekem čistem individualizmu, ki ga bo prinesla šele bodočnost. Med najbolj zanimiva njegova dela spadjo: »O ljubezni«, »Vstaja množic«, »Naloga našega časa«. To niso dela, ki bi napravila človeka popularnega — a to mu tudi ni smoter.

Vesti iz vsemirja?

Iz New Yorka javljajo, da je sprejel tehnični vodja Bellove telefonske službe, inženjer Karel Jansky, kozmična sporočila po radiju. Vesti so bile po sodbi prejemnika oddane z Rimske ceste. Znake so zabeležili najtenkočutnejši aparati, ki jih ima Bellova družba v laboratoriju z sprejemanje brezžičnih valov. Dolžina valov z Rimske ceste je 14.6 m, frekvenca pa približno 20 milijonov. Jansky domneva, da so morali oddati znake aparati, slični našim radio napravam in pravi, da ne bo dolgo trajalo, ko se bo moglo človeštvo na zemlji sporazumevati z živimi bitji na drugih nebesnih telesih.

Zasliševanje v krsti

V Salomu, New Jrsey, se je moralo pred sodiščem zagovarjati sedem policijskih stražnikov. Tožil jih je neki črnec, ki so ga zalezovali in prijeli zaradi tatvine. Ko so ga imeli v rokah, so ga najprej pretepli do krvi, potem pa so ga položili v rakev ter ga dali prenesti v mrtvašnico. Rakev so tudi zabili s pokrovom. Od časa do časa so pokrov privzdignili ter obtoženca zaslševali, da bi ga prisilili k priznanju. Ker pa črnec kljub mučenju ni hotel priznati tega, kar so želeli od njega izvedeti zaslševalci, so ga naposled izpustili. Bil pa je od strahu napol mrtev.

Preiskava je dognala, da je bil črnec popolnoma nedolžen. Po zaključeni preiskavi proti njemu pa je on tožil policijo zaradi njenih izsiljevalnih metod. Način izsiljevanja, kakršnega je doživel, imenujejo v Ameriki torturo tretje stopnje

Čitajte tedensko revijo
»ŽIVLJENJE IN SVET«

Gojitev rastlin z elektriko

Praški zavod za racionalno poljedelstvo je izvršil v zadnjem času celo vrsto poskusov, da bi dognal kako učinkujejo nove metode gojenja z električnim tokom na rast in donosnost rastlin. Poleg gred, ki so jih bili pripravili za gojenje po teh metodah, so osnovali za primerjavo grede, v katerih so gojili iste rastline po starih metodah. Poskusi še niso zaključeni, a vendar se že po dosedanjih uspehih kaže, da bo imela uporaba elektrike v poljedelstvu še veliko bodočnost.

Spremenljiva ščitna žleza

Velikost in teža ščitne žleze zavisita po novejših raziskovanjih od starosti in spola ter od letne dobe. Normalno se večata do štiridesetega leta, nakar se prične ščitna žleza polagoma manjšati. Pri ženskah je povprečno nekaj večja, a vsebuje nekaj manj joda. Od letnega časa je odvisna v toliko, da se od aprila do julija veča, nato se polagoma manjša in ostane v zimskih mesecih do pomladi prilično nespremenjena.

Pred novim vzletom v stratosfero

Dr. Cosyns in de Bruyne, dva asistenta prof. Piccarda pripravljata nov vzlet v stratosfero, ki ga bosta morala to pot absolvirati brez mojstra

SPOMLADANSKE OBLEKE
za gospode, površnike in velika izbera sukna modernih vzorcev še vedno najceneje pri
Drago Schwab, Ljubljana

Tragedija v Arktidi

Norveška jadrnica »Ringsael« je prispela v Tromsoe s preživelimi člani posadke rešilnega parnika »Rusija«. To so prvi častnik Datselov in mornarja Popov ter Bekasov. Vsi trije imajo zmrznjene noge in bati se je, da se amputacije ne bo dalo preprečiti.

»Ringsael« je našla nesrečnike v rešilnem čolnu kakšnih 60 milj južno od Grumantov. Vsi trije so ležali na tleh in so bili videti mrtvi. Po dvanajsturnem naporu se je Norvežanom posrečilo, da so jih spravili k zavesti. Rešenci so pripovedovali, da sta bila v čolnu prej tudi inženjer Voroscnov in kapitan Kluhev. Inženjer je umrl zaradi strašnega mraza, kapitan pa je izvršil samomor. Preostali so v čolnu pluli sem in tja, dokler se niso onesvestili.

Prebivalstvo Francije

Pariški Statistični urad objavlja rezultat ljudskega štetja v Franciji konec leta 1932. Francija je imela tedaj 41.834.923 prebivalcev. Rojstev je bilo lani 727.246, smrtnih primerov pa 660.882. Lansko leto je stopilo v zakon 314 878 parov, sodišče pa je izreklo 21.848 ločitev.

Nemiri v Inomostu

Zaradi dijaških demonstracij v Innsbrucku je dala Dollfussova vlada zastražiti vse mestne ulice in prehode s policijo in vojaško asistenco

Politika in umetnost sta se našli

Na prekomorski vožnji iz Amerike v Evropo sta si bila tovariša sloviti poljski pianist in bivši predsednik poljske republike Ignac Paderewski in bivši francoski ministrski predsednik Edvard Herriot, avtor življenjepisa o Beethovnu

Rjava čeka

Grozote nemških temnic

»Manchester Guardian« priobčuje strašna odkritja o tem, kar se dogaja po nemških »rjavih hišah«, stanicah hitlerjevske pomožne policije. Ljudje, ki pridejo tej policiji v roke, se vrnejo domov — če se sploh vrnejo — polomljeni in poškodovani z znaki mučenja, ki jim bodo ostali vse življenje. Angleški list govori o celi vrsti takšnih mučencev v »kulturni državi« Nemčiji, nekatere med njimi, če so se nadaljnjemu zasledovanju umaknili s pobegom v inostranstvo, navaja tudi z imeni. Tako imenuje n. pr. dr. Katza, zdravnika v neki berlinski bolnišnici, ki so ga pripeljali z desetimi drugimi ujetniki v »rjavo hišo« na cesti generala Papa. Tam so jih strašno pretepli nekatere med njimi tako, da so dobili krvavitve v pljučih in so jih morali oddati v bolnišnico. Med tistimi, ki so zasliševali in pretepali dr. Katza, so bili tudi štirje njegovi — kolegi iz neke druge bolnišnice...

Neko žrtev so s 50 drugimi aretiranci zaprli v klet iste stanice, kjer so jih, običajno ponoči med 11. in 3. zjutraj, mučili in pretepali nage z jeklenimi šibami. Ženskam so pulili lase v šopih iz glave. Krepkejše jetnike, ki so po mučenju še lahko stali na nogah, so nagnali na dvorišče, kjer so morali eksercirati. Med jetniki je bil neki vseučiliški profesor in primarij neke berlinske bolnišnice. Žrtev, ki igra tu glavno vlogo so postavili k steni s hrbtom proti puškam, češ, da ga bodo ustrelili, ker ni hotel izdati članov neke socialistične sportne organizacije. Tedaj je povedal imena nekaterih ljudi, o katerih je vedel, da jih ni več v Nemčiji.

Ljudje, ki se vračajo iz »rjavih hiš«, pripovedujejo, kaj se dogaja tam, stvari, ki postavljajo toliko opevano nemško kulturnost v zelo čudno luč. Tla in stene po mučilnicah so vse krvavo oškropljene, kričanje mučencev, pravi neki zdravnik, je grozotnejše nego vse, kar je kdaj doživel v svoji zdravniški praksi. A tisti, ki jih izpuste, morajo podpisati izjave, da se jim ni v zaporu nič zgodilo in da niso videli nič hudega...

Zračni taksameter London—Avstralija

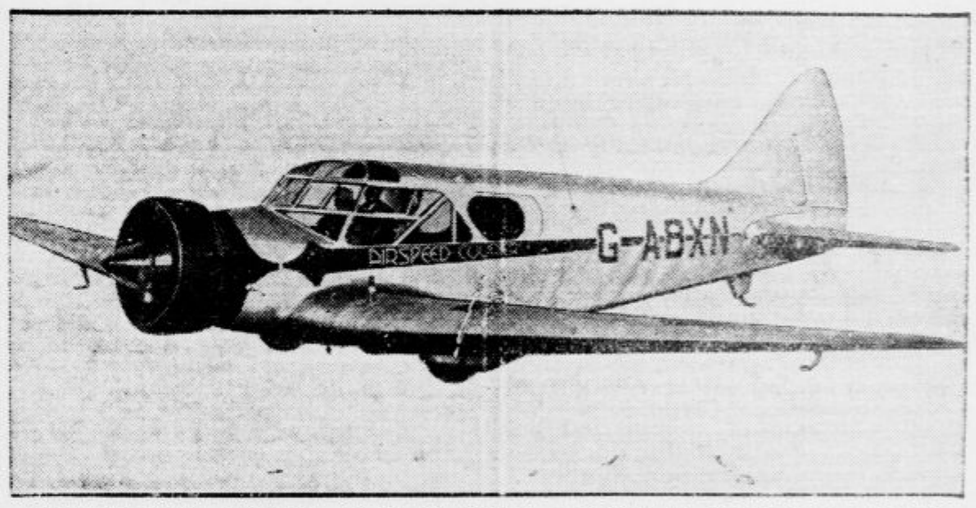

Ekspresno letalo »Courier«, ki so ga spravili v promet za nepretrgano vožnjo iz Londona v Avstralijo. Taksameter vodi znani medcelinski letalec Alan Cobham

Grozovitost kitajskih roparjev

Pred nekoliko dnevi je sporočil neki oče v velikem kitajskem mestu policiji, da se je izgubil njegov sinček. Policija ga ni mogla najti, pač pa je prejel oče malo pozneje pismo, v katerem so mu neznani roparji sporočali, da je deček v njihovih rokah in da ga dobi nazaj, če jim pošlje 10.000 dolarjev odkupnine. Mož, ki ne pripada imovitim slojem, jim je ves srečen, da pride do otroka, poslal vso svojo gotovino, 50 dolarjev, s prošnjo, da bi se zadovoljili s tem, ker več v resnici nima. Uro pozneje je prejel tako strašen odgovor, da ga je zadela kap: roparji so mu bili poslali odrezana ušesa njegovega otroka z obvestilom, da mu morejo poslati pač samo del otroka, kakor je tudi on poslal samo del zahtevane vsote...

Hitlerjevci odstranjujejo državne mejnike

Nemški hitlerjevci so te dni ponoči izruvali v bližini Poznanja državne mejnike med Nemčijo in Poljsko. Odstranili so več sto kamnov s poljskim državnim znakom. Na posamezne mejnike so vandali napisali: »S tem uničujemo mejo, ki so nam jo določili v Versaillesu«. Nemčija bo morala škodo popraviti in nadomestiti izruvane mejnike na državne stroške.

Visokošolec — vlomilec

Iz Budimpešte poročajo, da je bil te dni okraden ondotni univerzitetni profesor in poslanec v državnem zboru Josef Illes. Vlomilec mu je odnesel za 40.000 pengöv draguljev in gotovine. Policija je prijela visokošolca Szolacke, za katerega je Illes izposloval oprostitev od plačevanja šolnine ter mu je poveril neka popravila v stanovanju. Szolacka je ukradene predmete prodal, izkupiček pa zapravil z neko plesalko

Justifikacija morilca poštnega sla

Na berlinskih ulicah so se v torek zjutraj pojavili plakati z oznanilom, da je bil usmrčen morilec Reins, ki je lani izvabil nekega denaronošo k sebi v sobo ter ga ubil z nasekanim svincem. Justifikacija zločinca se je izvršila s poldrugoletno zamudo šele potem, ko so vse instance odklonile Reinsovo prošnjo za pomilostitev.

Učinek brezžičnih kratkih valov

Berlinski »8 Uhr Blatt« poroča iz Amsterdama, da se je inženerju van de Stegenu posrečilo vžigati s kratkimi brezžičnimi valovi neko skladišče smodnika, ki leži 12 km od Genta. Ta uspeh brezžične telegrafije je prvi primer svoje vrste.

V 19 urah iz Evrope v Ameriko

Poljski vojaški letalec Skarzynski je z letalom, ki je bilo zgrajeno v Varšavi ter je bilo opremljeno z angleškim motorjem tipa Gipsy, preletel Atlantski ocean v smeri od vzhoda proti zapadu in dovršil zračno progo 3590 km v 19 urah.

ANEKDOTA

»To je vendar čudno, da so pisatelji detektivskih romanov vedno možje!«

»Nič ni čudno! Ženska bi skrivnosti okoli iskanega morilca ne ohranila do zadnjega poglavja zase!«

Vsak dan ena

Česa si želi vsak dan na novo razočarani radio poslušalec.

Ljutomersko pismo

Vprašanje ljutomerskih usnjarn in kanalizacije — Stavbno gibanje je slabo — Pešanje javne varnosti

Že leta se odločilni krogi v našem mestu bavijo z vprašanjem, kako bi bilo asanirati razmere, ki jih povzročata obe naši usnjarni, poleg opekarne in dveh mlinov naša edina važnejša industrijska panoga. Gre za podjetje g. Sinigoja, ki stoji nad mestom ob Ščavnici, in za Križaničevo usnjarno, ki stoji v bližini glavnega trga. Sinigojeva tovarna izdeluje v glavnem podplate ter zaposluje v normalnih časih do 40 delavcev. Odpadle vode tega obrata, ki vsebujejo sol, apno, natrijev sulfid, organske kisline in črešlovino, odtekajo v Ščavnico in v njej po mestu. Ščavnica pa ima razmerno malo vode in poleti dostikrat skoro nič. Tako zaostajajo v njej organske snovi iz usnjarne, ki polagoma sedimentirajo v njeni strugi ter gnijejo, kar povzroča poleti hud smrad, posebno po žveplenem vodiku. Razen tega uničuje osobito natrijev sulfid ribe in sploh življenje v potoku. Sresko načelstvo, mestna občina in tudi lastnik tovarne so si mnogo prizadevali, da bi našli rešitev tega kočljivega vprašanja, ki bi zadovoljila tako javnost kakor industrijo samo.

Prvotno se je obravnaval načrt, po katerem bi tovarna morala zgraditi posebno čistilno napravo, ki pa bi bila razmerno draga in zaradi neugodne lege tovarniških objektov neprikladna. Po vrhu bi čistilna naprava ne odpravila smradu, ker je to mogoče doseči le po kemijskim potu in daljših laboratorijskih poizkusih. Tudi barva vode v potoku bi ostala rjava, kar povzročata žveplov vodik in črešlovina. V zadnjem času pa je Higijenski zavod po prizadevanju sreskega načelstva izdelal nov projekt, ki se bo najbrž v doglednem času izvedel. Odpadle vode omenjene tovarne se naj bi odvajale po posebnem kanalu iz betonskih cevi, ki bi se napravil v smeri že obstoječe ulice mimo Senčarjeve hiše do usnjarne g. Križaniča. Tu bi se združil z že tudi projektiranim kanalom, ki bo zbiral odtoke s Starega trga, mesarskih klavnic in Križaničeve usnjarne in se zaenkrat kot odprt jarek nadaljeval proti železniškemu nasipu. Tam je že projektiran primeren propust, na oni strani pa so pred kratkim izkopali jarek skoro do Ščavnice. Na ta način bi se odtekale odtočne vode vseh omenjenih obratov v Ščavnico in smradu bi ne bilo več. Sicer bi v nadaljnjem toku Ščavnice tudi potem ne bilo rib.

Pridružila bi se odtočni vodi iz Sinigojeve tovarne še ona iz Križaničeve tovarne, ki vsebuje še več natrijevega sulfida, pa tudi kromovih soli in anilinskih barv, ker izdeluje slednja usnjarna v glavnem kromov boks. Toda odtoki s Starega trga, po katerem je kanaliziran majhen potok, bi te snovi nekoliko razredčile, po vrhu pa odteka voda Ščavnice v spodnjem delu struge nekoliko hitreje, ker se uveljavlja že sesalni učinek Mure. Ako bi se gospodarske razmere izboljšale, bi se vse odtočne vode kanala porabljale za namakanje zemljišča večje površine in bi več ne odtakale v Ščavnico. Na Sinigojev, odnosno skupni kanal bi se sčasom lahko priključila vsaj delno ostala kanalizacija mestnih ulic. S priključkom na Ščavnico pa bi bilo mogoče kanal večkrat izplahniti.

Izvedba tega načrta je tudi v sedanjih razmerah mogoča. Del stroškov bo prevzel lastnik prve usnjarne, nekaj pa mestna občina. Ne dvomimo, da bo tudi sresko načelstvo prispevalo za to delo iz sredstev za javna dela, v prvi vrsti za izdelovanje betonskih cevi in zemska dela. Mestna občina bo zaprosila bansko upravo, da ji ta da na razpolago svoje izvedence. Na ta način bi se Ljutomer rešil rjave brozge v Ščavnici in smradu iz nje, ne da bi bila industrija preveč prizadeta, naše gospodinje pa bodo dobile v bližini mesta pripravnih perišč, ki jih že tako pogrešajo.

Stavbno gibanje je letos pri nas še manjše ko lani. Samo ravnatelj g. Poljanec se je odločil, da prezida hišo, ki jo je bil kupil po pokojnem g. Erjavcu. Mestna občina pa je stari vodnjak na glavnem trgu nadomestila z ličnim novim iz hrastovine po načrtu g. Žagarja, samo da ga ni postavila v osi Marijinega spomenika, kar kvari splošni vtisk.

Zadnjič smo se pritožili, da peša pri nas javna varnost. Da je res temu tako, priča zopet napad na neko ženo, ki ji je napadalec z nožem razrezal obleko. Podivjanost narašča rapidno. Primeri telesnih poškodb so se v preteklem letu pomnožili skoro za 90%. Nekoliko manj je naraslo število tatvin, a policijskih prestopkov je bilo precej več ko prejšnja leta. Vzrok je v prvi vrsti naraščajoči alkoholizem v zvezi z vinsko krizo. Skoro 50% vseh deliktov je bilo izvršenih v pijanosti.

Slovesna otvoritev strelišča v Poljčanah

Poljčane, 10. maja.

V nedeljo je bilo v Poljčanah posebno slovesno otvorjeno strelišče ondotne mlade, marljive strelske družine. Bil je to lep dokaz, da se Poljčane v nacionalnem pogledu vedno bolj prebujajo. Že v zgodnjih jutranjih urah je vladalo pri vaščanih slavnostno razpoloženje, ki je doseglo svoj višek ob slavnostnem sprejemu gostov in pozneje pri sami otvoritvi. Skoro raz vse hiše v Peklu so ponosno plapolale državne zastave.

Ob prihodu mariborskega vlaka se je ob 10. zbralo pri slavoloku, kjer je bil sprejem gostov, poleg župana, gasilcev v kroju, Sokola in drugih tudi mnogo občinstva z godbo iz Gornje Bistrice. Predsednika okrožne strelske družine, polkovnika gosp. Boža Putnikovića, majorja g. Pojeta, upravnika g. Rejo, odvetnika dr. Žnidariča in lekarnarja Hondinija je pozdravil pekelski župan g. Anton Medved. Z godbo in slavnostnimi gosti na čelu je nato ob pokanju topičev krenil ves sprevod do hotela Bauman, kjer je bil razhod. To priliko so nekateri porabili, da si podrobneje ogledajo strelišče, ki se šteje med tretje najboljše v naši državi. Leži v prijetnem zatišju v Švelčevem gozdu ter je zlasti moderno urejeno mehanično dviganje in spuščanje tarč (ima dve dvojni tarči, ko ena pade, se druga dvigne), kakor tudi priprava za pokazovanje pogodkov. Zgrajeno je po zamisli domačina g. podpredsednika Baumana Josipa, ki je sam velikodušno poklonil družini vse štiri tarče in napravo za pokazovanje, za kar mu gre vsa zahvala. Strelci so s ciljem zvezani po električnih zvoncih, tako da gre streljanje nemoteno in hitro dalje. Zidarska dela strelišča je napravil g. Nemec, mizarska pa g. Gajšek.

Ob 13. so krenili strelci z godbo in ob pokanju topičev po romantični gozdni poti na strelišče, kjer je sledila otvoritev. Z domoljubnimi besedami je ogovoril goste in številno občinstvo domači predsednik, učitelj g. Alojz Živko, ki mu je odgovoril g. polkovnik Putniković, želeč, naj strelska družina zbuja v srcih narodno zavest ter naj današnji streli odjeknejo tudi vsepovsod tja, kjer so še naši neodrešeni bratje. Oba govornika sta končala z vzkliki na čast kralju in Jugoslaviji. S prvimi streli je nato g. polkovnik otvoril strelišče, nakar se je začelo splošno streljanje, ki je trajalo nepretrgoma do mraka, ob takem zanimanju vseh, da si se le težko pririnil na vrsto. Popoldne je posetil prireditev tudi sreski načelnik g. Makar.

Za okrepčilo je skrbel v gozdičku postavljen bufet, za razvedrilo pa godba. Pozneje se je prireditev nadaljevala v prostorih hotela Bauman. Želimo strelski družini poleg moralnega uspeha, ki ga je bila ta dan deležna, tudi gmotnega ter ji na uspeli otvoritvi čestitamo! Naj res budi ta družina med nami nacionalno zavest in pa ponos, da smo državljani Jugoslovani.

—ik

Praznik murskopoljskih dirkačev

Ljutomer, 10. maja.

Organizacija murskopoljskih dirkačev, ki obstoja že nad 50 let, kolo jahačev in vozačev, je kljub hudi gospodarski stiski tudi za to pomlad razpisala kasaško dirko, ki bo 25. t. m. na dirkališu na Cvenu. Določene so štiri dirke za skupni znesek 6500 dinarjev:

1 *dirka dravske banovine*. Enovprežna heatska vožnja za 4 do 12 letne konje, vzgojene v Jugoslaviji. Proga 1600 m Distančni drog 160 m Popusti konjem kmečke reje v ljutomerskem srezu 30 m Dodatki za vsakih 2500 Din 30 m, maksimum 200 m. Vloga 30 Din. Nagrade 2000 Din (1000, 500, 300 200).

2 *dirka »Nepomuk«*. Enovprežna dirka za 3-letne konje, vzgojene v Jugoslaviji. Proga 1600 m. Popusti konjem kmečke reje 30 m. Žrebcem 20 m dodatka. Vloga 20 dinarjev. Nagrade 1350 Din (600, 300, 200, 150, 100).

3. *dirka ljutomerskega sreza*. Enovprežna dirka za 3 do 12-letne konje, vzgojene v Jugoslaviji. Proga 2000 m Popusti konjem, ki še niso dobili javne dirke (maiden), 20 m, konjem kmečke reje 30 m, 3-letnim konjem 50 m. Dodatki za vsakih 500 Din 30 m. Mitingski dodatek za vsakih 300 Din 20 m. Vloga 20 Din. Nagrade 1450 Din (600, 350, 250, 150, 100).

4. *dirka kmetijskega ministrstva* Dvovprežna dirka za 3 do 12-letne konje, vzgojene v Jugoslaviji. Proga 2400 m. Popusti 3-letnim 40 m, konjem kmečke reje 20 m. Dodatki za vsakih 2500 Din 30 m, maksimalni dodatek 200 m, mitingski dodatek za vsakih 600 Din 20 m, za vozove z gumijastimi obroči 30 m. Prijava za vsakega konja 10 Din, za start za vsakega konja 20 dinarjev. Nagrade 1700 Din (800, 400, 300 in 200).

Dirke se bodo vršile po določilih kasaške centrale. Konje je najkasneje do 18. t. m. prijaviti pri blagajniku g. Francu Žitku v Ljutomeru. Pred dirko ob 14. pregled konj. Za konje, ki še niso startali, je treba predložiti dokumente, brez katerih ne bodo smeli startati.

Kakor se kaže bo letos na startu mnogo kasaškega naraščaja, posebno potomcev Američana Nepomuka, a tudi starejših preizkušenih konj. Zato se obeta ljubiteljem konjskega sporta, posebej še kmečke konjereje na Murskem polju, lep sportni užitek. Kmečki konjerejci pa bodo zopet pokazali, da kljub stiski v kmetijstvu še niso izgubili poguma in da še vedno skrbno goje hitrega murskopoljskega kasača, ki slovi ne samo v naši državi, ampak tudi izven njenih mej.

Repertoarji

LJUBLJANSKO NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Četrtek, 11.: »Gospa ministrica. B

Petek, 12.: zaprto.

Sobota, 13.: ob 15. uri »Pastirček Peter in kralj Briljantin«. Mladinska predstava od 15 Din navzdol.

Ob 20. Akademija Narodne strokovne zveze. Izven

OPERA

Četrtek, 11.: ob 16. uri »Seviljski brivec«. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 20 Din navzdol.

Petek, 12.: »André Chenier«. Premiera. C.

Otroška predstava bo v soboto ob 15. v drami in veljajo zanjo cene od 15 Din navzdol. To so najnižje cene, kar smo jih dosedaj imeli pri mladinskih predstavah. »Pastirček Peter in kralj Briljantin« je izredno posrečena mladinska igra, pri kateri se mora do solz nasmejati staro in mlado. Na to predstavo opozarjamo posebno šolska vodstva, ki prirejajo šolske izlete v Ljubljano. Za večji poset prosimo dopisnico na gledališko upravo.

Premiera opere »André Chenier«. V petek se uprizori prvič na slovenskem odru opera »André Chenier«, ki jo je uglasbil skladatelj U. Giordanno. Snov je vzeta iz francoske revolucije. Andre Chenier je bil francoski pesnik, ki je umrl pod giljotino, star komaj 32 let. Njegova smrt je ustvarila legendo, ki je podlaga opernemu libretu. Dva brata poeta Chenier sta živela v času francoske revolucije. Marija Josip je bil pesnik revolucije in njenega duha, André pa nežen sanjač. Natančno vsebino in kratke podatke o skladatelju Giordannu prinaša »Gledališki list«, ki izide za premiero, na kar še prav posebej opozarjamo

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 11. maja ob 20.: »Bog maščevanja«. Znižane cene. Zadnjič.

Petek, 12. ob 20.: Plesni koncert Pie in Pina Mlakarja.

Sobota, 13.: »Adieu Mimi!«. Prvič.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20

Petek, 12. ob 20.: XYZ. Gostovanje g. Jana, člana Narodnega gledališča v Ljubljani. Režija g. Milana Košiča.

Sport

Prihodnjo nedeljo zopet: liga!

Zaradi tekem s Španijo in s Švico smo imeli dva tedna presledka v državni ligi. Sedaj pa gremo v sedmo kolo. Spored je zopet pester in važen, objavili smo ga včeraj.

V Ljubljani imamo gosta iz prestolnice. BSK je večni kandidat za državno prvenstvo, brez dvoma razpolaga z enim izmed najboljših moštev v državi. Ljudje okoli BSK držijo savez v svojih rokah, so torej odločujoči za kurz naše nogometne politike. Vse to se seveda odraža tudi na kakovosti moštva in ni treba še posebej naglašati, da pomeni gostovanje prominentnega jugoslovenskega nogometnega predstavnika prvovrstno senzacijo. Ne samo za Ljubljano! Tudi v Zagrebu in v Splitu napolni BSK igrišča!

Kdo se ne spominja briljantnih uspehov jugoslovenskega moštva v Montevideu? Našo državo je tam zastopal skoro kompleten BSK, ko so drugi poklicani igrači udeležbo iz raznih razlogov odpovedali. In poslej je ni naše državne reprezentance, v kateri ne bi bil gros moštva vzet iz vrst BSK. Tako tudi v poslednjih

V Ljubljani je bil BSK samo enkrat, tega je že več ko deset let. Od takrat je seveda šlo moštvo navzgor. Sedaj bomo tudi v Ljubljani mogli gledati na delu razne »Mošee«, »Tirke« itd., ljubljence beograjskega nogometnega občinstva. To je dobiček nacionalne lige, ker nam drugače naše prilike in neprilike niso dovoljevale, da bi vabili moštva iz daljnega Beograda.

V Ljubljano bosta prišla iz Beograda še Jugoslavija in (že čez 14 dni) BASK, toda za uvod imamo BSK. Kakor je v ostalem več ko gotovo, da nimajo črno-beli prevelikih šans, gotovo ne bo hotel nihče zamuditi priliko, da gre gledat BSK!

Sodniki za nedeljske tekme.

Odbor za delegiranje sodnikov je za nedeljske tekme določil naslednje sodnike:

v Ljubljani Primorje : BSK g. Podupsky (namestnik g. Willer);

v Zagrebu Gradjanski : Concordia g. Popović M. (g. Ames);

v Osijeku Slavija O. : Slavija S. g. Kujundžić (g. Jokšić);

v Beogradu BASK : Hašk g. Mojić.

Atena : Ilirija. Jutri se vrši ob 18.30 na igrišču Ilirije interesantna hazenska igra med starima ljubljanskima rivaloma, Atено in Ilirijo, v kateri nastopita družini z devetimi igralkami na povečanem igrišču 60×40. To bo torej prva igra te vrste v Ljubljani, ki bo daleko zanimivejša, kakor pa so bile dosedanje hazenske igre po starih pravilih. Poleg pomnoženega števila igralk in povečanega igrišča se bo igralo po znatno poenostavljenih in bolj praktično določenih pravilih, tako da bo skoro popolnoma odpadlo neprestano sodnikovo žvižganje, ki je doslej motilo gladki potek te lepe igre. Za uveljavljenje novih pravil se bori že dve leti ljubljanski hazenski podsavez, ki bo porabil jutrišnjo igro za proučitev novega sistema, katerega bo skušal uveljaviti na bližnji konferenci podsavezov, katera se bo vršila v svrho proučitve novih pravil v Zagrebu. Za dobro in zanimivo igro garantirata oba nasprotnika, ki sta letos že v polnem treningu in formi.

Štafetni tek skozi Maribor za prehodni Shellov pokal bo priredilo poverjeništvo JLAS v Mariboru 21. t. m. ob 11. Pravico udeležbe imajo vsi verificirani in neverificirani atleti, Sokoli, dijaki in vojaki. Prijave sprejema do 21. t. m. do 10. poverjenik JLAS. Tekmuje se po pravilih JLAS. Pokal brani SK Rapid. Štafetno moštvo tvori 7 tekačev, ki morajo imeti enotne drese. Start je izpred igrišča Maribora, 1. predaja je pri drž. moškem učiteljišču (220 m), dalje pri šumarski šoli (280), sreskem načelstvu (Jugoslovanski trg, 140), na Zrinjskega trgu (400), pri kavarni Evropi (150) veletrgovini »Turad« (500), cilj Trg Svobode (120 m). Proga je dolga 1810 m. Vrhovni sodnik dr. Jettmar Ervin, tehnični vodja in starter Bergant Evgen, zapisnikar Fišer Josip, sodniki Beigott, Cestnik, Kramberger, Rak, Smerdel. Razdelitev daril bo po teku na Trgu Svobode.

Kolesarsko trening dirko bo priredil Klub slovenskih kolesarjev v Celju v nedeljo na krožni progi Celje—Teharje—Ljubečno—Arelin—Celje (18 km). Proga se bo prevozila štirikrat. Start bo ob 14. pred trgovino g. Gamsa na Mariborski cesti, cilj ob 17. istotam. Dirkači so vabljeni, da se udeleže dirke polnoštevilno in se tako pripravijo za medklubske etapne dirke, ki jih namerava klub v kratkem prirediti. V soboto ob 20. bo v klubovi sobi hotela »Hubertus« v Celju obvezen sestanek dirkačev in funkcionarjev.

Celjski nogomet. V nedeljo ob 16.30 bo na igrišču pri »Skalni kleti« prvenstvena tekma med prvakom celjskega okrožja SK Celjem in SK Laškim. Tekma bo vsekakor zanimiva in živahna.

ŽSK Hermes (nogometna sekcija). Danes od 16. naprej strogo obvezen trening A in B skupine. Ob 17.30 igramo s Triglavom. Vsi točno in polnoštevilno.

SK Reka. Seja danes odpade in bo 18. t. m. v Sokolskem domu na Viču

Iz življenja na deželi

Iz Kranja

r— **Slovenski koroški pevci** prispejo 14 tega meseca ob pol 16. z Jesenic na tukajšnji kolodvor. Sprejema se udeleže predstavniki vseh društev z godbo na čelu, gimnazijski pevski zbor pa bo zapel dobrodošlico. Vabi se občinstvo, da se obhoda skozi mesto udeleži in s tem dokumentira znano kranjsko gostoljubnost. Večerne prireditve naj nihče ne opusti, ker se le redko nudi prilika, da se iz pristnih koroških ust čuje prelepa koroška narodna pesem. Zbor odpoje 20 najlepših pesmi in ker je glasovno na višku, ni dvoma, da si bo osvojil naša srca. Opozarjamo na lepake, ki so razobešeni po mestu in okolici. Priporočamo, da se poslužite vstopnic že v prodaji v naprej v trgovini g. Hlebša

Iz Trbovelj

t— **Materinski dan.** Kolo jugoslovenskih sester v Trbovljah proslavi materinski dan danes ob 7. zvečer na šoli Vode s predavanjem Manice Komanove o materi, v nedeljo pa s cvetličnim dnevom v korist revnim materam.

Iz Hrastnika

h— **Nenadna smrt rudarja.** Umrl je nepričkovano v sredo zjutraj, ko je še hotel iti na delo, 46 letni poročeni rudar in invalid g. Ivan Knez. V svetovni vojni je bil hudo ranjen na glavi. Zadnja leta je tudi bolehal na želodcu, a nihče ni pričakoval, da bo tako nenadno podlegel tej želodčni bolezni. Zapušča vdovo Marijo in štiri otroke, od katerih je najmlajši star 5 let. Blag mu spomin!

h— **O pomenu protituberkuloznega dispanzerja** bo danes ob 18. v rudniški dvorani pod okriljem tukajšnje PTL predavala zaščitna sestra Pliberškova. Predavanje je namenjeno v prvi vrsti rudarjem, ker se bodo za spodnji del Hrastnika vršila slična predavanja posebej. Pridite vsi!

Iz Konjic

ni— **Materinska proslava,** ki jo je priredil Sokol v nedeljo v telovadnici, je potekla prav lepo. Otvoril je proslavo društveni starešina dr. Mejak, nato je imel daljši govor prosvetar Nemec, sledile so ljubke deklamacije ženske dece in izredno posrečene recitacije in simbolični nastopi moške dece. Požrtvovalnemu učiteljstvu gre zahvala za trud, ki so ga imeli z deco.

nj— **Poroka.** V nedeljo sta se poročila v Vitanju g. Josip Meško, poslovodja pri tvrdki Kuzman, in gdč. Marica Pirhova, županova hči. Ženin g. Meško Josip je tajnik krajevne organizacije v Vitanju in vnet delavec za vsedržavno stranko. Novoporočencema oblo sreče!

ni— **Velesejmske legitimacije in izkaznice za četrtinsko vožnjo na proslavo NSZ** v nedeljo 14. t. m. se dobe pri g. Zagarju Cirilu v kmetijski pisarni.

Iz Ptuja

j— **Javni shodi JRKD** bodo 14 t. m. pri Sv. Urbanu, 21. t. m. pri Sv. Andražu v Slovenskih goricah, 28. pa pri Sv. Marku pri Ptuju, povsod po rani sv. maši. Poročal bo narodni poslanec g. Lovro Pekovar.

★

KARTELJEVO PRI MIRNI PEČI. V nedeljo so nam člani prosvetnega odseka sokolske čete pokazali veseloigro »Kje je meja«. Po igri so bili ljubki otroški nastopi. Nazadnje so nam pa pokazale članice sosednega mirnopeškega društva, kaj znajo, in so prav odlično izvedle več prostih vaj. Tudi naši fantje so navdušeni za petje in telovadbo in se prav pridno vadijo. — Te dni nam merijo tolikanj potrebno cesto do Novega mesta. Če bo kaj iz tega, bo to velika pridobitev za naše kraje.

VRHNIKA. V nedeljo 14. t. m. otvori strelska družina svoje novo strelišče v idiličnem Grogarjevem dolu. Sprejem vojaških in državnih zastopnikov in drugih gostov bo pri popoldanskem vlaku, ki odhaja iz Ljubljane ob 12.45. Po otvoritvi strelišča in oddaji častnih strelov bo velika ljudska veselica. Zvečer ob 20. bo odhajal v Ljubljano posebni vlak, na kar posebno opozarjamo.

ZAGORJE. Vsi, ki se udeleže proslave NSZ v Ljubljani, se naj zaradi četrtinske vožnje zglasijo v Zagorju pri g. Kušarju, v Toplicah pa pri g. Juvanu, da dobe izkaznice.

Večje stanovanje

v prvem nadstropju na Miklošičevi cesti se odda s 1. avgustom. Poizvedbe v Delniški tiskarni.

6034

Botot-pasta v tubah odstranjuje vse plasti na zobeh.

Ali naj gredo otroci k morju ali na planine?

Ni vseeno, kam otroka pošljemo, ako mu hočemo koristiti. Podnebno draženje je v gorovju drugačno kot ob morju. Kakor poroča revija »Zdravje«, se je nekaterim otrokom, ki so imeli ušesno bolezen in ki jim je še teklo iz ušes, ko so odšli, ob morju bolezen ponovila. Dalje ne smejo k morju otroci z odprto pljučno ali goltniško tuberkulozo, prav tako ne otroci s prestanim vnetjem reberne mrene, s tuberkulozo trebušne mrene in s še ne ozdravljeno pljučno tuberkulozo. Občinstvo tega ne ve, temveč misli, da se bodo ravno otroci s pljučno tuberkulozo ob morju popravili. Takšni otroci spadajo po zdravniških izkustvih v gozdnato sredogorje ali pa v gorovje obče. K morju ne smejo tudi vsi oni otroci, ki imajo srčno hibo motenje notranjega izločevanja, ki so bledični ali imajo nastavke masti, ki se radi utrudijo in so ohabli ali uveli: vsi ti otroci se v gozdnih pokrajinah ali v gorovju bolje počutijo. Pač pa je morje dobro otrokom z močno rahitido in s kronično sklepno tuberkulozo. Sploh vpliva morje na zdravljenje kostne tuberkuloze zelo ugodno. Dalje je morje ugodno v vseh primerih breztečnosti, za kar je seveda tudi gorovje dobro. Uspeh se mora javiti v tem, da so postali otroci na koncu zdravljenja ali odpočitka odpornejši proti raznim infektom, zlasti proti kataralničnim.

Radio

Četrtek, 11. maja.

LJUBLJANA 12.15: Radio kvartet. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, radio kvartet, borza. — 18: Salonski kvintet. — 19: Italijanščina. — 19.30: Pogovor s poslušalci. — 20: Pevski koncert g. Betteta. — 20.45: Komorni trio. — 21.30: Harmonika. — 22: Čas, poročila.

Petek, 12. maja.

LJUBLJANA 11.15: Šolska ura: Proslava materinskega dne. — 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 18: Salonski kvintet. — 19: Francoščina. — 19.30: Delovanje vode. — 20: Prenos iz Beograda. — 22: Čas, poročila, plošče.

BEOGRAD 11: Radio orkester. — 15.30: Narodna glasba. — 20: Dva Brahmsova kvarteta. — 21: Brahmsove pesmi. — 21.40: Brahmsov violinski koncert op. 77, v D-duru. — Lahka glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20: Prenos koncerta iz Beograda. — 22.10: Jazz. — PRAGA 19.50: Prenos opere iz gledališča. — BRNO 19.50: Prenos opere iz Prage. — VARŠAVA 17: Koncert solistov. — 18.10: Lahka in plesna glasba. — 20.15: Simfoničen koncert. — 23: Plesna glasba iz Krakova. — DUNAJ 11.30: Lahka glasba. — 16.05: Iz zvočnih filmov. — 17.20: Klavirski koncert. — 19.05: Operetni večer. — 21: Hindemithov koncert. — 22.30: Plesna glasba. — BERLIN 20.10: Pesmi. — 20.30: Berlinski humor. — Zabaven program. — KÖNIGSBERG 20.15: Shakespeare in Verdi. — MÜHLACKER 20: Pevski večer. — 20.30: Vojaške koračnice. — 21: Orkestralen koncert. — 22.30: Orkestralen in violinski koncert. — BUDIMPEŠTA 17: Pesmi. — 18: Koncert ciganske kapele. — 19.30: Glasba v današnji Mehiki. — 20.20: Orkestralen koncert. — Lahka glasba. — RIM 17.30: Vokalen in instrumentalen koncert. — 20.45: Simfoničen koncert.

VRTNE SONČNIKE

izdeluje

B. Fettmann

Zagreb, Masarykova 9

Zahtevajte brezplačni cenik! 157

Novost za velesejem!

VARNOSTNA KASETA Z ELEKTRIČNIM SIGNALOM.

Zastopstvo se odda le proti fiksnemu zaključku in pod garancijo. Cena nizka. Vsaka konkurenca nemogoča. Ponudbe na »Jugoautomat« trg. d. z o. z. v Mariboru, Aleksandrova 11. 6258

Razlika je očividna,

da-li žena pravočasno neguje svoj obraz, ker se pojavijo posledice nepravilne ali zanemarjene nege nenadno in nepričakovano. Velike znojnice, pege, ogrci, prišči se dajo odstraniti enostavno z uporabo v Londonu odlikovanega rastlinskega mleka Rejuven-Skina, a to tako, da se vsako jutro in vsak večer dobro otre obraz z nekoliko kapljicami tega čudotvornega preparata. Že po prvi uporabi se pokažejo vidne prednosti. Originalna plombirana steklenica Rejuven-Skina stane 32.— Din in se dobiva v vsaki trgovini te stroke ali pa jo pošlje po pošti Nobilior parfumerija, Zagreb, Ilica 34, Jelačićev trg 15.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

V težki boli naznanjamo vsem, ki so jo poznali, pretužno vest, da je naša nad vse ljubljena mama, sestra, teta in svakinja, gospa

Emilija Gerbič roj. Daneš

vdova po ravnatelju Glasbene Matice

po mukepolni bolezni danes, dne 10. maja t. l., mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, dne 12. maja 1933, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Čevljarska ulica št. 1, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 10. maja 1933.

HUGO, sin; JARMILA, hčerka, in vsi ostali sorodniki.

6256

W. MECKAUER: 59

Hana išče poti

Roman.

»Resnica laže, kadar dela, da smo krivični proti sebi. Tudi samoobtožba utegne biti laž, posebno tedaj, kadar gre v svojem priznanju predaleč. Vidiš, Lars, moj greh je bil dejstvo, tvoj greh je pa duševnega značaja, zakaj storil si ga šele v odvisnosti od mojega dejanja.«

»To da je duševno? Ali hočeš trditi, da sunek, ki sem ti ga zadal, ni bil dejstvo?«

Schröter je zmajal z glavo. »Samo vnanje okolnosti moremo dognati, samo o tem, kar se je res zgodilo, moremo poročati. Tega, kar živi med nami — razlogov, nagibov, vzrokov — vsega tega pa ne moremo zajeti v suhe besede. Toliko je že povedanega, a najzadnega vendar ne moremo povedati. Človeku se rado zgodi, da s plemenitimi ali neplemenitimi razlagami svojih čuvstev prevari samega sebe in druge.«

A Lars je še vedno vztrajal:

»Bolj kriv sem kakor ti, Hans, to mi mora tudi tvoje prijateljstvo priznati. Zakaj ti si se zmotil v nevarnosti, jaz sem se dal pa po tolikem času brez potrebe zavesti slepemu sovraštvu. Obtožiti se hočem, da si izrujem to želo iz srca. Helga naj ve, kak nagonski človek se skriva za mojo vnanjo hladnostjo in kakšne neobrzdane strasti spijo v meni, med tem ko sem videti miren in preudaren.« Lars je preplašeno pogledal prijatelja. »Strah me je tega, kar je v meni,« je rekel tiho.

»Pomiri se, Lars, pomiri se,« ga je potolažil Hans. »Da, marsikaj takega je v nas, česar ne bi bilo treba in kar se nam zdi skoraj demonsko, kadar nam pride nazadnje v zavest. Časih tega sami ne moremo razumeti, tako tuje nam je. A takisto kakor tebi, Lars, se godi še mnogim, mnogim ljudem. Nikar se ne imej za edinega, ki je to doživel. Vsi smo taki kakor ti. Vsak človek zase je skrivnostna hiša s temnimi koti, začaranimi hodniki in zavešenimi okni. Vsi mislimo, da vemo vse o bližnjih, ki občujemo z njimi. Prepričani smo, da vidimo ljubljenemu bitju, ki se nežno zaglabljamo vanj, prav na dno duše, a zdajci pridejo zagonetna, nerazumljiva, protislovna dejanja, prijateljstvo in ljubezen se vrstita z bojem in sovraštvom, spet in spet moramo gledati v brezdno. Zakaj tam, kjer smo mislili, da je vse skupno, je zmerom še kak pridržek, in kjer se nam je zdelo, da vidimo odkritost, je zmerom še kaka pregrada; povsod, naj kopljemo še tako globoko, naletimo na kaj neznanega, nepričakovanega in presenetljivega. Zmerom ostane še tisto najgloblje jedro, ki ga ne poznamo. Ta globina, ki naletimo nanjo pri vsakomer, ko mislimo, da smo strgali z njega že vse koprene in ovoje — da, ta globina, Lars, mora časih navdati odkritosrčnega človeka s strahom. Z besedami ji ni moči priti do dna. A ti si človek dejanja, zato se nikar ne obotavljaj. Ne izgubi samega sebe, ampak čvrsto upri oči v to, kar je pred teboj. Vsakogar izmed nas — poslušaj me, kaj ti pravim, verjemi mi in ne muči se zaman — vsakogar izmed nas, pa naj bi bil najvestnejši in najčistejši človek pod soncem, obdaja vse njegove žive dni skrivnost; in ta skrivnost je snovanje življenskih duhov, ki bivajo v njem. Ti so tisti, ki delajo vse človeške odnošaje tako zamotane in začarane.«

Lars mu je pogledal v obraz.

Schröter je končal:

»Meni bo ostala moja odločitev v tistem trenutku stiske na vekomaj skrivnost — prav tako, kakor tebi tvoj besni izbruh po tolikem času, ko so bila vsa maščevalna čuvstva že davno ohlajena in potolažena. Ne beliva si več glave! Daj strahovom, ki so nekdaj plavali nad teboj in nad menoj, da izginejo iz tvojega srca. Naj se pogreznejo v morje, odkoder so vstali v nesrečni uri...«

Oba sta molčala. Val je pljusnil kvišku, kakor da bi grabil po nečem, in se spet sesedel ob njunem znožju. Vendar — vendar že je bilo sproščeno vse, kar je bilo toliko časa zaprto v njunih dušah. Srci sta bili spet prosti, kakor je bilo to morje spet gladko. Ali se je bilo še bati, da ju bodo razburkale nove moči? Bleda svetloba je srebrno oblivala prijatelja, in njuni senci, ki ju je risal mesec na palubi prekomorskega parnika, sta se iztezali, lovili druga drugo kakor dve živi bitji in se tam nekje v neskončnosti zraščali druga z drugo.

Morje je tiho soplo. Sveža sapa je pihala. Ladja je v zvezdnem pokoju drhte plula svojo pot. In zdajci je segel drug drugemu pod pazduho in sta odšla s palube, prijatelja, ki sta se bila spet našla, mimo molčečega mornarja, ki je stal na straži, in njuni koraki so enakomerno in neprisiljeno odmevali v polnočni tišini. Krenila sta po ladijskih stopnicah nizdol. Podala sta si roke. Ločila sta se z veselim občutkom in stopila vsak v svoj svet...

Hana je že spala, ko je Hans previdno stopil v kabino. Njen obraz je bil mil in velik. Gotovo je sanjala o slogi in ljubezni med ljudmi in se tako v spanju približevala bodočnosti, ko ne bo več sama. Tovariš njenega življenja se je tiho sklonil k njej in jo rahlo poljubil na polodprta usta.

Speča žena se je blaženo nasmehnila.

KONEC

Cene malim oglasom

Ženitve in dopisovanja: vsaka beseda Din 2.— ter enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova Din 5.—. Oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.—. Po Din 1.— za besedo se zaračunajo nadalje vsi oglasi, ki spadajo pod rubrike »Kam pa kam«, »Auto-moto«, »Kapital«, »V najem«, »Posest«, »Lokali«, »Stanovanja odda«, »Stroji«, »Vrednote«, »Informacije«, »Živali«, »Obrt« in »Les« ter pod rubrikama »Trgovski potniki« in »Zaslužek«, če se z oglasom nudi zaslužek, oziroma, če se išče potnika. Kdor si pa pod tema rubrikama išče zaslužka ali službe, plača za vsako besedo 50 par. Pri vseh oglasih, ki se zaračunajo po Din 1.— za besedo, se zaračuna enkratna pristojbina Din 5.— za šifro ali za dajanje naslova. Vsi ostali oglasi socialnega značaja se računajo po 50 par za vsako besedo. Enkratna pristojbina za šifro ali za dajanje naslova pri oglasih, ki se zaračunajo po 50 par za vsako besedo, znaša Din 3.—.

Najmanjši znesek pri oglasih po 50 par za besedo, je Din 10.—, pri oglasih po 1 Din za besedo pa Din 15.—.

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom

Mali oglasi

Za odgovor 3 Din v znamkah

Potniki

Kdor išče mesta potnika, plača za vsako besedo 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. — Kdor sprejema potnika, plača besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (5)

Zastopniki

se sprejmejo. Velik, lahek zaslužek. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »5000 mesečno«. 14915-5

Resnično dober

v istini nov, v istini bombni predmet, ki se zelo lahko razpečava, samo 10 Din. — Vse obstoječe Ageni sigurno kupec. Agenije zaslužijo govoreč vsak dan 100 Din. — »Piers«, Tyrševa 36. 14877-5

Pouk

Beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. Dijaki, ki iščejo instrukcije plačajo vsako besedo 50 par, za šifro ali za dajanje naslova 3 Din. (4)

Krojači, šivilje in nešivilje!

Redi domače krojne potrebe! Strokovno krojno učilišče v Gledališki ulici 2/II vodi popoldanski in večerni prikrojevalni tečaj. Vpisovanje dopoldan. Priček 17. t. m. 14876-4

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Prilika

za samostojno brezkonkurenčno eksistenco! Obrat prodam v Ljubljani. Obrat je monopolske narave, mesečni zaslužek 3000 Din; potrebna gotovina 11.000 Din za prevzem inventarja. Resne ponudbe na Publicitas, Zagreb, Ilica 9 pod »Br. 24092«. 14858-1

Poročenega hišnika

ako mogoče brez otrok, ki je v stalni službi, bodisi v državni, kakšnem uradu ali trgovini, sprejmem. Soproga bi lahko tudi proti posebni plači opravljala posle postrežnice pri gospodarju. — Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Hišnik«. 14919-1

Mesarja

starega 18—24 let, sprejme Stiigel, gostilna in mesarija, Sv. Tj. Slov. gorice. 14909-1

Dekle

srednje zunanjosti, sprejmem v gostilno. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 14901-1

Brivski pomočnik

mlad, dober delavec in bolj stalen, dobi takoj stalno službo z vso oskrbo v hiši. Sprejmem pa tudi pomočnika za stalne izpomaganje ob sobotah. — I. Petković, brivski mojster, Domžale. 14899-1

Iščemo stavbenika

solidnega in vestnega, ki bi izvršil v neposredni okolici Ljubljane stavbo v proračunski višini 120—140.000 Din, proti rednim, zajamčenim mesečnim odplačilom po 3000 Din v gotovini. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Zgradba«. 14923-1

Vajenci(ke)

Vajenko

sprejme Matul Marta, krojačica, Zelena jama, Središka 8. 14865-44

Učenko

močne postave, sprejme takoj Albin Turk, Prešernova ulica 48. 14926-44

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Vrtnar

vešč in priden, išče službo. Prednost ima Bled. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Vrtnar«. 14925-2

Ekonom

specijalist v živinoreji in poljedelstvu, išče službo. Ponudbe na podruž. Jutra v Celju pod »Dipl. agr.«. 14842-2

Prodajalka

ki bi pomagala tudi pri gospodinjstvu, išče službo kjerkoli na deželi. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Resna prodajalka«. 14857-2

Dekle

staro 18 let, vajeno hišnih del in nekoliko kuhe, išče nameščenje kot pomočnica v kuhinji ali gostilni. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14889-2

Mlada vdova

inteligentna, trg. in gospodinjsko vsestransko naobražena, s primerno kavcijo, išče primerno zaposlenje v pisarni ali gospodinjstvu. Ponudbe prosi na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Največje veselje do dela«. 14890-2

Vrtnar

izurjen v vseh panogah, išče mesto za takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Vrtnar«. 14906-2

Šiviljska pomočnica

želi službo. Gre tudi k boljši družini v pomoč gospodinji. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14911-2

Šofer

23 let star, vojaščine prost, išče službo k osebnemu ali tovornemu avtomobilu. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14924-2

Šofer

priden in trezen začetnik išče službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14877-2

Avto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (10)

Wanderer avto

lahkotovorni, v brezhibnem stanju naprodaj. Informacije v mehanični delavnici Florjančič, Nunska ul. 14456-10

Tovorni kamijon

5—8tonski, malo rabljen, v odličnem stanju, kolesa na balon gume, kupimo. Ponudbe poslati na Jugomosse, Beograd, pošt. pretinac 409 pod »Teretni kamion 165«. 14838-10

Tovorni avto

1½ in 3tonski, »Praga«, po ugodni ceni proda Skušek, Ljubljana, Miklošičeva cesta 4. 14895-10

Avto limuzino

»Peugeot« skoraj nov, vožen 4000 km, naprodaj proti gotovini ali hran. knjižici dobrega zavoda. — E. Reeman, Florijanska ul. 22. 14927-10

Kolesa

za besedo. Oglasi socijalnega značaja po 50 par beseda. Za dajanje naslova ali za šifro 3 Din, oziroma 5 Din. (11)

Kolesa

tovarniško nova, od preostale zaloge, prodamo po najnižji ceni. Elektrotonska družba z o. z., Ljubljana, Krekov trg št. 10/II 14229 11

Prodam

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Otroški voziček in košara

dobro ohranjeno poceni naprodaj na Tržaški cesti 21 I. nadstr. levo. 14881-6

Rabljene avtoplašče

5.00 19, štiri komade prodam za 600 Din. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14851-6

Na javni dražbi ugodno naprodaj:

20 m³ desk, 4 okvirji za okna, 6 okvirjev za vrata, 1 pisalna miza, 2 stola, 1 stelaža, 1 pult, 1 omara, 1 miza, 1 stol alo, 2 stružnika, pohištvo, šivalni stroj radio-aparat, pisalni stroj, kolo itd. dne 13. maja 1933 ob 16. uri v Rožni dolini, cesta IX/9. — Ogledala, stoli, blagajna itd. dne 13. maja 1933 ob 15. uri v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6. 14885-6

Norveško ribje olje

najfinejše sveže, vedno v zalogi. Naročila točno izvršuje. Piccoli, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 6 68-6

Zaloga klobukov

pod lastno ceno naprodaj radi opustitve trgovine. — Stuchly-Maschke, Židovska ulica 3. 14820-6

Otroški voziček

globok, lepo ohranjen, naprodaj v Salendrovi ulici št. 4/I. 14892-6

Dvokolo

ugodno naprodaj. Kupci naj javijo naslove okrajnemu sodišču v Logatcu pod opr. št. E-86/33. 14884-6

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

Stare spomenike

kupimo. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Spomenik«. 13420-7

Kupim

krampe, lopate, svedre, macole, lomilne drogove, samokolnice, kline za kamen in drugo za ureditev kamnoloma. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Kamnolom«. 14904-7

Kapital

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (16)

Knjižico

Mestne hranilnice celjske, z vlogo 40.000 Din prodam proti gotovini. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »I. B.« 14864-16

Posojila

proti dolgoletnemu odplačevanju, za razdolžitev, nakup najrazličnejših premičnin in nepremičnin, za doto itd., podeljuje: »Mobilna zadruga«, Ljubljana, Mestni trg 25/I. Išče poverjenike! 14587-16

Vrednote

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (35)

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah

CERNE — juvelir

Ljubljana Wolfova ulica 3

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (12)

Belo spalnico

kompletno, ugodno prodam s 1. junijem. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14880-12

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

Zidavo nove hiše

oddam podjetniku. Ugodne ponudbe na naslov: Adolf Remic, Mirna peč. 14850-20

Hišo z gostilno

na prometnem kraju v Mariboru, Celju ali Ljubljani kupim. Plačam nekaj v gotovini in s hranilno knjižico. Prevzamem tudi užitkarja. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Gostilničar«. 14874-20

Stavbne parcele

ob kolodvoru v Dev. Mariji v Polju prodam. Polovico kupnine sprejmem z vlogami Ljublj. kreditne banke. Ponudbe pod »Parcele pri kolodvoru« na oglasni oddelek »Jutra«. 14863-20

Hišo z gostilno

inventarjem in kegljiščem proda Fuchs, Nova vas pri Mariboru. 14910-20

Majhno posestvo

obstoječe iz zidane hiše s pritiklinami in zemljišča, v lepi solnčni legi blizu Zidanega mosta predam. — Primerno za železničarja ali vpokojenca. Cena 25.000 Din. Pojasnila daje lastnik Josip Šmid, Loka pri Zidanem mostu. 14773-20

Hiša št. 92 v Dobu

pri Domžalah naprodaj. — Ceno in vse drugo se izve samo Andrew Starin, Box 435, Eveleth Minnesota. 14183-20

Lokali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (19)

Lep lokal

pripraven za vsako trgovino, na prometnem kraju takoj oddam v najem. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14847-19

Trgovino

staro in dobro vpeljano, s prima odjemalci ugodno prodam radi bolezni. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 14821-19

Lokal in pisar. sobe

odda takoj drogerija Hermes na Mikloščevi c. 30. 14610-19

Opremljeno gostilno

z vrtom, v centru Ljubljane takoj predam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14887-19

Specijalno trgovino

z bonboni in čokolado, 10 let obstoječo, dobro vpeljano, v sredini Maribora prodam radi odpotovanja. Ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod »Nizka najemnina«. 14912-19

Restavracijo in kavarno

takoj oddam na račun. — Predpogoj kavcija in osebna pravica. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 14928-19

Pridelki

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din (33)

Vino

lastnega pridelka, žlahtnih vrst, od 10 litrov naprej po vinogradnih cenah prodaja A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška. 14853-33

Pšenično moko

vseh vrst, otrobe, kmilno, kakor tudi rženo moko, vse koruzne izdelke in ovese nudi mlin Ivan Kuralt, Domžale. Istotam se proda 4—5000 kg sladkega sena. 14902-33

V najem

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (17)

Kmet. gospodarstvo

kompletno, v bližini Kočevja oddam v najem. Z najemom se prevzame stanovanjsko hišo, gospodarska poslopja, 30 johov obsegajoče posestvo, več glav živine in gospodar. orodje. Prijavijo naj se samo zakonci brez otrok ali pridne gospodinje. Pojasnila daje uprava lista »Gottscheer Zeitung« v Kočevju. 14866 17

Trgovino

z mešanim blagom, v prometnem industrijskem kraju oddam v najem. Stanovanje takoj na razpolago. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Ugodna«. 14862-17

Mehan. delavnico in lokal za ličarja

ali slično odda v najem garaža Drago Guštin, Kapiteljska ulica 3. 14896-17

Gostilno

vzamem na račun. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Dobra točka«. 14898 17

Lokal

primeren za vinotoč ali gostilno, na prometni točki vzamem takoj v najem. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Takoj lokal«. 14714-17

Stanovanja išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

Trisob. stanovanje

išče mirna stranka brez otrok za takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Čisto in solnčno stanovanje«. 14799-21/a

Stanovanje

dvo- ali trisobno išče mirna stranka brez otrok za takoj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Čisto in solnčno stanovanje«. 14799-21/a

Stanovanje odda

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (21)

Komfortno stanovanje

3—4sobno, v vili pod Rožnikom oddam s 1. avgustom. Vrtna pot štev. 14. 14839-21

Pristopajte

k Društvu stanovanj. najemnikov. Vegova ulica 8. 373-21

Štirisob. stanovanje

s kopalnico in pritiklinami, 5 minut od centra železnice oddam. Pojasnila daje Frančiška Fakin, Mostec, Predovičeva ulica štev. 7. 14737-21

Stanovanje

štiri- ali triesobno, solnčno, velike sobe, na Bleiweisovi cesti oddam z avgustom. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »I. nadstropje balkon«. 14731-21

Trisob. stanovanje

s kabinetom, pralnico itd. oddam s 1. avgustom t. l. na Kongresnem trgu. Več se izve v Vegovi ulici 2/I. desno. 14563-21

Dvosob. stanovanje

z elektriko, odda s 1. junijem M. Ravnar, Stari trg št. 19. 14883-21

Komfortno stanovanje

obstoječe iz več sob, v II. nadstropju oddamo takoj ali s 1. avgustom na Miklošičevi cesti. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 14918-21

2 stanovanji

dvo- in enosobno oddam takoj stranki brez otrok. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14894-21

Trisob. stanovanje

solnčno, poleg drame, ter

enosob. stanovanje

event. dvosobno s pritiklinami takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 14916-21

Dvosob. stanovanje

lepo in solnčno, s pritiklinami, v I. nadstropju oddam s 1. junijem mirni stranki. Na ogled dnevno med ½ 6. in 7. uro zvečer v Hrenovi ulici štev. 12/I. 14882-21

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Sobo s štedilnikom

za 150 Din oddam s 1. junijem na Glincah, c. VII/2 14875-23

Veliko prazno sobo

kamor se lahko postavi štedilnik, s predsobo in pritiklinami, vhod s stopnjišča oddam stranki brez otrok v Križevniški ulici št. 6/II. 14872-23

Več gospodov

mesarske, mizarske ali slične obrti sprejmem na stanovanje in hrano. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 14873-23

Lepo sobo

novoopremljeno, s posebnim vhodom, v mirni enodružinski vili takoj poceni oddam Prule-Sredina št. 5 14829-23

Gospod

išče hrano s stanovanjem pri manjši družini. Oddam

perilo v pranje

»Rapid«, Kolodvorska ulica št. 35. 14886-23

Opremljeno sobo

lepo, parketirano in strogo separirano takoj poceni odda Nemeth, Stari trg 26/II. 14891-23

Prazno sobo

s posebnim vhodom oddam v Gregorčičevi ulici 17b/I. 14903-23

Sobo

z vhodom s stopnic in elektriko oddam stalni osebi za 200 Din — ali z dvema posteljama za 300 Din. — Zupančič, Kolodvorska 11/II 14900-23

Lepo sobo

separirano, v centru mesta oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14897-23

Čisto sobo

v mestu oddam takoj boljši osebi. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 14920-23

Zdravstvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (40)

Sobo

po možnosti s popolno oskrbo išče gospod za daljši čas v višje ležečem kraju. Ponudbe z natančnimi podatki in pogoji na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Mir 262«. 14401 40

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din; za dajanje naslova ali šifre pa 5 Din. (24)

Akademik

išče znanje z mlado damo. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Nemško govoreča«. 14878-24

V

Sprejel — iskrena hvala. V mislih vedno pri Tebi. Poljub. 14855-24

Informacije

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (31)

Slava Gril

izdelovalka hig. predmetov

se je preselila

iz Rimske ceste štev. 2 v Beethovnovo ulico štev. 15 — vis-a-vis nebotičnikovih zgradb. Kozmetičen salon. 14167-31

Glasbila

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (26)

Harmonij

z lepim in močnim glasom, za 1800 Din proda Turin, Celje, Prešernova štev. 10. 14914-26

Obrt

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (30)

Trajno kodranje

izvršuje salon NAVINŠEK

od 80 Din dalje

preparacija lae s aparat svetovnega slovesa 13974-30

Milostiva!

Vaš kranen plašč čez poletje najsigurneje konzervira tvrdka L. Rot, Mestni trg 5. Ljubljana. Obenem istega tekom poletja va polovično ceno popravi in modernizira. Plačljivo šele jeseni pri prevzemu. 12243-30

Stroji

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (29)

Sodavičarska stroja

novejšega sistema, in zraven spadajoče polnilce, kakor tudi cca 100 kg cina po nizki ceni prodam. Pismena vprašanja na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Sodovičar«. 14848-29

Razno

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (37)

Drva in premog

pri

IV. SCHUMI

Dolenjska cesta

Telefon št. 2951

SELCE

na morju.

Najcenejše in najboljše bivanje v kopališčnem hotelu »Rokan« nasproti kopališča. 6038

VSAK NAROČNIK »JUTRA« je zavarovan za 10.000 dinarjev!

OPOZORILO ŽENAM!

Z uporabo aparata brez toka za masažo lica »Belosan« dobite v kratkem baržunasto lice. Ta idealni aparat za polepševanje je zelo poceni in stane samo 60 Din. Dobiva se v vseh boljših trgovinah te stroke. Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: **HERMES K. D. Subotica.**

Spolna slabost, izmučenost, nespečnost, utrujenost, nervoznost

so posledica preranega staranja. Organizem boste osvežili in mladost ter zdravje sem vam vrneta z uporabo **APARATA PELITHE Z RADIOM!** Prve svetovne kapacitete so se zelo ugodno izjavile o **PELITHE.** Zdravljenje brez bolečin. Aparat deluje, medtem ko vi spite. **PELITHE** je odobren z odlokom ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, štev. 9141 od 28. V. 1932. Za diskretne informacije in prospekte se obrnite na **»PELITHE«, Ljubljana, poštni predal št. 139.** 5045

G. Th. Rotman:

Vrtismrček in Šilonoska spet na delu

44

Solnce je toplo sijalo, in kmalu sva bila spet suha. Gospod Buljež naju je nato povabil domov da bi se po strahu nekoliko oddahnila. Spotoma smo prišli mimo telovadnice gospoda učitelja Ravnajsa. Žabe so pravkar delale imeniten izpad na desno. »Krasno,« sem vzkliknil, »to bi rad tudi jaz poiskusil.

Poskusite to nocoj, pa boste na videz za 10 let mlajši

1 S konci prstov obeh rok masirajte od sredine brade počasi navzgor do senc.

2 Na isti način nadaljujte z masažo in sicer od nosa do obrvi in senc.

3 Začnite sredi čela in pomikajte konce prstov v krogu navzgor in na stran.

Da dosežete najboljše učinke, ponovite to masažo nekolikokrat in poslužujte se pri tem kreme Tokalon, hrane za kožo, rožnate barve. Ta krema vsebuje „Biocel", pridobljen iz mladih živali in pripravljen po posebnem receptu dr. Stejskala od dunajske univerze. Z uporabo te kreme se stara in uvela koža naglo pomlajuje, gube in brazde izginejo, ohlapnele lične mišice pa postanejo sveže in čvrste. Poskusite to novo metodo s kremo Tokalon, hrano za kožo rožnate barve in počakajte na učinke.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.